વૈષ્ણવ ધર્મનાં સઘળાં પુસ્તકો અમારે ત્યાંથી મળશે.

|| શ્રીકૃષ્ણાયનમઃ ||

શ્રીકૃષ્ણાબ્દ		શ્રીવલ્લભાબ્દ
૫૧૯૪		૪૫૧
આવૃત્તિ ૬ ઠી		પ્રત ૫૦૦૦
કુલ પ્રત ૩૫૦૦૦		સંવત ૧૯૮૬

વૈષ્ણવોના નિત્ય નિયમના મુખ્ય પાઠ તથા ધોળ

શ્રીવલ્લભાખ્યાન, પુરૂષોત્તમ સહસ્ત્રનામ, શ્રીયમુનાષ્ટક, ૪૦ ગોળ ધોળ, આરતિ શ્રીસર્વોત્તમ પાઠ, ધોળ, શિક્ષાપત્ર, ગોપીગીત, શ્રીનવરત્ન ધોળ, ૨૪ વૈ. નું ધોળ, નિત્યલીલા, ભક્ત કવિશ્રી દયારામભાઈનાં રસિક કીર્તનો, ગરબી વિગેરે.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

લલ્લુભાઈ છગનલાલ દેસાઈ.

રીચીરોડ, નં. ૧૧૦—અમદાવાદ.

કીંમત ૦-૪-૦

૫૫૬૯૯

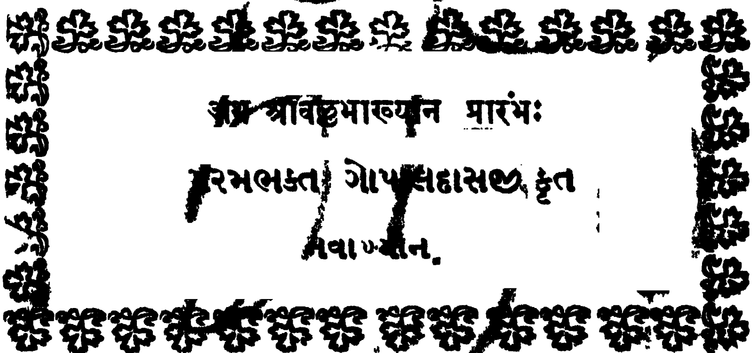
વિષયાનુક્રમણિકા.

॥ श्री कृष्णाय नमः ॥

मंगलाचरण

मायावादिकरींद्र दर्प दलने नास्येंदुराजोद्गत ।
श्रीमद्भागवताख्य दुर्लभ सुधा वर्षेण वेदोक्तिभिः ॥
राधावल्लभसेवया तदुचितप्रेम्णोपलक्षैरपि ।
श्रीमद्वल्लभ नामधेयसदृशो भावी न भूतो स्त्यपि ॥

अथ श्रीवल्लभाख्यान प्रारंभः

પરમભક્ત ગોપાળદાસજી કૃત

વલ્લભાખ્યાન.

આખ્યાન ૧ લું—રાગ કેદારો.

વંદુ શ્રીવિઠ્ઠલવર સુંદર, નવઘનશ્યામ તમાલ;
જગતિતલ ઉદ્ધાર કરેવા, પ્રગટ્યા પરમ દયાલ. ૧

શ્રી પુરૂષોત્તમ સ્વતંત્ર ક્રીડા લીલા દ્વિજ તનુધારી;
સાત દિવસ ગિરિવર કર ધાર્યો વાસવ વૃષ્ટિ નિવારી. ૨
તે પ્રગટ્યાનું કારણ કહીયે, જો સુરતા મન આણો,
કરો કૃપા હું કરૂં વિનંતી, પોતાનો કરી જાણો. ૩
વ્યાપક રૂપ અદ્વૈત બ્રહ્મ જે, તેજોમય કહેવાય;
આર્ય પંથ અધિકારી મુનીજન, તે માંહે લય થાય. ૪
અક્ષર આદ્ય અખંડ અનુપમ, ઊપમા કહી ન જાય,
અસ્તિ વસ્તુ સહુકો મલી બોલે, નિગમનેતિનેતિગાય. ૫
નિર્ગુણનો નિર્દોષ અટપટો, રસના શી પેરે કહીયે;
રૂપ વર્ણવપુ દ્રષ્ટ પદારથ, ત્યાં એકો નવ લહીયે. ૬
તેહ થકી પુરૂષોત્તમ અળગા, લીલા અચળ વિહાર,
બ્રહ્મજ્ઞાની ને મુક્તિ મારગી, સ્વપ્ને નહિં વ્યવહાર. ૭
જ્યાં શ્રીવૃન્દાવન આદ્ય અચળશશિ, શરદ રેન વહુવેશ;
વનદેવી પદ કુમકુમ મુખ સુખ, પરસે રંગ વિશેષ. ૮
જ્યાં સરિતા ચામીકર મણિ ગણ, ઉભય બદ્ધ સોપાન;
કમલ કુમુદ નાના અલિ સુંદર, મધુર કરે ત્યાં ગાન.
કનકલતા માલતી મલ્લિકા, વિવિધ કુસુમ મકરંદ;
શીતલ પવન ઝકોરે લહેરે, પરસે અતિ આનંદ. ૧૦
પદ્મરાગ મરકતમણિ સ્ફટિક, શ્રીગોવર્દ્ધન સોહે,

બ્રહ્મા રૂદ્ર ત્યાં કોણ બાપડા, શ્રીહરીનું મન મોહે. ૧૧
નાના પક્ષીની શબ્દ માધુરી, શોભા તણો નહીં પાર,
વિવિધ પ્રકારે જુજવા કહેતાં, ગ્રન્થ થાય વિસ્તાર. ૧૨
શ્યામા શતદલ નયન સુંદરી, યુથ તણો નહીં પાર;
અનેક રાસમંડલ રચના રચિ, ખેલે શ્રીનંદકુમાર. ૧૩
એણી પેરે નિત્ય નવલી લીલા, ઘોષ વાદ્યઝંકાર,
અંગ સ્નેહ મકરંદે મોહ્યા, મધુપકરે ગુંજાર. ૧૪
એ પ્રભુને મન ઇચ્છા ઉપની, યશ થાવા વિસ્તાર;
અધિકારી પાખે એ વાણી, નહિં કોને ઉચ્ચાર. ૧૫
ભૃભંગેથી સૃષ્ટિ નીપની, અતિ સુંદર બ્રહ્માંડ;
ચૌદલોક નાના વૈચિત્ર્યે, ભુમંડલ નવખંડ. ૧૬
પરપોતાની વ્યક્તિ કરેવા સૃષ્ટિ તે દ્વિધા પ્રકાર;
દૈવી આસુરી બે ઊપજાવી, પ્રભુ મન કરી વિચાર. ૧૭
ભક્તિ સુંદરી ને માયા દાસી, બે મુરત પ્રગટાવી;
તેમાં પહેલી નખશિખ સુભગા, શ્રીહરિને મનભાવી. ૧૮
કૃપા કટાક્ષે હુવા અક્ષરમાં ઉપન્યા સત્વ અનંત;
ભક્તિ લીન હુવા સૌભાગી તે વૈષ્ણવ ગુણવંત. ૧૯
બીજી કટાક્ષે જે જન ઉપન્યા, માયામાં થયા લીન;
કર્મજડ આસુર અન્ય ઉપાસક, ભજન ધર્મથી હીન.૨૦

એણી પ્રકારે સૃષ્ટિ દ્વિધાગુણ, મિશ્રિત ચાલી જાય;
ભક્તિમારગી જીવસ્વતંતર, કેવળ ભક્ત ન થાય. ૨૧
શ્રીપુરૂષોત્તમે વળી વિચાર્યું, હવે પ્રકાર શો કરિયે;
મારી સેવા અને કથારસ, નિરૂપવા તનુ ધરીયે. ૨૨
ભક્ત જીવનાં ભાગ્ય વિસ્તર્યાં. ઇચ્છા કરી હરિ સાર;
તેણે હેતે આપો પેં પ્રગટ્યા, શ્રીવલ્લભરાજ કુમાર ૨૩
પૂર્ણ બ્રહ્મ શ્રીલક્ષ્મણ સુત, પુરૂષોત્તમ શ્રી વિઠ્ઠલનાથ;
શ્રીગોકુલમાં પ્રગટ પધાર્યા, સ્વજન કીધા સનાથ. ૨૪

આખ્યાન ૨ જું—રાગ રામકલી.

શ્રીલક્ષ્મણ સુત શ્રીવલ્લભરાયજી;
સ્મરણ કરતાં દુષ્કૃત જાયજી. ૧
કલિજન તરવા નહિં અવર ઉપાયજી;
યજ્ઞ પુરૂષ હરિના શ્રુતિ ગુણ ગાયજી. ૨

ગાય શ્રુતિ ગુણરૂપ અહર્નિશ ધરી ધ્યાન વિચાર;
આનંદરૂપ અનુપમ સુંદર, પામે નહીં કોઇ પાર. ૧
પ્રાણપતિ પ્રાકટ્ય કારણ; કાંઇક કહું મતિમંદ,
હર સુર વિધાતા નવલહે, સાક્ષાત બ્રહ્માનંદ. ૨
શ્રીવૃન્દાવનચંદ મુખરૂચિ, અગ્નિ તે અવતાર;

દ્વિજ તિલક ત્રિભુવન નામ નિરૂપમ, રૂપ અંગીકાર. ૩
દેવલોક દુંદુભી વાગીયાં, આનંદ કરેરે નિઃશંક;
અસુર તિમિર ઉચ્છેદવા, ભુવી વલ્લભદેવ મયંક. ૪
પૂરણ પુરૂષ પ્રમાણ પંથા, વ્યાખ્યાતા વેદાન્ત.
ગ્રન્થ સર્વે રસરૂપ કીધા, પોતાને સિદ્ધાન્ત. ૫
રસિક રસના રસિક વાણી, જાણી નર (સર્વ) નવખંડ.
ઉર્ધ્વ પંથે સ્વયશ પ્રસર્યો, વાધીયો બ્રહ્માંડ. ૬
એક બ્રહ્માંડે જેનો યશ ન માયો, તેના હુવા કોટીઅનંત;
તોય ત્યાં થકી વાધીયો, જઇ વસ્યો મુખ ધીમંત. ૭
અતુલ અમલ ઉદ્યોત ઉદયો, ભૂતલ દ્વિજ માર્તંડ;
ભક્તિ મારગ કેસરિ ગજ, માયિક મત શતખંડ. ૮
દિગ્વિજય દશ દિશાએ કીધો, પરિક્રમાને વ્યાજ;
તિર્થ સકલ સનાથ કીધાં, ચરણ રેણુ સમાજ. ૯
પત્રાવલંબે પંડિત જીત્યા, માયિક મત માતંગ;
શ્રીકૃષ્ણ પૂરણ બ્રહ્મ સ્થાપ્યા, જેનાંરૂપ કોટિ અનંગ. ૧૦
સ્વમારગ સ્થિર સ્થાપવા, આપવા ભજનાનંદ;
નામ આપ્યાં જીવને, શુભ મિષ્ટ મુખ મકરંદ. ૧૧
અનેક જીવને કૃપા કરવા, દેશાંતર પ્રવેશ;
કોમલ પદ જ્યાં કમલ વિલસે, ધન્ય કહુ તે દેશ. ૧૨

અંગ બંગ કલિંગ કૈકટ, માગધ મારૂ સુર સિંધ.
તે તામસનાં અઘ હર્યાં, પ્રતાપ પદરજ ગંધ. ૧૩
કનક સ્નાન શત મણ સુવર્ણે કરાવ્યું મહીપાળ;
તે મુકી વેગે ચાલીયા, રાય દૃષ્ટિ ન પછી વાળ. ૧૪
દક્ષિણ પ્રભુજી પાઉંધારિયા પાંડુરંગ શ્રીવિઠ્ઠલનાથ;
નેત્ર મલતાં વાત કીધી, વચન દીધું હાથ. ૧૫
વચન નિશ્ચે શ્રીનાથે માગ્યું કીધી શ્રીવલ્લભજીશું વાત;
અમનેતો ઇચ્છા એહ છે જે, હું નંદન તમે તાત. ૧૬
તે પુરૂષોત્તમ પ્રગટશે, શ્રીવિઠ્ઠલરૂપ નિધાન;
નેત્ર કમલે નાના ભાવે, દેશે ભક્તને સનમાન. ૧૭
ત્યાંથી શ્રીવૃન્દાવન પાઉંધારીયા, જ્યાં મધુપ કરે ઝંકાર;
કુસુમ દ્રુમ નવ મલ્લીકા, મકરંદનો નહીં પાર. ૧૮
તરૂ તમાલ અતિ શોભિતાં હેમ જુથીકા સંઘોડ;
લલના તે સુભગા લટકતાં, હીંડે તે મોડા મોડ. ૧૯.
તાન ધુનિ મુનિ મયુર રૂપે, સાંભળે ધરી ધ્યાન;
નિત્ય લીલા ગાન શ્રવણે કરે, તે મધુપાન. ૨૦
કુંજ સદન સોહામણું, શોભાતણો નહિ પાર;
વિવિધ[1]રાસલીલા કરે વ્રજમાં, ખેલે શ્રીનંદકુમાર. ૨૧
રંગે તે રમતા દીઠડા. બલદેવ શ્રીગોવિંદ;

૧ રાસમંડળ રચના રચી, એવો પણ પાઠ છે.

તે પુત્રભાવે પ્રગટશે, મન ઉપન્યો આનંદ. ૨૨
બલદેવ શ્રીગોપીનાથ કહીએ, શ્રીવિઠ્ઠલ નંદનંદ;
તે વેદ પંથ વિસ્તારશે, જન આપશે આનંદ. ૨૩
ત્યાંથી કેશીઘાટ પાઉંધારીયા, કહી કથાતત્ત્વ સમાધિ;
રસપુંજ પુરૂષોત્તમ પ્રમાણ્યા, સરસ્વતિ તજી આધિ, ૨૪
ગિરિરાજને આશ્વાસ દીધો; ધરી કોમલ ચર્ણ;
હરખે તે સામા આવીઆ, શ્રીગોવર્ધન ઉદ્ધરણ. ૨૫
હળીમળીને ચાલીયા, ચરણાટ જ્યાં નીજધામ;
નવરંગ નાગર પ્રગટિયા, મનપુરવા બહુ કામ. ૨૬
તત્ત્વ સંખ્યાયે કહ્યાં, પદ સાર માંહે સાર:
હવે કાંઇ એક સ્તુતિ કરૂં, શ્રીવલ્લભરાજ કુમાર. ૨૭

આખ્યાન ૩ જું—રાગ ધનાશ્રી.

આ પોષ મધ્યાન્હે નોમે શ્રીનાથજી, શ્રીઅક્કાજી ઉર ઉપન્યો આનંદ,
આ ચંદ શ્રીવૃન્દાવન તણો પ્રગટીયો એ. ૧
આ સૌભાગ્યસુંદરીમલીધવલગાયે, સુહાયેરૂડાકંઠનાનાદ;
આલ્હાદ ઉપન્યો તે અંગોઅંગ ઘણોએ. ૨
આ સુતીકા સદન સોહામણું; શોભા રૂડી લેહેરડે જાય,
આ [1]વાજીંત્ર વાગે તેણે સમેતણાંએ. ૩

૧ આ વાય વાદિત્ર તે સમે તણાં. એવો પણ પાઠ છે.

આ સર્વસ્વ દાન તેણે સમે, કરેરે શ્રીવલ્લભજી ઉદાર;
સુકુમારસુત ઉદયો શ્રવણે સુણી એ. ૪
આ પાતાળે શેષ નાગ રીઝીયા, ઉપર ઇંદ્રાદિક દેવ;
તતખેવ સુણી નિશાન વજડાવીયાં એ. ૫
આ બ્રહ્મા મહાદેવ મુનીહરખીયા, વરખીયા કુસુમ સમુહ;
આ મોહ ટાળ્યો જગતના જીવનો એ ૬
આ સિદ્ધગાંધર્વ[1] ગુણી અપસરા, ઉલટીયા નૃત્યનેનાદ;
આલ્હાદ ભર્યા શ્રીવલ્લભજીયે માનીયાં એ. ૭
આ નિગમ સામ શાખા સહસ્ત્રશું, કરેરે ભલા નીર્ઘોષ;
આ ઘોષપતિ[2] ભગવદી ભેટતાં એ. ૮
આ વેદ વિહિત કૃત્ય સર્વે કીધાં, દીધાં બહુપેરે ગૌદાન;
આ માન સું સ્વજન સંતોષીયા એ. ૯
આ કનકકચોળાં કુમકુમ ભર્યા,અક્ષતદૂર્વાભર્યારેસુથાળ;
આ માળ પારિજાતની મહમહે એ. ૧૦
આ તોરણ પર્ણ સહકારનાં, ધરણી ચંદન તણાં નીર;
આ વીર શ્રીગોપીનાથ શ્રીવિઠ્ઠલ પ્રગટીયા એ. ૧૧
આ દધિ દુધ ઘૃત મધુ માંડવે, શેરડીયે વહેરે સુગંધ;
આ સુગંધે મોહ્યા અલિકુલ આવીયા એ. ૧૨

૧ ગણુ. ૨ ભગવંત.

આ સુત માગધ સાધુ સર્વે મળ્યા, મળી આતે માંહોમાંહે;
ઉત્સાહ ભર્યા કો કોને જાણે નહિ એ. ૧૩
આશુકદેવ સબળ આનંદિ, વંદિયા શ્રીવલ્લભજીના ચરણ
ગિરિધરણ શ્રીભાગવત મારૂં નીરખશે એ. ૧૪

આ સકલ કલા કલીકાલમાં કલ્પદ્રુમ પ્રગટિયો આજ;
આ કાજ મન વાંછિત પુરવા એ. ૧૫

તૈલંગ તિલકત્રિભુવનધણી, મણી મરતક ધનવાન;
સમાન રૂપ નિરખતાં કો નહિ એ. ૧૬
આ ગણક ગર્ગાદિક આવીયા, ભાવીયા દીયેરે આશિષ;
આ જગદિશ શ્રીવલ્લભ ઘેર પ્રગટિયા એ, ૧૭

આધવલ ધનાશ્રીગાન જે કરે, ઉચ્ચરે શ્રીવિઠ્ઠલજી અવતાર;
આ સારસ્વત લીલા તે જન લહે એ. ૧૮

આ દાસનો દાસ જાય વારણે, બારણે રહ્યારે ઉત્સવ જુએ;
કો એક [1]ભગવદી તે સમે એ. ૧૯

આખ્યાન ૪ થું—રાગ ભુપકલ્યાણ.

તે પદવંદુ શ્રી વલ્લભનંદજી, ત્રિભુવનમંગલ પરમાનંદજી
સકલ જીવનોટાળ્યોદ્વંદજી, જગમાં વ્યાપ્યો સુખમકરંદજી,

---

૧ કો એક ભાગ્યવાન તે સમે. અથવા કો નહિ ભાગ્યવાન તે સમે. એવો પણ પાઠ છે.

ઢાળ—સુખદ વંદુ શ્રીવલ્લભસુતના, પદાંબુજ સુકુમાર;
નિગમ રહસ્ય વિચાર કીધો, સકળ જન નિસ્તાર. ૧

બ્રહ્મકુલ હરિ અવતર્યા તે, ટાળવા ભુમિ ભાર;
શ્રીનાથ શ્રીવિઠ્ઠલ નામ નીરૂપમ, વૃન્દાવન શ્રૃંગાર. ૨

એક રસના કેમ કહું ગુણ, પ્રકટ વિવિધ વિહાર;
નિત્ય લીલા નિત્ય નોતમ, શ્રુતિ ન પામે પાર. ૩

સકલ શાસ્ત્ર પ્રમાણ બોલે, સાર માંહે સાર;
તત્ત્વ માંહે તત્ત્વ ત્રિભુવન ભકતનો આધાર. ૪

સર્વ અંગોઅંગ રસ ભર્યાં, રસ ભર્યા લોચન ચાર;
ચલણ વલણે બોધ્યા, હૃદે ભાવ અનેક પ્રકાર. ૫

મુખ સુગંધે મોહ્યા અલી સકળ તે, આવી કરે ઝંકાર;
સરસ વચન ઉચ્ચાર માત્રે, સંશયનો પરિહાર. ૬

નામ વ્યાજે પ્રગટ કીધો, મુક્તિ શત્રુકાર;
ભુજદંડ પરસે ભય હર્યાં, એવા નાથ અમિત ઉદાર. ૭

સ્વ સ્વરૂપ અર્થે પ્રોજીઆ, કૃત હુતા જે સંસાર;
રાજ કાજે જોડીયા જન, ઉચ્ચાવચ નરનાર. ૮

આગળ અંશે પ્રગટિયા જે, ગ્રન્થ કહ્યા બહુવાર;
શ્રીયશોદા ઉત્સંગ લાલિત, પુરણ અતિ સુકુમાર. ૧૦

અનેક ધર્મ કહ્યા પ્રભુજીએ, નિગમને અનુસાર,
ગિરિરાજધરણનો તાપ ટાળ્યો, શ્રીલક્ષ્મણ સુત નિરધાર. ૧૧
પોતે તે પ્રાગટ્ય પોતાતણો, યશ તણો કર્યોરે ઉચ્ચાર;
પોતે અંગોઅંગ સુખદ શોભા; સદન અંગીકાર. ૧૨

સ્કંધ સંખ્યાએ કહ્યાં પદ, શ્રીભાગવત રસરાજ;
ભકતજન પદરજ પ્રતાપે, સકલ સરીયાં કાજ. તે પદ. ૧૩

આખ્યાન ૫ મું—રાગ સામેરી.

(અનીહાંરે) શ્રીવિઠ્ઠલ સુખકારી, નામે નિષ્પાપ થાય નરનારી;
દુર્ગતિ સકલ નિવારી; પ્રગટ્યા શ્રીવ્રજપતિ રાસ વિહારી. ૧

માયિક મત જેણે ખંડ્યો, ભક્તિ મારગ જેણે બહુ પેરે મંડ્યો;
ઉત્પથ જન સર્વે દંડ્યો, મુરખ હેતુ કુશબ્દ વિતંડ્યો. ૨

વદન સુધાકર જોતે, સચન રસિક રસ રાસ ઉદ્યોતે;
નરજળ ઘનવપુ પોતે, વરસ સુધારસ કીધા પ્રભુ હોતે. ૩

ભક્તિપક્ષ દૃઢ કીધો, વચન સુધારસ જન શ્રુતિ પીધો,
અર્થ સકલ તેનો સીધો, તે લીલા માંહે તાણીને લીધો. ૪

ઢાળ–જે લીલામાં અંગીકાર કરીયોરે, તેનો સકલ તાપ નિસ્તરીયોરે;
જેને શ્રીવિઠ્ઠલનાથ વિચારેરે, તેને પ્રગટ પદારથ ચારે. ૫

ઉપરાંત ભજનફળ આપેરે, વ્રજમંડળ સ્થિર કરી સ્થાપેરે;
તેને દેવમુનિ સર્વે ગાયરે, તેતો સર્વ ઉપરાંત સુહાયેરે. ૬

તેને કાળ કર્મ નવ બાંધેરે, યમ તે શિર ધનુષ્ય ન સાંધેરે;
એવો માર્ગ શ્રીવલ્લભ વરનોરે,જ્યાં નહિ પ્રવેશ વિધિ હરનોરે. ૭
જ્યાંહાં નિત્ય રાસ બહુ પેરેરે, મધ્ય નાયક નિરતત ઘેરેરે;
જ્યાંહાં રત્નજડિત તટ સરિતારે, ત્યાં નવ પલ્લવ ભુમિહરિતારે. ૮
જ્યાં રત્નધાતુ ગિરિરાજરે, વાજીંત્ર વિવિધ પેરે વાજેરે.
જ્યાંહાં યુવતિ યુથ બહુ માંયેરે, શ્રીજીશ્યામલ વર્ણ સુહાયેરે;
એણીપેરે શ્રીગુસાંઈજીને જાણેરે,જાણી અહુર્નિશ ગાય વખાણેરે.૯
જે જીવ જાતિ હોય કોયરે; તેને તતક્ષણ સર્વ સુખ હોયરે.
સેવકજન દાસ તમારોરે; તેનો રૂપ વિયોગ નિવારોરે. ૧૦

આખ્યાન ૬ ઠું—રાગ પરજ.

સગુણ સ્નેહી શામળા વ્હાલા, અહર્નિશદર્શન આપોજી.
પરમ સુખદેવાને કાજે વ્રજમંડલસ્થિર કરી સ્થાપોજી. ૧
શ્રીવલ્લભકુંવર કોડામણા, તમારૂં નામ નિરંતર લીજેજી;
રૂપ સુધારસ માધુરી તે, લોચન ભરી ભરી પીજેજી. ૨
તે પદ ક્યારે દેખીશું, જે ગોધન પૂંઠે ધાયજી,
વ્રજસુંદરી સુખ પામીને તે વારંવાર અઘાયજી, ૩
દીવસે સર્વ શ્યામા મળી, રસરૂપ તવ જશ ગાયેજી,
ગોપ મંડળી મધ્ય દેખીને, વારંવાર સુખ થાયજી; ૪
વાસર નિર્વાહ એમ કરે, સખી સાયંકાળે પેખેજી;
અલકમુખ ખુરરજ લાગી તે, કમલ ભ્રમર વિશેખેજી. ૫

ગોપબાલક મંડળી મધ્ય, રંગ અનેક ઉપજાવેજી
મત્ત ગજગતિ મલપતા તે, શ્રીગોકુલમાં આવેજી, ૬
લોચન ભૃંગ પીયે ઘણું તે, પ્રગટ મુખ મકરંદજી,
કમળપત્રશી આંખડી તે, જોઇ જોઇ ટાળ્યો દંદજી, ૭
જોતાં તૃપ્તિ ન ઉપજે પ્રભુ અધર સુધારસ પાએજી;
ભુજલતા ભીડી ભામિનીના, દિવસ તાપ બુઝાવેજી. ૮
પૂરણ સુખ દઇ ગોષ્ટમાં પ્રભુ, આઘેરા પાઉંધારેજી;
યશોમતિ લે ભામણાં સુતને, નીરાંજન ઉતારેજી. ૯
વસ્ત્રાંચલ મુખ રજ પોંછીને સકલ રૂપ નિહાળેજી;
ઉભી થાય રોમાવલી કર, કોમળ અંગ સંભાળેજી. ૧૦
કરી પેરે પેરે વારણાં સુતને; સદન માંહે પધરાવેજી.
સુંદરી ગૃહ કારજ મિષેવલી નિરખવાને આવેજી. ૧૧
ઉષ્ણોદક સાંધો ભેળીને, અંગ અંઘોળ કરાવેજી;
અંગવસ્ત્ર કરી સ્વચ્છ વપુને, પછે તેલ લગાવેજી. ૧૨
વિવિધ વસન સુગંધ ને ભૂષણ, ફુલ અંબોડે ફાવેજી;
ઠણઠણતો વ્હાલો લાડકડો તે ભોજનશાળાએ આવેજી. ૧૩
શ્રીરાધા અધરસુધાવિના પિયુને બીજું તે કાંઇ નવ ભાવેજી;
પ્રાતઃપધારે ને નિશાયે આવે, પ્રીત નવી ઉપજાવેજી. ૧૪

માતાનું મન રંજવા પ્રભુ, આરોગ્યા બહુ સ્વાદેજી;
સુગંધ બીડી કર ધરીને, ઉઠયા નુપુરને નાદેજી. ૧૫

સકલ વ્રજમાં પોઢીયા કરે, વિવિધ રસ સુખ દાનજી;
એ લીલા મ્હારે મન વસો જે, ભક્ત માગે માનજી. ૧૬

શ્રી વિઠ્ઠલ દ્વિજરૂપ તમારી, લીલા એણીપરે ઝાઝીજી;
ઓળખ્યે કેમ ચાલશે જે પ્રીત અમશું બાઝીજી. ૧૭

આખ્યાન ૭ મું--રાગ સામેરી.

આપસેવા કરી શીખવે શ્રીહરિ, ભક્તિપક્ષ વૈભવ સુદૃઢ કીધો;
આપની લીલા તે વદન પોતે કહી,ઉચ્ચાર આનંદ અધિક દીધો. ૧

વેદદધિમધ્યનવનિતજે ભજન રસ, મથિત માધુરી જીવે શ્રવણે પીધો,
તક્રસમકર્મ પથસ્નેહ રસહીન જે, શ્વેત જાણી વિમુખતાણી લીધો. ૨

એ ચરણ શરણવિના લોકદશાચારમાં,કહોને કેનો કાંઈ અર્થ સીધો;
શું કહું ચતુર થઇથઇ અને વિસ્તરે, ભજે નહિ પશુ જેમ વિષય કીધો. ૩

બોલ વલ્લભ સુવન વિમલવાણિ જેની, ગતિ બ્રહ્માદિ દેવે ન જાણી
નંદનંદનરૂપે રાસલીલા કરી, પોતે ન ઉચ્ચરી છાની રાખી.

દિવસ એકાદની ઉત્તરાકુંવરપ્રતિ, વ્યાસનંદન વિમલ વદન ભાખી.
બ્રહ્માદિ મહામુની અતિજ્ઞાનપારંગત, તે મધુસિંધુની કહિયે આખી;

ન કોય હુવો ન હોય એ રૂપસમ, તેના સકળ નિજ નિગમ સાખી.
એપ્રભુરસપુંજભૂમિપરરૂચિકરી,ભાગ્યહીન જીવજેણે કણિકા ન ચાખી,

તેને દેવ ઉપર રહ્યા ધિક્કાર બોલે, મંદમતિ કહી અને નિંદા દાખી.
વિબુધ વાંછે વાસ વસુમતિ ઉપરે, શ્રીવલ્લભ કુંવરની ટેહેલ કરવા,
ઘોષથી વેગે પાઉંધારિયાગિરિભણી, શ્રીગિરિરાજધરણનો તાપ હરવા.
ફુલફેંટે ભર્યા વસન વાઘા તણાં વિવિધ ભૂષણ તે અંગ ધરવા,
તુરંગ ચાલે વાયુવેગે ઉતાવળો, જાણે નૌકા ચાલી સિંધુ તરવા. ૯
દિવસ એકાર્ધનો વિરહતે યુગસમો, નિરાંજન મિષેરૂપ હૃદયધરવા;
જીવને એ કૃત્યનિત્ય પ્રતિ ક્ષણક્ષણ શ્રીવિઠ્ઠલનાથ એવા ઉચરવા. ૧૦
રૂપ બેઉ એક તે ભિન્ન થઈ વિસ્તરે, વિવિધ લીલા કરે ભજન સાર;
વિવિત્ર વચનાવલી નયન સેને મીલી, સંજ્ઞા સૂચવે નિશિ વિહાર;
વિવિધ મુક્તાવલી પાટ સુત્રે કરી, ગલસરી શોભિતા કરે શ્રૃંગાર;
વિવિધ કુસુમાવલી ગ્રથિત હાથે કરી, એક એકને કંઠે આરોપે હાર.
વિવિધ મેવા ભોગ મધુર મિષ્ટાન્નરસ,રસમસ્યા અર્પે તે બહુ પ્રકાર,
વિવિધ બીડાં સુગંધીકર્પુર એલચી, લવિંગ પુંગી અને ખેર સાર.
વ્યંજન શિતલવાયુ મુકરકરકમલ ધરી, દેખાડતાં મોહે સકલ સંસાર.
અહર્નિશ ધ્યાન શ્રીવિઠ્ઠલાધીશનું, સકલ કલિમલ દુરિત કોટી ક્ષાર.
એ પ્રભુભુવિપ્રકટ વિપ્રવર તનુધરી, દીઠડે ત્રિભુવન તણાં ચિત્તચાલે
હાવભાવાદિક કોટી કોટી કરે, મદન જવર વ્યથા તે વેગે ટાળે. ૧૫
જાળરંધ્રે સખી જાણે ચિત્રે લખી, વાંછિતા નાથની છબી નિહાળે;
કમલ ખંજન મીન મધુપ જ્યાં ત્યાં થકાં, વકલોચન પ્રાંત
પાછાં વાળે. ૧૬
દાસનો દાસ ભણે સકળ સજજન સુણે, શ્રીવિઠ્ઠલ આપનું
બિરદ પાળે. ૧૭

પદ ૮ મું—રાગ ધનાશ્રી.

લલિત મનોહર, શ્રી વલ્લભ સુવન સુજાણ;
નખશિખ સુંદર વ્રજ જન જીવન પ્રાણ, ૧

વદન કાંતિ જાણે ઉદયા કોટિક ભાણ;
દ્વિજકુલ મંડન, પ્રગટ્યા પુરૂષ પ્રમાણ. ૨

નામ નિરૂપમ ઉચ્ચરે સકળ કલ્યાણ;
તેના સાખી, ચારે વેદપુરાણ. ૩

અસુરહણેવા, બ્રહ્મવાદ[1] કરપાણ;
ભક્તિ કરે સહુ, વાજંતેરે નિશાણ. ૪
વૈષ્ણવ જનને, આપે પદ નિરવાણ;
મારગ મુકતો, કોઈ ન માગે દાણ. ૫
ચરણ ચાખડી, વંદે રાણોરાણ:
સરસ કીધા, જે હુતા પ્રેત પાષાણ. ૬
હતિત પતિતનું, જુઓ તમે પ્રકટ એંધાણ;
શેષ સહસ્ત્ર મુખે; ઉચ્ચરે જેનાં વખાણ. ૭

---

૧ તલવાર અથવા "ફરીવખાણ" એવો પણ પાઠ છે.

ચૌદ લોકમાં વરતે જેની આણ;
ત્રાસ તિમિરનું, જાણે સકલ વિહાણ. ૮
અધર્મ સકલનું, પેરે પેરે કીધું વિત્રાણ,
ધર્મ સકલનું પ્રભુજીએ કીધું ત્રાણ. ૯
સન્મુખ કીધા, જે હુતા ભ્રષ્ટ અજાણ;
નિર્ભય કીધા, શિરપર ધરી નિજપાણ. ૧૦
નિગમ તત્વરસ યશ ભર્યા, અમૃત સંધાન;
રૂપ સુંદરતા શું કહું નહિં કો એ સમાન. ૧૧
કૃપા કરી હરિ, રાખી બહુ વિધિ કાન;
સેવક જનને, રાખી લ્યો એહલાણ. ૧૨
ઢાળ—એવા તે ગુણનિધિ નાથગાતાં; બ્રહ્મહત્યાદિક અવટળે;
લીલા તે લહરી સીંધુ ઝીલે, રાસ રસિકને જઇ મળે. ૧૩
નિઃસાધન જનહિત કરેવા. શ્રીનાથ વિઠ્ઠલ આવિયા;
વ્રજમાં તે હીંડે મલપતા તે વ્રજ સખી મન ભાવીઆ. ૧૪
કમળ નેણે અમૃત વેણે, વાકયમાધુરી રેડતા;
[1]વેદાધ્યયન મિષે ભુજ ચલણે કરી, શોભે સૌને તેડતા. ૧૫
રંગે તે રમતા રસભર્યા, પ્રભુ ઘોષમાં લીલા કરે;

---

૧ વેદધ્વનિ મિષે હસ્ત ચલણે. એવો પણ પાઠ છે.

અધિક અધિક પ્રતાપ પુરણ, યશ દશોદિશ વિસ્તરે. ૧૬
ભાંતિ ભાંતિ લીલા કરે પ્રભુ, સાત સ્વરૂપ સોહામણા;
એક એકથી અધીક શોભા વ્રજ સખી લે ભામણા. ૧૭
પેરે પેરે પરિવાર સોહે; દેવ મોહે નિરખતાં;
[1]ઉત્સાહ આનંદ ઉલટીયો તે, કુસુમ વરખે હરખતાં. ૧૮
પ્રતિ સદન શોભા અતિ ઘણિ, ભણિ વેદ વેદને ન જાય;
મકરંદ માતા ભ્રમર ગુંજે, પક્ષી નાદ સોહાય. ૧૯
અંતઃપુર લીલા કરે સખી, સકલજન સંતોષતા;
જાણે મત્ત માતંગ છુટયો, નુપુરને નિરઘોષતા;
હાર કંકણ કર્ણ ભુષણ, નાદ નાના હિંડતા.
ગાન ગાયે સ્વર સુહાયે શ્રીનવનીત પ્રિયાજીને પોઢતાં. ૨૧
સંધ્યા સમે શૃંગાર નૌતન, ફુલ ગુંથે સઉ મલી;
સદન શોભા નિરખતાં તે લક્ષ્મી મન પામ્યાં રળી. ૨૨
વાસ વાંછે વ્રજ વસેવા એણીપેરે સુખ પામવા;
શ્રી પુરૂષોત્તમ ઉત્તમ વરને, સમે જોઇ શિર નામવા. ૨૩
લીલાને અનુસાર કલરવ, કુંજતા દ્વિજ શોભતા.
સ્વ સ્વભાવ, ત્યાગી ધ્યાન રાગી, કોઇક ભાવે લોભતા. ૨૪

૧ ઉત્સાહ આનંદ અધિક વાધ્યો. એવો પણ પાઠ છે,

સહચરી રત્ન સુકંઠ નાદે, ગાન સુયશ પ્રકાર;
રસિક જન મન સહચરી, મલિ કરે તે ઉચ્ચાર, ૨૫
એણીપેરે લીલા કરે, શ્રી વલ્લભરાજ કુમાર;
ભક્તજનના કોડ પુરો, આપો ચરણ વિહાર.

આખ્યાન ૯ મું–રાગ બિભાસ.

નિત્યપ્રતિ ક્ષણક્ષણ સમરીયે, શ્રી વલ્લભનો પરિવારરે રસના;
શ્રી પુરૂષોત્તમ પ્રગટિયા, જગત કરેવા ઉદ્ધારરે રસના. ૧
કલિમાં કારણ એક એ, બીજું સર્વે ભુમીનો ભારરે રસના;
એ વિના બીજું સરવે બાહલું, ચઉદલોકના શણગારરે રસના,
શ્રીગોપીનાથજી સોહામણા, મણિમરકત ધનવાનરે રસના;
સુખદાતા લઘુ ભ્રાતના પૂરણ પુરૂષ પ્રમાણરે રસના. ૩
કમળલોચન કરૂણા ભર્યા, શ્રીવિઠ્ઠલ સુખરાસરેરસના,
દીઠડે તાપ ત્રિવિધ ટળે, સ્મરણમાત્ર અઘનાશરે રસના ૪
શ્રી ગિરિધર નર ભૂષણ, ભ્રાત સકલ ધુરિંધારરે રસના;
વક્તા વેદશાસ્ત્રતણા, શ્રીભામિની જી ભરતારરે રસના. ૫
શ્રીગોવિંદજી આનંદમય, ધર્મ સકલનું ધામરે રસના,
શ્રીરાણીજીરંજન રૂડલા, ભક્ત સકલ વિશ્રામરે રસના. ૬
શ્રીબાલકૃષ્ણજી બાલુડા, સુંદર ભીનલે વાનરે રસના;
કમલલોચનકમલાપતીછબીનહિં કો એહ સમાનરે રસના. ૭

શ્રીગોકુલપતિઅતિગુણનિધિ, તાતતણો પ્રતિબંબરે રસના;
શ્રીપાર્વતીપતી પ્રેમશું, શોભા સકલ કુટુંબરે રસના. ૮
શ્રીરઘુપતિઅતિગજગતિરતિપતિ કરૂં બલીહારરે રસના,
શ્રીજાનકી જીવન એ સદા. મધ્ય મણિરત્નમયહારરે રસના;
શ્રીયદુપતિજીવન જગતના, સદામન પ્રસન્ન ઉલ્લાસરે રસના;
નાહતે શ્રીમહારાણીજીતણા, મુખમાધુરીવિલાસરે રસના;
શ્રીઘનશ્યામજીસિંચેસુધા, જીવનસકલ બ્રહ્માંડરે રસના;
નાહ તે શ્રીકૃષ્ણાવતીતણાલીલાનિત્ય અખંડરે રસના. ૧૧
લક્ષ્મી સત્યભામા બેહુ, અગ્રજની અનુહારરે રસના,
શ્રીનવનીતપ્રિયાજીનેરીઝવ્યા, સેવ્યા વિવિધપ્રકારરે રસના;
શોભાયમુનાકમલાદેવકા, જેનેસાતબાંધવસૌભાગ્યરે રસના.
એમનાચરણ સ્મરણ કરી, શ્રીવિઠ્ઠલપદરજરતિ માગ્યરે રસના;
પુત્ર પૌત્રાદિકસુખહુંશું કહું, જો તું મુખમાંહે એકરે રસના;
શ્રીવિઠ્ઠલકલ્પદ્રુમફળ્યો, તેની શાખા પ્રસરી અનેકરે રસના.

ઇતિ શ્રીવલ્લભાખ્યાન સમાપ્ત.

अथ श्रीमद्गोस्वामी श्रीद्वारकेशजो महाराज कृत.

मूलपुरुष प्रारंभ.

રાગ બિલાવલ.

મુલપુરૂષ નારાયણ યજ્ઞ, શ્રુતિ અવતાર ભયે સરવજ્ઞ;
શાખાતૈત્તરીયગોત્રભારદ્વાજ, તૈલંગ કુલ ઉદિત દ્વિજરાજ.
(છંદ) દ્વિજરાજ તેંહરિ આયપ્રકટે, સોમયજ્ઞ કીયોજબેં,
કુંડેતેં હરિ કહી બાની, જન્મકુલ તુહ્મારે અબેં.
ચકિત તતક્ષણ ભયે સબજન, અસી અબલોં ભઈ કબેં;
સુનતહી મન હરખ કીનો, ધન્ય ધન્ય કહ્યો સબે. ૧
તિનકે પુત્રભયેગંગાધર, તિનકે ગણપતિ સુત વલ્લભવર;
શ્રીલક્ષ્મણ ભટ્ટઅનુભવ દેવ. શુદ્ધ સત્વજ્યોં શ્રીવસુદેવ.
(છંદ) સત્વગુણ વિદ્યા પયોનિધી, વિશદકીર્તી પ્રકટઇ;
ગામ કાંકરવારમેં રહી જાતિ સબ હરખિત ભઇ.
પર્વ પર સહકુટુંબ લેકેં, ચલે પ્રાગકું સાથ લે;
સ્નાન દાન દિવાય દ્વિજકું ચલે કાશી પાતલે.
કછુકદીનરહીકેચલેસબદક્ષણ. આનંદીતતનુસકુનસુલક્ષન;
ચંપારણ્યમહીંજબઆયે એલમાગારૂગર્ભશ્રવિતજતાયે.
(છંદ) શ્રાવજાનિ ચલે તહાંતે, નગર ચોડા મેંબસે;
જગતમેં આનંદ ફેલ્યો, દશ દિશા માનો હસે.

ચેન હે સુનિ ચલે કાશી, ફેર વહિ બન આવહિ;
અગ્નિ ચહુંધા મધ્ય બાલક, દેખી સનમુખ ધાવહિ.
મારગ દિયો જાનીજીય માતા,
લિયે ઉચ્છંગમોહે દિયોહેવિધાતા
તાત સુનત દોરી કંઠ લગાયે, તિહીછિનમંગલહોતબધાયે
(છંદ) મંગલ બધાયોહોતતિહું પુર, દેવદુંદુભીબાજહિ;
જોતસીકો લગ્ન પૂછત, પ્રથમ સમયો સાધહી.
ધન્ય સંવત પંદ્રહા, પેંતીસ માધવ માસહેં;
કૃષ્ણ એકાદશી શ્રીવલ્લભ પ્રકટ વદન વિલાસહે. ૪
શ્રીવલ્લભકું લેઆયેકાશી, સુંદરરૂપ નયન સુખરાશી;
સાત વરસ ઉપવીત ધરાયે, તબતેં વિદ્યા પઢન પઠાયે.
(છંદ) પઢે ચારોં વેદ અરૂ, ખટશાસ્ત્ર મહિના ચારમેં;
તાતકું અચરજ ભયો, યહ કોન રૂપ વિચારમેં.
નીંદ આઇ કહ્યો પ્રભુ, સંદેહ કયોં તુમ કરતહો;
પ્રથમ બાની ભઇહે સો, પ્રકટ જાનો અબ ભયો ૫
જાગપરી કહ્યો પત્ની આગેં, યે હેં પુરણ બ્રહ્મ અનુરાગે
શ્રીસુખબચનકહે શ્રીવલ્લભ, માયામત ખંડનભયે સુલભ.
(છંદ) સુલભતેં દક્ષિણ પધારે, ગ્યારેવરસકો વપુધરે;
દેખ મામા હરખકેં આદર કીયો આવો ઘરેં.

[1]વિદ્યાનગર કૃષ્ણદેવરાજા, બહુત મતહી જહાં મીલે;
જીતકેં કનકાભિષેકસુ, પઢે આવત ઇહાં પહિલે. ૬
રામાનુજઅરૂમધ્વાચાર્ય, વિષ્ણુ સ્વામી [2]નિમાદિત્યહરિભજ
શંકરમેં અનુસરતઓરમત, યુક્તિબળતેં આજ સબળઅતિ.
(છંદ) સબલ સુન આપુહી પધારે, દ્વારપેં પહુંચે જબે;
ભૃત્ય હોરી પ્રતાપ બરન્યો; રાય આવો યહાં અબે;
રાય આય પ્રણામ કિનો, સભામેં જુ પધારિયે,
સુનહો બિનતી કૃપાસાગર, દુષ્ટ મતહિ વિડારીએ. ૭
ગજગતિચાલ ચલેશ્રીવલ્લભ, ઇનકી કૃપાભયેં સબ સુલભ;
રવિકે ઉદય કિરણ જ્યોં બાઢી, તૈસી સભાપાંતઉઠીઠાડી,
(છંદ) ઠાડે સબ સ્તુતિ કરેજબ, કિયો માયામત ખંડન;
શબ્દ જે જે હોત સબ મુખ ભક્તિ પંથ ભુવ મંડન.
સ્તુતિ કરેં દ્વિજ હાથ જોરેં, રાય મસ્તક નાવહી.
પરમ મંગલ હોત હેં, કનકાભિષેક કરાવહી,
પાછે જલસોં ન્હાય બિરાજે, વિનતિકરીરાયેંમન સાજે;
દ્રવ્ય સબે અંગીકૃતકરિયે, પ્રભુ બોલે યહ નાંહી ગ્રહીયે
(છંદ)ગ્રહીએ નાહિનસ્નાનજલવત્ બાંટસબકો દીજીયે;

1 હાલનું વિજયનગર (જુઓ અમારો "તીર્થયાત્રાનો હેવાલ" એ પુસ્તક. 2 નિમાવત.)

બાંટ દીનો કરી બિનતી મોહિ શરણ જુ લીજીએ.
કૃપા કરકે શરણ લીનો, થાર ભરી મહોરે ધર્યો;
[1]સપ્ત લેકે કહ્યો દૈવી, દ્રવ્ય અંગીકૃત કર્યો.
તહાંતેપંઢરપુરજુસિધારે; શ્રીવિઠ્ઠલનાથ મિલનકોં પધારે
ભીમરથીકે પાર મિલેજબદોઉતનમેં આનંદ બઢયો તબ.
(છંદ) બઢયો આનંદ કરી બિનતી, આપકોંયહશ્રમભયો
કહી શ્રીવિઠ્ઠલનાથજીનેં મિત્રતા પથ પ્રગટિયો.
ફેર શ્રી ગોકુલ પધારે, નિરખ યમુના હરખહીં;
સંગ દમલાદિક હતે, તિનપેં કૃપારસ બરખહીં. ૧૦
એક સમે ચિંતા ચિત્ત આઇ, દૈવી કીહિ બિધ જાની જાઇ
આસુરીસોં સબમિલીત સદાઇ ભિન્ન હોયસોકોંન ઉપાઇ
(છંદ) ભિન્નકોજબ ચિત્ત ધર્યો તબ પ્રભુપધારેતિહિંસમે
મધુર રૂપ અનંગ મોહિત; કહત સુધ કીને હમે.
કરો અબતેં બ્રહ્મકો સંબંધ દૈવી સૃષ્ટિસોં,
પાંચ દોષ ન રહે તાકે, નિવેદન કરો વૃષ્ટિસોં. ૧૧
વચન સુનીહરખે શ્રીવલ્લભ,યહઆજ્ઞા તે પરમ અતિસુલભ.
કંઠ પવિત્રા લે પહેરાયે, મિશ્રી ભોગધરી મન ભાયે.

૧ આ સાત મહોરનાં નેપુર કરાવ્યાં છે જે હાલ સુધી પણ શ્રીનાથજી અંગીકાર કરે છે.

(છંદ) ભયો ભાયો ચિત્તકો. તબ, પુષ્ટિ પથકું અનુસરે,
શરણ જે આવત નિરંતર, કાલ ભયતેં ના ડરે.
પ્રકટ સબ લીલા દિખાવત; નંદ નંદન જે કરી
અવનિપર પદ પદ્મ રાખી, પરિક્રમા મિષ ઉર ધરી. ૧૨

ફેર પંઢરપુર જબ આયે, શ્રીવિઠ્ઠલનાથ કહી મનભાયે;
કરિ વિવાહ બહુરૂપ દિખાવો, મેરો નામ સુવનકો ધરાવો.
(છંદ) ધરો ચિત્તમેં બાતયહ, કાશી વિવાહ જુ હોયગો;
મેં કહ્યો દ્વિજ આય બીનતિ; કરે ચરણ સમોયગો.
આય વહાંતે વિવાહ કીનો, અધિક મંગલ તબ ભયો;
નામ ધર્યો શ્રી મહાલક્ષ્મી, દેખી જોરિ દુઃખ ગયો. ૧૩

પરિક્રમા ત્રીજી ચિત્ત આઇ નિકસચલે શ્રીવલ્લભરાઇ,
ઝાડખંડમેં પ્રભુનેજતાઇ, અબકેં મોહિમિલો મનભાઇ
(છંદ) મિલેંગે હરિદાસપેં, જહાં તીન દમન કહાવહી,
ઇંદ્ર નાગ જુ દેવદમન સો મેરો નામ જતાવહીં.
ફેરકે જબ વ્રજ પધારે, પાંચ સેવક સંગહે.
સદુ હે આન્યોરમે, તહાં દ્વારપેં ઠાડે રહે,
સદુ કહે સ્વામિ કછુ ખેહેં, મેધન કહિ સેવકકો લેહે
ઇતનેપ્રભુગિરિઉપરબોલે, લાઇ નરો દૂધ અનબોલે.

(છંદ) બોલી નરો યહ પાહુનેઆયેંતિનહીંકો બેઠારિયે;
પ્રભુ કહત મોહે બેર લાગત, ભલી ચીત્ત બિચારીયે.
લે ગઇ પય પ્યાય આઇ, દેખ શ્રીવલ્લભ કહ્યો;
બચ્ચોહે કછુ હમે દીજે, બોલ પહેલોહી ગહ્યો ૧૫

દેખ નરો બોલી હોં વારી, નામ દીજીયે ગર્વ પ્રહારી.
નામ દીનો પુછી વે કહોં હે, કહિ પર્વતપર જાઓ તહાંહે
(છંદ) તહાં દેખે પ્રાણપતિ તબ;હુલસિદોઉતનફુલહી.
વહી સમેં સુખ કહિ ન આવે; પંગુગતિ મતિ ભુલહી,
હસિ કહ્યો સકુટુંબ આવો, નિકટ રહી સેવા કરો;
માની વચન પ્રમાણ કિનો, સાસરે દિશ પગ ધર્યો. ૧૬

કછુક દિનરહી સંગલેઆયે; બસેઅડલમેંનિજહરખાયે;
સંવત પંદ્રહાસડસઠઆયો આસો વદી દ્વાદશીશુભગાયો.
(છંદ) ગાયોશ્રીગોપીનાથજી, જબ જન્મ લીનો આયકે
જાનિ બલકો રૂપ હરખિત, દેત દાન બઢાયકે.

ફેરકે ચરણાટ આયે, કછુક દિન રહેં જાનકે;
ધન્યસંવત પંદ્રહા, ધન બહોતરા શુભ માનકેં ૧૭
પોષકૃષ્ણનોમી જબ આઇ, ઘરઘર મંગલ હોત બધાઇ;
શ્રીવિટ્ઠલનાથજન્મભયો સુનિકેકહતફિરત આનંદ ગુણગનિકે

(છંદ) આનંદ બાઢયો ચહુંદિશા, છબી દેખ શ્રીવલ્લભ હસે;
બેઉ કછુ મુસકાય ચિતયે, દોઉહસન મેરે મન વસે.
તિલક મૃગમદ છિંપ્યો હરખિત, કહાંલોં ગુણુ ગાઇએ;
કૃપાતેં ઉછલિત નિજરસ, છિપત નાંહી છિપાઇએ. ૧૮

શ્રીગોકુલમેં વાસ સુહાયો શ્રીરૂક્મિણીપદ્માવતી પતિ ગાયો;
શ્રીગિરિવરધરજિનહીં છબીલો, શ્રીનવનિતપ્રિયઅરવીલો
(છંદ) પ્રિય શ્રી મથુરેશ શ્રી વિઠ્ઠલેશ શ્રી દ્વારિકેશજુ.
શ્રી ગોવર્ધનધર શ્રી ગોકુલચંદ્રમા શ્રી મધુરેશજુ.
શ્રી મદનમોહન અષ્ટઇહિ વિધી,રમણ શ્રીવિઠ્ઠલનાથકે,
તાતકો ચિત્તજાનિ સેવા, વિસ્તરી સબ સાથકે, ૧૯

પંદ્રહસેંસત્તાણુંકાર્તિકવિમળદ્વાદશી મંગળનિતઢિંગ;
પ્રથમ પુત્રપ્રગટે શ્રી ગિરિધર, ષટગુણ ધર્મી ધર્મધુરંધર
(છંદ) ધુરંધર ઐશ્વર્ય શ્રીગોવિંદ પંચદશા નન્યાનવે,
ઉર્જ શામલ અષ્ટમિ શુભ, ગુરૂ સુદીન પ્રગટે જબે,

ઋતુ વિચત શ્રૃંગાર આશ્વિન, અસિત તેરસ ભ્રાજહી;
શ્રીબાલકૃષ્ણજી મહાપરાક્રમી, વેસુખ સોલેરાજહી. ૨૦

કવિ સહુસુદ્દિસાતે શ્રીગોકુલપંતી,યશસ્વરૂપમાળાસ્થાપિતરતી
સોરહસેં અગ્યારહકાર્તિકસિતઅર્કબુધ રઘુનાથશ્રી સહિત,

(છંદ) હેતુ નિજ અભિધાન પ્રકટે, તાત આજ્ઞા માનકે;
તિથી કલા બુધ મધુ છઠ, વિમલ જ્ઞાન બખાનકે.
શ્રી યદુનાથ પ્રકટે રહ્યા વિરહ શ્રી ઘનશ્યામ સ્વરૂપ કે,
સહકૃષ્ણ તેરસ રવિજ રિક્ષ, સતકળા શ્રી વિઠ્ઠલ ભુપકે. ૨૧
ભામિની, રાની,કમલા,બખાની, પારવતી,જાનકી મહારાની
કૃષ્ણાવતી મિલિ સાતા કહાયે, યહ અલૌકિક રૂપ મહાયે.
મહાઅલૌકિક અગ્નિકુલ સબ, અલૌકિક અષ્ટછાપ હે.
અલૌકિક સબ ભક્તજન જો શરણ લીને આપહે;
યથામતિ કછુ બરનિઆઇ, જાનિયો યહ દાસ હેં;
શ્રી દ્વારકેશ નિરોધ માગે. યહી ફલકી આસ હેં. ૨૨

इति श्रीमूलपुरुष संपूर्ण.

શ્રીગોપીગીતમ્.

જયતિ તેધિકં જન્મના વ્રજઃ શ્રયત ઇન્દિરા શશ્વદત્ર હિ ।
દયિત દૃશ્યતાં દિક્ષુ તાવકાસ્ત્વયિ ધૃતાસવસ્ત્વાં વિચિન્વતે ॥૧॥

શરદુદાશયે સાધુજાતસત્સરસિજોદર શ્રીમુષા દૃશા ।
સુરતનાથ તેશુલ્કદાસિકા વરદ નિઘ્નતો નેહ કિં વધઃ ॥૨॥

વિષજલાપ્યયાદ્વ્યાલરાક્ષસાદ્વર્ષમારૂતાદ્વૈદ્યુતાનલાત્ ।
વૃષમયાત્મજાદ્વિશ્વતોભયાદૃષભ તે વયં રક્ષિતા મુહુઃ ॥૩॥

ન ખલુ ગોપિકાનન્દનો ભવાનખિલદેહિનામન્તરાત્મદૃક્ ।
વિખનસાર્થિતો વિશ્વગુપ્તયે સખ ઉદેયિવાન્સાત્વતાં કુલે ॥૪॥

વિરચિતાભયં વૃષ્ણિધુર્ય તે શરણમીયુષાં સંસૃતેર્ભયાત્ ।
કરસરોરુહં કાન્ત કામદં શિરસિ ધેહિ નઃ શ્રીકરગ્રહમ્ ॥૫॥

વ્રજજનાર્તિહન્વીર યોષિતાં નિજજનસ્મયધ્વંસનસ્મિત ।
ભજ સખે ભવત્કિંકરીઃ સ્મ નો જલરુહાનનં ચારૂ દર્શય ॥૬॥

પ્રણતદેહિનાં પાપકર્ષણં તૃણચરાનુગં શ્રીનિકેતનમ્ ।
ફણિફણાર્પિતં તે પદામ્બુજં કૃણુ કુચેષુ નઃ કૃન્ધિ હૃચ્છયમ્ ॥૭॥

મધુરયા ગિરા વલ્ગુવાક્યયા બુધમનોજ્ઞયા પુષ્કરેક્ષણ ।
વિધિકરીરિમા વીર મુહ્યતીરધરસીધુનાપ્યાયયસ્વ નઃ ॥૮॥

તવ કથામૃતં તપ્તજીવનં કવિભિરીડિતં કલ્મષાપહમ્ ।
શ્રવણમંગલં શ્રીમદાતતં ભુવિ ગૃણન્તિ તે ભૂરિદાજનાઃ ॥૯॥

પ્રહસિતં પ્રિય પ્રેમવીક્ષણં વિહરણં ચ તે ધ્યાનમંગલમ્ ।
રહસિ સંવિદો યા હૃદિસ્પૃશઃ કુહક નો મનઃ ક્ષોભયન્તિ હિ ॥૧૦॥

ચલસિ યદ્વ્રજાત્ ચારયન્પશુન્નલિનસુન્દરં નાથ તે પદમ્ ।
શિલતૃણાંકુરૈઃ સીદતીતિ નઃ કલિલતાં મનઃ કાન્ત ગચ્છતિ ॥૧૧॥
દિનપરિક્ષયે નીલકુન્તલૈર્વનરુહાનનં બિભ્રદાવૃતમ્ ।
ઘનરજસ્વલં દર્શયન્મુહુર્મનસિ નઃ સ્મરં વીર યચ્છસિ ॥૧૨॥
પ્રણતકામદં પદ્મજાર્ચિતં ધરણિમણ્ડનં ધ્યેયમાપદિ ।
ચરણપંકજં શંતમં ચ તે રમણ નઃ સ્તનેષ્વર્પયાધિહન્ ॥૧૩॥
સુરતવર્દ્ધનં શોકનાશનં સ્વરિતવેણુના સુષ્ઠુ ચુમ્બિતમ્ ।
ઈતરરાગવિસ્મારણં નૃણાં વિતર વીર નસ્તેધરામૃતમ્ ॥૧૪॥
અટતિ યદ્ભવાનન્હિ કાનનં ત્રુટિર્યુગાયતે ત્વામપશ્યતામ્ ।
કુટિલકુન્તલં શ્રીમુખં ચ તે જડ ઉદીક્ષતાં પક્ષ્મકૃદ્દશામ્ ॥૧૫॥
પતિસુતાન્વયભ્રાતૃબાન્ધવાનતિવિલંઘ્ય તેઽન્ત્યચ્યુતાગતાઃ ।
ગતિવિદસ્તવોદ્ગીતમોહિતાઃ કિતવ યોષિતઃ કસ્ત્યજેન્નિશિ ॥૧૬॥
રહસિ સંવીદં હૃચ્છયોદયં પ્રહસિતાનનં પ્રેમવીક્ષણમ્ ।
બૃહદુરઃ શ્રિયો વીક્ષ્ય ધામ તે મુહુરતિસ્પૃહં મુહ્યતે મનઃ ॥૧૭॥
વ્રજવનૌકસાં વ્યક્તિરંગ તે વૃજિનહન્ત્ર્યલં વિશ્વમંગલમ્ ।
ત્યજમનાક્ચ નસ્ત્વત્સ્પૃહાત્મનાં સ્વજનહૃદ્રુજાંયન્નિષૂદનમ્ ॥૧૮॥

યત્તે સુજાત ચરણામ્બુરુહં સ્તનેષુ
ભીતાઃ શનૈઃ પ્રિય દધીમહિ કર્કશેષુ ।
તેનાટવીમટસિ તદ્વ્યથતે ન કીંસ્વિતઃ
કૂર્પાદિભિર્ભ્રમતિ ધીર્ભવદાયુષાં નઃ ॥૧૯॥

इति श्रीगोपीगीतं संपूर्णम्.

અથ શ્રીયમુનાષ્ટક.

નમામિ યમુનામહં સકલસિદ્ધિહેતું મુદા ॥
મુરારિપદપંકજસ્ફુરદમન્દરેણૂત્કટામ્ ।
તટસ્થનવકાનનપ્રકટમોદ પુષ્પામ્બુના ।
સુરાસુરસુપૂજિતસ્મરપિતુઃ શ્રિયં બિભ્રતીમ્ ॥ ૧ ॥
કલિન્દગિરિમસ્તકે પતદમન્દપૂરોજ્જવલા ।
વિલાસગમનોલ્લસત્પ્રકટગંડશૈલોન્નતા ॥
સઘોષગતિદંતુરા સમધિરૂઢદોલોત્તમા
મુકુન્દરતિવર્દ્ધિની જયતિ પદ્મબન્ધોઃ સુતા ॥૨॥
ભુવં ભુવનપાવનીમધિગતામનેકસ્વનૈઃ
પ્રિયાભિરિવ સેવિતાં શુકમયૂરહંસાદિભિઃ ॥
તરંગ ભુજકંકણ પ્રકટમુક્તિકાવાલુકા ।
નિતમ્બતટસુંદરીં નમત કૃષ્ણતુર્યપ્રિયામ્ ॥૩॥
અનંતગુણભૂષિતે શિવવિરંચિદેવસ્તુતે ।
ઘનાઘનનિભે સદા ધ્રુવપરાશરાભીષ્ટદે ।
વિશુદ્ધમથુરાતટે સકલગોપગોપીવૃતે ।
કૃપાજલધિસંશ્રિતે મમ મનઃ સુખં ભાવય ॥૪॥
યયા ચરણપદ્મજા મુરરિપો પ્રિયંભાવુકા ।
સમાગમનતોઽભવત્ સકલસિદ્ધિદા સેવતામ્ ॥

તયા સદૃશતામિયાત્ કમલજા સપત્નીવયધ્ધરિ ।
પ્રિયકલિન્દયા મનસિ મે સદા સ્થીયતામ્ ॥૫॥
નમોસ્તુ યમુને સદા તવચરિત્રમત્યદ્ભુતમ્ ।
ન જાતુ યમયાતના ભવતિ તે પયઃપાનતઃ ॥
યમોઽપિ ભગિનીસુતાન્કથમુ હન્તિ દુષ્ટાનપિ ।
પ્રિયો ભવતિ સેવનાત્ તવ હરેર્યથા ગોપિકાઃ ॥૬॥
મમાસ્તુ તવ સન્નિધૌ તનુનવત્વમેતાવતા ।
ન દુર્લભતમા રતિર્મુરરિપૌમુકુન્દપ્રિયે ॥
અતોસ્તુ તવ લાલના સુરધુની પરં સંગમાત્ ।
તવૈવ ભુવિકીર્તિતા ન તુ કદાપિ પુષ્ટિસ્થિતૈઃ ॥૭॥
સ્તુતિં તવ કરોતિ કઃ કમલજાસપત્નિ પ્રિયે ।
હરેર્યદનુસેવયા ભવતિ સૌખ્યમામોક્ષતઃ ॥
ઇયં તવ કથાધિકા સકલગોપિકાસંગમઃ ।
સ્મરશ્રમજલાણુભિઃ સકલગાત્રજૈઃ સંગમઃ ॥૮॥
તવાષ્ટકમિદં મુદા પઠતિ સૂરસુતે સદા ।
સમસ્તદુરિતક્ષયો ભવતિ વૈ મુકુન્દે રતિઃ ॥
તથા સકલસિદ્ધયો મુરારિપુશ્ચ સંતુષ્યાત ।
સ્વભાવવિજયો ભવેદ્વદતિ વલ્લભઃ શ્રીહરેઃ ॥૯॥

इति श्रीमद्वल्लभाचार्यविरचितं श्रीयमुनाष्टकं संपूर्णम्

અથ શ્રીયમુનાજીનાં ૪૦ પદ.

પદ ૧ લુ, રાગ રામકલી.

પ્રિયસંગ રંગભરિ કરિ કલોલે; પ્રિય૦ સબનકો સુખદેન, પીયસંગ કરત સેન; ચિત્તમેં તબ પરત ચેન, જબહી બોલેં. પ્રિય૦ અતિહી વિખ્યાત, સબ બાત ઇનકે હાથ; નામ લેત કૃપા કરે અતોલેં. દરસકરિ પરસકરિ ધ્યાન હિયમેં ધરે; સદા વ્રજનાથ ઇનસંગ ડોલે. પ્રિય૦ ૨ અતિહિ સુખકરન, દુઃખ સબનકે હરન, એહી લીનો પરન દેજુ કોલેં; એસી યમુને જાન તુમ કરો ગુન ગાન; રસિક પ્રિતમ પાય નગ અમોલે. પ્રિય૦ ૩

પદ ૨ જું.—શ્યામ સુખધામ જહાં નામ ઇનકે, શ્યામ. નિશદિના પ્રાણપતિ આય હિયમેં બસેં; જોઈ ગાવે સુજશ ભાગ્ય તિનકે. શ્યામ. ૧ યેહિ જગમેં સાર, કહત વારંવાર, સબનકે આધાર, ધન નિર્ધનનકે; લેત યમુને નામ દેત અભે પદ દાન; રસિક પ્રિતમ પ્રિયા બસ જુ ઇનકે, શ્યામ. ૨

પદ ૩ જું,—કહેત શ્રુતિસાર નિર્ધાર કરિકે. કહેત. ઇન બિના કોન એસી કરે હે સખી; હરત દુઃખદ્વંદ, સુખકંદ બરખે. કહેત. ૧ બ્રહ્મસંબંધ જબ હોત યા જીવકો, તબહિં

ઇનકી ભુજા વામ કરકે; દોરિકરિ સોરકરી જાય પિયસોં કહે, અતિહિ આનંદ મનમેંજુ હરખે. કહેત. ૨ નામ નિર્મોલ નગ લે કોઉ ના સકે, ભક્ત રાખત હિયે હાર કરકે; રસિક પ્રીતમ જુકી હોત જાપર કૃપા, સોઇ શ્રીયમુનાજીકો રૂપ પરખે.

પદ ૪ થું—નેનભરિ દેખી અબ ભાનુ તનયા. નેન.૦ કેલિ પિયસોં કરે ભ્રમર તબહિં પરે; શ્રમજલ ભરત આનંદ મનયા. નેન૦ ૧ ચલત ટેઢી હોહિ, લેત પિયકો મોહી, ઇન બિના રહત નહિ, એક છિનયા. રસિક પ્રિતમ રાસ કરત યમુના પાસ, માનો નિર્ધનનકી હે જુ ધનયા.

પદ ૫ મું—શ્યામસંગ શ્યામવ્હે રહિ શ્રીયમુને. સુરતશ્રમબિંદુતેં સિંધુસી વહિ ચલી, માનો આતુર અલી રહી ન ભવને. શ્યામ૦ ૧ કોટિ કામહિં વારોં, રૂપ નેનન નિહારો, લાલ ગિરિધરન સંગ કરત રમને, હરખી ગોવિંદ પ્રભુ નીરખી ઇનિકી ઓર, માનો નવદુલહની આઇ ગોનેં.

પદ ૬ ઠું—ચરણપંકજરેણુ શ્રીયમુનેજુ દેની. ચરણ૦ કલિયુગ જીવ ઉદ્ધારન કારન; કાટત પાપ અબધાર પેની. ચરણ૦ ૧ પ્રાણપતિ પ્રાણસુત, આયે ભક્તન હિત, સકલ સુખકી તુમ હો જુ શ્રેની; ગોવિંદ પ્રભુ વિના રહત નહિ એક છિનું, અતિહિ આતુર ચંચલ જુ નયની. ચરણ૦ ૨

પદ ૭ મું—શ્રીયમુનાસી નાહીં કોઉ ઓર દાતા. શ્રીય૦ જો ઇનકી શરણ જાતહે દોરીકે, તાહિકો તીહિંછિનુ કરી સનાથા. શ્રીય૦ ૧ એહિ ગુણ ગાન રસખાન રસના, એક સહસ્ર રસના કયોં ન દઇ બિધાતા, ગોવિંદ પ્રભુ તન મન ધન વારને, સબહિકો જીવન ઇનહીકેજુ હાથા. શ્રીય૦ ૨

પદ ૮ મું–શ્રી જમુના જસ જગતમેં જોઇ ગાવે, શ્રીજ૦ તાકે આધીન વ્હે રહત હેં પ્રાણપતિ, નેન ઓર બેનમેં રસજુ છાવે. શ્રી જ૦ ૧ વેદ પુરાનકી બાત યહ અંગમ હે, પ્રેમકો ભેદ કોઉ ન પાવે, કહેત ગોવિંદ શ્રીયમુનેકી જાપર કૃપા, સોઇ શ્રીવલ્લભકુલ શરણ આવે. શ્રીજ૦ ૨

પદ ૯ મું–ધાય કે જાય જો શ્રીયમુના તીરે. ધાય૦ તાકિ મહિમા અબ કહાંલગ બરનિયે, જાય પરસત અંગ પ્રેમ નીરૈ. ધાય૦ ૧ નિશ દીના કેલિ કરત મનમોહન, પિયાસંગ ભક્ત-નકી હે જુ ભીરે; છીતસ્વામિ ગિરિધરન શ્રી વિઠ્ઠલ, ઇન બિના નેક નહિ ધરત ધીરે ધાય૦ ૨

પદ ૧૦ મું–જા મુખતેં શ્રીયમુને યહ નામ આવે, જા મુ૦ તાપર કૃપા કરેં શ્રીવલ્લભ પ્રભુ; સોઇ શ્રીયમુનાજીકો ભેદ પાવે. જા મુ૦ ૧ તન મન ધન સબ લાલ ગિરિધરનકો, દેકેં ચરન જબ ચીત્ત લાવે, છીતસ્વામી ગિરિધરન શ્રી વિઠ્ઠલ. નેનન પ્રગટ લીલા દિખાવે.

પદ ૧૧ મું–ધન્ય શ્રીયમુને નિધિ દેનહારી, કરત ગુન-ગાન અજ્ઞાન અઘ દૂર કરિ; જાય મીલવત પ્રિય પ્રાનપ્યારી. ધન્ય૦ ૧ જીન કોઉ સંદેહ કરો બાત ચિત્તમેં ધરો, પુષ્ટિપંથ અનુસરો સુખજુ કારી; પ્રેમકે પુંજમેં, રાસરસકુંજમેં, તાહી રાખત રસરંગ ભારી. ધન્ય૦ ૨ શ્રીયમુને ઓર પ્રાણપતિ પ્રાણ ઓર પ્રાણસુત, ચહું જન જીવપર દયા બિચારી; છીત-સ્વામિ ગિરિધરન શ્રી વિઠ્ઠલ, પ્રિતકે લીયે અબ સંગ ધારી.

પદ ૧૨ મું.–ગુણ અપાર મુખ એક કહાંલોં કહિયે, ગુણ. તજો સાધન ભજો નામ શ્રીજમુનાજીકો; લાલગિરિધર-નવર તબહિં પૈયે. ગુણ૦ ૧ પરમ પુનિત પ્રીતકી રીત સબ જાનિકે, દૃઢ કરી ચરણ કમલ જુ ગ્રહીયે; છીતસ્વામિ ગિરિધરન શ્રી વિઠ્ઠલ, એસી નિધિ છાંડી અબ કહાં જુ જૈયે.

પદ ૧૩ મું.–ચિત્તમેં શ્રીયમુના નિશદિન જો રાખો. ચિત્ત૦ ભક્તકેવશ કૃપા કરતહે સર્વદા; એસો શ્રીયમુનાજીકો હેજુ સાખો. ચિત્ત૦ ૧ જો મુખતેં શ્રીયમુને યહ નામ આવે, સંગ ક્રીજે અબ જાય તાકો; ચતુર્ભુજદાસ અબ કેહેતહેં સબનસો, તાતેં શ્રીયમુને યમુને જુ ભાખો. ચિત્ત૦ ૨

પદ ૧૪ મું.—પ્રાણપતિ વિહરત શ્રીયમુનાકુલે, પ્રાણ૦ લુબ્ધમકરંદકે ભ્રમર જ્યોં બસ ભયે; દેખી રવિઉદય માનો

કમલ ફૂલે, પ્રાણ૦ ૧ કરત ગુંજાર મુરલીજુ લે સાંવરો, સુનત વ્રજવધૂ તન સુધિ જુ ભૂલે, ચતુર્ભુજદાસ જમુને પ્રેમસિંધુ મેં; લાલગિરિધરન અબ હરખી ઝુલે. પ્રાણ૦ ૨

પદ ૧૫ મું.—વારંવાર શ્રીયમુને ગુણ ગાન કીજે. વારં૦ એહી રસનાતેં ભજો નામરસ અમૃત; ભાગ્ય જાકે હેં સોઇ જુ પીજે. વારં. ૧ ભાનુતનયા દયા અતિહી કરૂણામયા; ઇનકી કુરિ આસ અબ સદાઇ જીજે; ચતુર્ભુજદાસ કહે સોઇ પિય-પાસ રહે, જોઇ શ્રીજમુનાજીકે રસ જુ ભીજે. વારં. ૨

પદ ૧૬ મું.—હેતકરી દેત શ્રીજમુને વાસ કુંજે. હેત. જહાં નિસ વાસર રાસમેં રસિકવર, કહાં લગ બરનિયે પ્રેમ પુંજે. હેત. ૧ થક્તિ સરિતાનીર, થક્તિ વ્રજ વધુ ભીર;કોઉ ન ધરત ધીર મુરલી સુનીજે, ચતુર્ભુજદાસ જમુને પંકજ જાનિ, મધુપકીનાંઇ ચિત્ત લાય ગુંજે. હેત. ૨

પદ ૧૭ મું.–ભક્તપર કરી કૃપા શ્રીયમુને જુ એસી. ભકત. છાંડી નિજ ધામ વિશ્રામ ભૂતલ કિયો, પ્રગટલીલા દિખાઇ જુ તેસી. ભક્ત. ૧ પરમ પરમારથ કરતહે સબનકોં, દેત અદ્ભુત રૂપ આપ જેસી, નંદદાસ યોં જાનિ દઢકરિ ચરણ ગ્રહે, એક રસના કહા કહોં વિસેષી. ભકત. ૨

પદ ૧૮ મું—નેહ કારન શ્રીયમુને પ્રથમ આઇ, નેહ.

ભકતકે ચિત્તકી વૃત્તિ સબ જાનહી; તહાંતે અતિહિં આતુર જુ ધાઇ. નેહ. ૧ જાકે મન જેસી ઇચ્છા હતી તાહિકી, તેસિહી આય સાધજુ પૂજાઇ; નંદદાસ પ્રભુ તાપર રીઝિ રહે, જોઇ શ્રીયમુનાજીકો જસ જુ ગાઇ. નેહ. ૨

પદ ૧૯ મું—તાતેં શ્રીયમુને યમુને જુ ગાવો, તાતેં. શેષ સહસ્ત્ર મુખ નિશદિના ગાવત; પાર નહિ પાવત તાહી પાવો. તાતેં. ૧ સકલ સુખ દેનહાર તાતેં કરો ઉચ્ચાર, કહતહુ વારંવાર જીન ભુલાવો; (યમુને બુલાવો.) નંદદાસકી આસ શ્રીયમુને પૂરન કરી, તાતેં ધરી ધરી ચિત્ત લાવો. તાતેં. ૨

પદ ૨૦ મું, ભાગ્ય સૌભાગ્ય શ્રીયમુને જુ દેઇ, ભાગ્ય. બાત લૌકિક તજો પુષ્ટિ યમુને ભજો; લાલ ગિરિધરનવર તબ મિલેઇ. ભાગ્ય. ૧ ભગવદીસંગકરી બાત ઇનકી લહે, સદા સાન્નિધ્ય રહે કેલી મેઇ; નંદદાસ જાપર કૃપા શ્રીવલ્લભ કરે, તાકો શ્રી યમુને સદા વસ જુ હેઇ. ભાગ્ય. ૨

પદ ૨૧ મું.-નામ મહિમા એસો જો જાનો, નામ. મર્યાદાદિક કહે લૌકિક સુખ લહે; પુષ્ટિકો પુષ્ટિપંથ નિશ્ચે બાનો. ૧ સ્વાતિ જલ બુંદ જબ પરતહે જાહિમેં, તાહિમેં હોત તેસો જુ વાનો, શ્રીયમુને કૃપા સિંધુ જાનિ સ્વાતિ જલ બહુ માનિ, સુર ગુણ પૂર કહાંલોં બખાનો. નામ. ૨

પદ ૨૨ મું.–ભકતકોં સુગમ શ્રીયમુને અગમ ઓરેં. ભક્ત. પ્રાતહી ન્હાત અઘ જાત તાકે સકલ; જમ હુ રહત તાહી હાથ જોરે. ભક્ત. ૧ અનુભવિ બિના અનુભવ કહા જાનહી, જાકો પિયા નહિ ચિત્ત ચોરે; પ્રેમકે સિંધુકો મરમ જાન્યો નહિ સુર કહે કહા ભયો દેહ બોરે. ભક્ત, ૩

પદ ૨૩ મું,—ફલફલિત હોય ફલરૂપ જાને, ફલ, દેખીહુ ના સુની તાહીકી આપુની; કાહુકી બાત કહો કેસે જુ માને. ફલ, ૧ તાહિકે હાથ નિર્મોલ નગ દીજીયે; જોઇ નીકે કરી પરખી જાને, સુર કહે કૂરતેં દૂર બસિયે સદા; શ્રીયમુનાજી કો નામ લિજે જુ છાને. ફલ, ૨

પદ ૨૪ મું,—શ્રીયમુને પતિ દાસકે ચિન્હ ન્યારે, ભગવદીકો ભગવત્સંગ મિલિરહતહેં; જાકે હીયે બસત પ્રાણ પ્યારે. શ્રીય, ૧ ગુઢ યમુને બાત સોઇ અબ જાનહી, જાકે મન મોહન નેનતારે; સૂર સુખસાર નીરધાર વે પાવહી, જાપર હોય શ્રી વલ્લભ કૃપારે. શ્રીય. ૨

પદ ૨૫ મું.—શ્રીયમુને રસખાનકોં શીષ નાઊં, એસી મહીમા જાન ભક્તકોં સુખદાન, જોઇ માગો સોઇ જુ પાઊં. શ્રીય૦ ૧ પતિત પાવન કરન નામ લિનો તરન. દ્રઢ કરિ ગ્રહિ ચરન કહું ન જાઊં; કુંભનદાસ લાલ ગિરિધરનમુખ નિરખત યહિ ચાહત નહિ પલક લાઉં. શ્રીય. ૨

પદ ૨૬ મું.—શ્રીયમુને અગનિત ગુન ગને ન જાઇ. શ્રીય, યમુને તટ રેણુતે હોત હે નવિન તનુ; ઇનકે સુખદેનકી કહા કરો બડાઇ. શ્રીય. ૧ ભક્ત માંગત જોઇ દેત તેહી છિનું, સો એસી કો કરે પ્રણ નીભાઇ; કુંભનદાસ લાલ ગિરિધર નમુખ નિરખત; કહો કેસે કરિ મન અઘાઇ, શ્રીય, ૨॰

પદ ૨૭ મું—શ્રીયમુનેપર તન મન ધન પ્રાણ વારોં,શ્રીય. જાકી કીરતિ કોન વિશદ અબ કહિસકે; તાહી નૈનનતેં ન નેક ટારોં. ૧ ચરન કમલ ઇનકે જુ ચિંતત રહોં; નિસ દિના નામ મુખ તેં ઉચ્ચારોં; કુંભનદાસ કહે લાલગિરિધરનમુખ, ઇનકી કૃપા બઇ તબ નિહારોં. શ્રીય. ૨

પદ ૨૮ મું.—ભક્તકી ઇચ્છા પૂરન શ્રીયમુને જુ કરતા. ભકત, બિના માગે હુ દેત કહાંલોં કહોં હેત; જેસે કાહુકો કોઉ હોય ધરતા. ભકત, ૧ શ્રીયમુના પુલિન રાસ વ્રજ વધુ લિયેં પાસ મંદ મંદ હાસકર મનજુ હરતા, કુંભનદાસ લાલગિરિધરન મુખ નિરખત, યહી જીય લેખત શ્રીયમુનેજુ ભરતા. ભક્ત૦ ૨

પદ ૨૯ મું–રાસરસસાગર શ્રીયમુને જુ જાની, બહત ધારાતન પ્રતિછિનું નૂતન, રાખત અપને ઉરમાંજુ ઠાની. રાસ. ૧ ભક્તકો સહિ ભાર, દેત જુ પ્રાનઆધાર, અતિહી બોલત મધુર, મધુરબાની; શ્રી વિઠ્ઠલ ગિરિધરનવ્રર વસ

કીયે. કોનપેં જાત મહિમા બખાની. રાસ. ૨

પદ ૩૦ મું–ભક્તપ્રતિપાલ જંજાલ ટારે, અપને રસ-રંગમે સંગ રાખત સદા, સર્વદા જોઇ શ્રીયમુને નામ ઉચ્ચારે. ભક્ત. ૧ ઇનકી કૃપા અબ કહાંલગ બરનિયે, જેસે રાખત જનની પુત્ર બારે. શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધરનસંગ વિહરત, ભક્તકો એક છિન ના બિસારે. ૨

પદ ૩૧ મું–શ્રીયમુનાજીકો નામ લે સોઇ સુહાગી. શ્રીય. ઇનકે સ્વરૂપકો સદા ચિંતન કરત; કલ ન પરત જાય લેહ લાગી. શ્રીય. ૧ પુષ્ટિમારગમરમ અતિહી દુર્લભ કરમ, છાંડી સગરે પરમ પ્રેમ પાગી; શ્રી વિઠ્ઠલ ગિરિધરન એસી નિધી, ભક્તકોં દેત હે બિના માગી. શ્રીય. ૨

પદ ૩૨ મું–કોનપેં જાત શ્રીયમુને જુ બરની; સબહીકો મનમોહત મોહનઃ સો પીયાકો મન હેજુ હરની. કોન૦ ૧ ઇનબિના એકછિન રહેત નહિ જીવન ધન, વ્રજચંદ મન આનંદ કરની; શ્રીવિઠ્ઠલ ગિરિધરન સંગ આયે; ભક્તકે હેત અવતાર ધરની. કોન૦ ૨

પદ ૩૩ મું–શ્રીયમુને તુમસી એક હો જુ તુંમહી. કરિ કૃપા દરસ નિસવાસર દીજિયે; તિહારે ગુનગાનકો રહે ઉઘ-મહી. શ્રીય૦ ૧ તિહારે પાયેતે સકલનિધિ પાવહી; ચરણક-

મલ ચિત્ત ભ્રમર ભ્રમહી, કૃષ્ણદાસનિ કહેં કોન યહ તપ કિયો, તિહારે ઢીગ રહત હેં લતા દ્રુમહી. શ્રીય૦ ૨

પદ ૩૪ મું—એસી કૃપા કીજે લીજીયે નામ. એસી૦ શ્રીયમુને જગવંદની ગુણ ન જાત કાહુ ગિનિ; જિનકે એસે ધની સુંદર શ્યામ. એસી૦ ૧ દેત સંયોગરસ એસે પિયુ હેજુ બસ, સુનત તિહારો સુજસ પૂરે સબ કામ; કૃષ્ણદાસનિ કહે ભક્તહિત કારને; શ્રીયમુને એકછિંન નહિ કરે વિશ્રામ. ૨

પદ ૩૫ મું—શ્રીયમુનાકે નામ અઘ દૂરિ ભાજે. જિનકે ગુન સુનનકો લાલગિરિધરનપિય. આય સનમુખ તાકે બિરાજે. શ્રીય૦ ૧ તિહિછિનું કાજ તાકે સગરે સરે, જાય કે મિલે વ્રજ વધુ સમાજે; કૃષ્ણદાસનિ કહે તાહિ અબ કોન ડર, જાકે ઉપર શ્રીયમુને સી ગાજે. શ્રીય૦ ૨

પદ ૩૬ મું—શ્રીયમુનાજીકો નામ તેઇજુ લેહે, શ્રીય૦ જાકી લગન લગી નંદલાલસોં; સર્વસ્વ દેકે નિકટ રહેહેં. શ્રીય૦ ૧ જિનહી સુગમ જાનિ વાત મનમેંજુ માનિ, બિના પહેચાંનિ કૈસેંજુ પૈયે; કૃષ્ણદાસનિ કહેં શ્રીયમુનેનામ નૌકા. ભક્તભવસિંધુતેં યોંહી તરિયે. શ્રીય૦ ૨

પદ ૩૭ મું—શ્રીયમુનેકી આસ અબ કરતહેં દાસ. શ્રી૦ મન કર્મ બચન કર જોરિ કે માગત, નિશદિના રાખીએ

અપનેજુ પાસ, શ્રીય૦ ૧ જહાં પિય રસિકવર રસિકની રાધિકા, દોઉ જન સંગમિલિ કરત રાસ; દાસ પરમાનંદ પાયે અબ વ્રજચંદ દેખી સીરાને નેન મંદહાસ. શ્રીય૦ ૨

પદ ૩૮ મું—શ્રીયમુનેકે સાથ અબ ફિરતહેં નાથ, શ્રીય૦ ભક્તકે મનકે મનોરથ પુરન કરત, કહોંલોં કહિયે ઇનકીજુ ગાથ. શ્રીય૦ ૧ વિવિધસિંગાર આભુખન પહેરેં, અંગ અંગ શોભા બરનિ ન જાત, દાસ પરમાનંદ પાયે અબ વ્રજચંદ, રાખે અપને શરન બહે જુ જાત. શ્રીય૦ ૨

પદ ૩૯ મું—શ્રીયમુને પિયકોં બસ તુમજુ કિને, શ્રીય૦ પ્રેમકે ફંદતે ગ્રહિજુ રાખે નિકટ, એેસે નિર્મોલ નગ મોલ લિને. શ્રીય૦ ૧ તુમજુ પઠાવત તહાં અબ ધાવત, તિહારે રસરંગમેં રહત ભીને; દાસ પરમાનંદ પાયે અબ વ્રજચંદ, પરમ ઉદાર શ્રીયમુનેજુ દીને. શ્રીય૦ ૨

પદ ૪૦ મું—શ્રીયમુને સુખકારની પ્રાણપતિકે. શ્રીય૦ જીને ભુલિજાત પિયા તિને સુધિકરિદેત; કહાંલોં કહિયે ઇન કેજુ હિતકે. શ્રીયમુ૦ ૧ પિયસંગ ગાન કરે, ઉમંગી જો રસ ભરે, દેત તારી કર લેત ઝટકે; દાસ પરમાનંદ પાયે અબ વ્રજચંદ, એેહી જાનત સબ પ્રેમગતિકે. શ્રીયમુ૦ ૨

ઇતિ શ્રી યમુનાજીકે ૪૦ પદ સમાપ્ત.

ધોળ.

ધન્ય ધન્ય શ્રી યમુનાજી સુખદાઇમા, સેવકજનને સદા સુહાઇમા; સુંદર શ્યામ અંગે અતિ સોહેમા, નિરખતાં નિજ જનનાં મન મોહેમા. ભાલ વિશાળ કમળ દળ નયનમા, નાસિકા કિર કોકિલ કલબેનમા; બિંબથી અધિક અધર અરૂણાઇમા, કોમલ ગલ સ્થલ ઝલકાઇમા. દાડિમ બીજ દંત અતિ ઓપેમા, રતિપતિની મર્યાદા લોપેમા; ભ્રકુટી ધનુષ કામનુ રાજેમા, મસ્તક કેસ મધુપ સમ છાજેમા. નખશિખ સુંદર અતિ સુકુમારમા, વૈભવ બાઢયો અંગ અપારમા, તરણિ તનયા તરૂણ છે બાલમા, ચંદ્ર મુખીને રૂપ રસાલમા. કૃપા કરી ક્ષિતિ ઉપર પધાર્યાંમા, અનેક પતિત જનને ઉદ્ધાર્યાંમા; કાલિંદીની કીર્તિ જગત વધારીમા, જળ અતિ શીતળ ને સુખકારીમા. અનેક દેશને પાવન કરતાંમા, ચરણ શ્રી વ્રજમંડળમાં ધરતાંમા; તેણે કરી વૈભવ અતીશે વાધ્યોમા, ભક્તનો સકળ મનોરથ સાધ્યોમા. બેઉ તટ હસ્ત કમળ છબી છાજેમા, લહેર તે કંકણરૂપ બિરાજેમા. વાલુકા ચમકે ઝગમગ મોતીમા, માણેક હીરાની અતિ જ્યોતિમા. અંગ અંગ મુક્તાનાં આભ્રણમા, તે તો જળપુહીથી આવરણમા; સખિજીને સંગ કોકિલા મોરમા, સારસ હંસ ને કીર

ચકોરમા. ત્રિવિધ સમીર સમીપે ચાલેમા, તે તો ત્રિવિધ તાપને ટાળેમા. બેઉ ત્રટ વૃક્ષલતા રહ્યાં ફુલીમા, શાખાઓ જળ ઉપર રહી ઝુમીમા. અધિક સમીપ શ્રી વૃન્દાવનમા, કુંજે કુંજે સૌરભ સહિત સુમનમા; શિતળ સુગંધ સુખદ વહે નિરમા, તીર બેસે ઠોર ઠોર આભીરમા. રાણીજીના સૌભાગ્યનો નહિ પારમા, શા શા કહું વૈભવતણા પ્રકારમા; પ્રભુજીના ગુઢ રમણ મધ્યે પાતીમા, પ્રિતમસંગ સદા મદમાતીમા. સદા નિરંતર વ્રજપતિ ખેલેમા, રાણીજી સદા નિકટ રંગ રેલેમા. દંપતિ શ્રમ જલસહિતવિહારમા; જલ મધ્ય ક્રિડત વિવિધ પ્રકારમા; તેણે કરી શતઘણી શોભા બાઢીમા, રાણીજીનો મહિમા અતુલ અગાધેમા; જે જન સદા ધરે ચિત્ત ધ્યાનમા, તેહને પુષ્ટિતણું કરે દાનમા. વ્રજપતિ લીલા પ્રગટ દેખાડેમા, ચરણ કમ્મળ રસ સ્વાદ ચખાડેમા; અષ્ટમહાસિદ્ધિનું કરે દાનમા, ભાવે જે કરે અંબુ પાનમા. દર્શને સકળ આપદા ટાળેમા, ભક્તને અભય પદારથ આપેમા, એવું શ્રી મહારાણીજીનું રૂપમા, નખશિખ સુંદર પરમ અનુપમા. સદા બિરાજો શ્રીવ્રજની માંહેમા, નિત્યપ્રતિવિલસે વ્રજપતિ બાંહેમા, પુષ્ટિ ભક્તની કરજો સારમા, કૃપા કરી ઉતારો ભવ પારમા. નિજ સેવક એ છે આશમા, સદા રાખો ચરણકમલની પાસમા.

ધોળ.

હરનિશ દરશન દીજીયે, કલિંદજા હરનિશ દર્શન દીજીયે, ટેક. બાળ પશુ બુદ્ધિમાં અજ્ઞાન છું પણ આપની, આ વિનતિ કરતાં મન બ્હીજીયે. કલિંદજા० ૧ જનુની પ્રકાર સ્નેહ જીવ ઉપર રાખતાં, મારા સાધન વિના તે આપ રીઝીયે. કલિંદજા० ૨ ભકતને તે ભકિત દાતા આપ ભવતારણિ, મા પ્રેમનો તે પંથ પતિજીયે. કલિંદજા० ૩ મેઘ શ્યામરૂપે આપ ભાનુની સુતા છો; આ કારણ એ શ્યામ સ્નેહ ભીજીયે. કલિંદજા० ૪ પર્મ કૃપાળ આપ અધમ ઉદ્ધારણી, મા પુષ્ટિરસ પાઓ તો કાંઇ પીજીયે. કલિંદજા० ૫ નિજજન ધ્યાન માગે ચર્ણ કમળનું, મા જેમ ધૃત ખાંડ મધ્યે ક્રીજીએ. કલિંદજા० ૬.

શ્રી યમુનાજીની આરતિ.

જય જય શ્રી યમુના મા (૨) જોતાં જન્મ સુધાર્યો, ધન્ય ધન્ય તમો ધન્ય. જય જય ૧. શામલડી સુરત મુરત માધુરી મા (૨) પ્રેમ સહિત પટરાણી પરાક્રમે પુરાં મા. જય જય ૨. ઘેવર વન ચાલ્યાં મા (૨) ગંભીરે ઘેર્યાં મા (૨) ચુંદડીએ ચટકાલાં પહેર્યાં ને લ્હેર્યાં. જય જય ૩. ભુજ કંકણ રૂડાં મા (૨) ગુજરીઓ ચુડી મા (૨) બાજુબંધને બેરખા, પહોંચી

રત્ન જડીત. જય જય ૪. ઝાંઝરને ઝમકે મા (૨) વિંછીયાને ઠમકે મા (૨) નુપુરને નાદે મા, ઘુઘરીને ઘમકે. જય જય ૫. સોળે શણગાર સજ્યા મા (૨) નકવેસર મોતી મા (૨) આભરણમાં આપો છો. દરપણ મુખ જોતાં. જય જય ૬. તટ અંતર રૂડાં મા (૨) શોભિત જળ ભરીયાં (૨) મન વાંછિત મુરલીધર સુંદર વર વરીયાં. જય જય ૭. લાલ કમળ લપટાણાં (૨) જોવાને ગયાંતાં મા (૨) કહે માધવ પરિક્રમા, વ્રજની કરવાને ગયાંતાં. જય જય ૮.

૨

જય જય મહારાણી જમુના, જય જય પટરાણી જમુના. સુંદર સતવાદી નાર, તપ કરી પ્રભુને આરાધિયા, પ્રીતે પરણ્યાં મોરાર. જય જય ૧. સુરજ દેવતાની દીકરી વેદ પુરાણે વખાણ, ભાઇને વ્હાલીરે બ્હેનડી, પસલી આપી છે સારઃ જય જય ૨. રૂપે રૂડાં જળ શામળાં, વેગે ચાલે ગંભીર તીરે તોરંગ ઓપતાં, વ્રજ વધ્યો વિસ્તારઃ જય. ૩ ચરણા ચોળી ને ચુંદડી, ઉરપર લટકંતો હાર. કંકણ કુંડલ ને ટીલડી, સજ્યા માએ સોળે શણગાર. જય જય ૪. વૃંદાવન વીંટાઇ રહ્યું, મથુરાં જળ સ્થળ આધાર; ગોકુળ મહાવન પાસે વસ્યા વહાલો મ્હારો નંદકુમાર. જય જય ૫. જળ જમુનાનાં ઝી-

લતા તુટયા નવસર હાર; મોતી સર્વે વેરાઇ ગયાં, હીરલો લાગ્યો છે હાથ. જય જય ૬. રામઘાટ, શ્યામઘાટ, ઠકરાણીઘાટ બીજા ઘાટ અપાર, અજાણે અધર્મી નાહી ગયો, તેનો માએ કર્યો ઉદ્ધાર. જય જય ૭. અઠ્ઠાવીસ કુંડ ઉજ્જડ થયા, ભાઇનો ભાગ્યો ભણકાર; પરાક્રમે ગેલ ચલાવીયાં, વ્રજમાં કીધો વિસ્તાર. જય જય ૮. નાહ્ય ગાય પયપાન જે કરે તેને જમનો નહી ભણકાર, કરજોડી કહે હરિદાસ, ન્હાજો વારંવાર. જય જય મહારાણી જમુના. ૯.

૩

હાંરે મન મોહનલાલ (૨) મારગડો મૂકો તો મથુરાં જઇએ; છો ચતુર સુજાણ (૨) પરદારાને પડછાયે નવ રહીએ. મન ૧ મારા સંગની સાહેલી સઘળી ગઇ, હું તો અકલડી વનમાંહે રહી; મારૂં શરીર તપે છે ને માથે મહી. મન. ૨. છો નંદ-તણા સુત નાનડીયા, તમો આવો છો અડીઆ અડીઆ; પ્રભુ શા માટે કેડે પડીઆ. મન. ૩ વલ્લભના સ્વામી છો રસીયા, દહીં દૂધ પર આવો છો ધસીયા; હાંરે ધન્ય ભાગ્ય અમારાં, વ્હાલા વ્રજ વસિયા. મન. ૪.

શ્રી સર્વોત્તમ સ્તોત્ર.

પ્રાકૃતધર્માનાશ્રયમપ્રાકૃતનિખિલધર્મરૂપમિતિ
નિગમપ્રતિપાદ્યં યત્તચ્છુદ્ધં સાકૃતિ સ્તૌમિ ॥ ૧ ॥
કલિકાલતમશ્છન્નદૃષ્ટિત્વાદ્વિદુષામપિ
સંપ્રત્યવિષયસ્તસ્ય માહાત્મ્યં સમભૂદ્ ભુવિ ॥ ૨ ॥
દયયા નિજ માહાત્મ્યં કરિષ્યન્પ્રકટં હરિઃ
વાણ્યા યદા તદા સ્વાસ્યં પ્રાદુર્ભૂતં ચકાર હિ ॥ ૩ ॥
તદુક્તમપિ દુર્બોધં સુબોધં સ્યાદ્યથા તથા
તન્નામાષ્ટોત્તરશતં પ્રવક્ષ્યામ્યખિલાઘહૃત્ ॥ ૪ ॥
રૂષિરગ્નિકુમારસ્તુ નામ્નાં છંદો જગત્યસૌ
શ્રીકૃષ્ણાસ્યં દેવતા ચ બીજં કારુણિકઃ પ્રભુઃ ॥ ૫ ॥
વિનિયોગો ભક્તિયોગ પ્રતિબંધવિનાશને
કૃષ્ણાધરામૃતાસ્વાદસિદ્ધિ રત્રન સંશયઃ ॥ ૬ ॥
આનંદઃ પરમાનંદઃ શ્રીકૃષ્ણાસ્યં કૃપાનિધિઃ
દૈવોદ્ધારપ્રયત્નાત્મા સ્મૃતિમાત્રાર્તિનાશનઃ ॥ ૭ ॥
શ્રીભાગવતગુઢાર્થપ્રકાશનપરાયણઃ
સાકારબ્રહ્મવાદૈકસ્થાપકો વેદપારગઃ ॥ ૮ ॥
માયાવાદનિરાકર્તાસર્વવાદિનિરાસકૃત્

ભકિતમાર્ગાબ્જમાર્તંડઃ શ્રીશુદ્રાદ્યુદ્ધૃતિક્ષમઃ ॥ ૯ ॥
અંગીકૃત્યૈવ ગોપીશવલ્લભીકૃતમાનવઃ
અંગીકૃતૌ સમર્યાદો મહાકારૂણિકો વિભુઃ ॥ ૧૦ ॥
અદેયદાનદક્ષશ્ચ મહોદારચરિત્રવાન્
પ્રાકૃતાનુકૃતિવ્યાજમોહિતાસુરમાનુષઃ ॥ ૧૧ ॥
વૈશ્વાનરો વલ્લભાખ્યઃ સદ્રુપો હિતકૃત્સતામ્
જનશિક્ષાકૃતે કૃષ્ણભકિત કૃન્નિખિલેષ્ટદઃ ॥ ૧૨ ॥
સર્વલક્ષણસંપન્નઃ શ્રીકૃષ્ણજ્ઞાનદો ગુરૂઃ
સ્વાનંદતુંદિલઃ પદ્મદલાયતવિલોચનઃ ॥ ૧૩ ॥
કૃપા દૃગ્વૃષ્ટિસંહૃષ્ટદાસદાસી પ્રિયઃ પતિઃ
રોષદૃક્પાતસંપ્લુષ્ટભકતદ્વિટ્ ભક્તસેવિતઃ ॥ ૧૪ ॥
સુખસેવ્યો દુરારાધ્યો દુર્લભાંધ્રિસરોરુહઃ
ઉગ્રપ્રતાપો વાક્સિંધુ પૂરિતા શેષસેવકઃ ॥ ૧૫ ॥
શ્રીભાગવતપીયુષસમુદ્રમથનક્ષમઃ
તત્સાર ભૂતરાસસ્ત્રીભાવપૂરિતવિગ્રહઃ ॥ ૧૬ ॥
સાન્નિધ્યમાત્રદત્તશ્રીકૃષ્ણપ્રેમા વિમુકિતદઃ
રાસલીલૈકતાત્પર્યઃ કૃપયૈતત્કથાપ્રદઃ ॥ ૧૭ ॥
વિરહાનુભવૈકાર્થસર્વ ત્યાગોપદેશકઃ
ભકત્યાચારોપદેષ્ટા ચ કર્મમાર્ગપ્રવર્ત્તકઃ ॥ ૧૮ ॥

યાગાદૌ ભક્તિમાર્ગૈકસાધનત્વોપદેશકઃ
પૂર્ણાનંદઃ પૂર્ણકામો વાક્પતિર્વિબુધેશ્વરઃ ॥ ૧૯ ॥

કૃષ્ણનામસહસ્રસ્ય વક્તા ભક્તપરાયણઃ
ભક્ત્યાચારોપદેશાર્થનાનાવાક્યનિરૂપકઃ ॥ ૨૦ ॥

સ્વાર્થોજ્ઝિતાખિલપ્રાણપ્રિયસ્તાદૃશવેષ્ટિતઃ
સ્વદાસાર્થં કૃતાશેષસાધનઃ સર્વશક્તિ ધૃક્ ॥ ૨૧ ॥

ભુવિ ભક્તિપ્રચારૈકકૃતે સ્વાન્વયકૃત્પિતા
સ્વવંશે સ્થાપિતાશેષસ્વમાહાત્મ્યઃ સ્મયાપહઃ ॥ ૨૨ ॥

પતિવ્રતાપતિઃ પારલૌકિકૈહિકદાનકૃત
નિગૂઢહૃદયો નન્યભક્તેષુજ્ઞાપિતાશયઃ ॥ ૨૩ ॥

ઉપાસનાદિમાર્ગાતિમુગ્ધમોહનિવારકઃ
ભક્તિમાર્ગે સર્વમાર્ગ વૈલક્ષણ્યાનુભૂતિકૃત્ ॥ ૨૪ ॥

પૃથક્ શરણમાર્ગોપદેષ્ટા શ્રીકૃષ્ણહાર્દવિત્
પ્રતિક્ષણનિકુંજસ્થલીલારસસુ પૂરિતઃ ॥ ૨૫ ॥

તત્કથાક્ષિપ્તચિત્તસ્તદ્વિસ્મૃતાન્યો વ્રજપ્રિયઃ
પ્રિયવ્રજસ્થિતિઃ પુષ્ટિલીલાકર્તા રહઃપ્રિયઃ ॥ ૨૬ ॥

ભક્તેચ્છાપૂરકઃ સર્વાજ્ઞાત લીલોઽતિમોહન.
સર્વાસક્તો ભક્તમાત્રાસક્તઃ પાતિતપાવનઃ ॥ ૨૭ ॥

સ્વયશોગાનસંહૃષ્ટહૃદયાંભોજવિષ્ટરઃ
યશઃપીયુષલહરી પ્લાવિતાન્યરસઃ પરઃ ॥ ૨૮ ॥
લીલામૃતરસાર્દ્રાર્દ્રીકૃતાખિલશરીરભૃત્
ગોવર્દ્ધનસ્થિત્યુત્સાહસ્તલ્લીલાપ્રેમપૂરિતઃ ॥ ૨૯ ॥
યજ્ઞભોક્તા યજ્ઞકર્તા ચતુર્વર્ગવિશારદઃ
સત્યપ્રતિજ્ઞસ્ત્રિગુણાતીતો નયવિશારદઃ ॥ ૩૦ ॥
સ્વકીર્તિવર્દ્ધનસ્તત્ત્વસૂત્રભાષ્યપ્રદર્શકઃ
માયાવાદાખ્યતૂલાગ્નિર્બ્રહ્મવાદનિરૂપકઃ ॥ ૩૧ ॥
અપ્રાકૃતાઽખિલાકલ્પભૂષિતઃ સહજસ્મિતઃ
ત્રિલોકી ભૂષણં ભૂમિભાગ્યં સહજસુંદરઃ ॥ ૩૨ ॥
અશેષભકતસંપ્રાર્થ્યચરણાબ્જરજોધનઃ
ઇત્યાનંદનિધેઃ પ્રોકતં નામ્નામષ્ટોત્તરંશતમ્ ॥ ૩૩ ॥
શ્રદ્ધાવિશુદ્ધબુદ્ધિર્યઃ પઠત્યનુદિનં જનઃ
સતદેકમનાઃ સિદ્ધિમુકતાં પ્રાપ્નોત્યસંશયઃ ॥ ૩૪ ॥
તદપ્રાપ્તૌવૃથામોક્ષસ્તદાપ્તૌ તદ્ગતાર્થતા
અતઃસર્વોત્તમં સ્તોત્રં જપ્યં કૃષ્ણરસાર્થિભિઃ ॥ ૩૫ ॥

॥ ઇતિ શ્રીમદગ્નિકુમારપ્રોકતં સર્વોત્તમ સ્તોત્રમ્ ॥

અથ શ્રી બાલબોધ ગ્રન્થ.

નત્વા હરિં સદાનન્દં, સર્વસિદ્ધાન્તવિગ્રહમ્
બાલપ્રબોધનાર્થાય, વદામિ સુવિનિશ્ચિતમ્ ૧
ધર્માર્થકામમોક્ષાખ્યાઃ, ચત્વારોર્થા મનીષિણામ્;
જીવેશ્વરવિચારેણ, દ્વિધા તે હિ વિચારિતાઃ ૨
અલૌકિકાસ્તુ વેદોક્તાઃ, સાધ્યસાધનસંયુતાઃ
લૌકિકા ઋષિભિઃ પ્રોક્તાઃ, તથૈવેશ્વરશિક્ષયા. ૩
લૌકિકાંસ્તુ પ્રવક્ષ્યામિ, વેદનાદ્યા યતઃ સ્થિતાઃ
ધર્મશાસ્ત્રાણિ નીતિશ્ચ, કામશાસ્ત્રાણિ ચ ક્રમાત્ ૪
ત્રિવર્ગ સાધકાનીતિ, ન તન્નિર્ણય ઉચ્યતે;
મોક્ષે ચત્વારિ શાસ્ત્રાણિ, લૌકિકે પરતઃ સ્વતઃ ૫
દ્વિધા દ્વે દ્વે સ્વતસ્તત્ર, સાંખ્યયોગો પ્રકીર્તિતૌ;
ત્યાગાત્યાગવિભાગેન, સાખ્યે ત્યાગઃ પ્રકીર્તિતઃ ૬
અહંતામમતાનાશે, સર્વથા નિરહંકૃતૌ,
સ્વરૂપસ્થો યદા જીવઃ કૃતાર્થઃ સ નિગદ્યતે. ૭
તદર્થં પ્રક્રિયા કાચિત્પુરાણેઽપિ નિરૂપિતા,
ઋષિભિર્બહુધા પ્રોક્તા ફલમેકમબાહ્યતઃ ૮
અત્યાગે યોગમાર્ગો હિ ત્યાગોઽપિ મનસૈવહિ;
યમાદયસ્તુકર્ત્તવ્યાઃ સિદ્ધે યોગે કૃતાર્થતા. ૯

પરાશ્રયેણ મોક્ષસ્તુ દ્વિધા સોઽપિ નિરૂપ્યતે;
બ્રહ્મા બ્રાહ્મણતાં યાતસ્તદ્રૂપેણ સુ સેવ્યતે. ૧૦
તે સર્વાર્થા ન ચાદ્યેન શાસ્ત્રં કિંચિદુદીરિતમ્
અતઃ શિવશ્ચ વિષ્ણુશ્ચ જગતો હિતકારકૌ. ૧૧
વસ્તુનઃ સ્થિતિસંહારૌ કાર્યૌ શાસ્ત્રપ્રવર્તકૌ;
બ્રહ્મૈવ તાદૃશં યસ્માત્ સર્વાત્મકતયોદિતૌ. ૧૨
નિર્દોષપૂર્ણગુણતા, તત્તત્ શાસ્ત્રે તયોઃ કૃતા;
ભોગમોક્ષ ફલદા તું, શકતૌ દ્વાવપિ યદ્યપિ. ૧૩
ભોગઃ શિવેન મોક્ષસ્તુ, વિષ્ણુનેતિ વિનિશ્ચયઃ
લોકેઽપિ યત્પ્રભુર્ભુંકતે તન્ન યચ્છતિ કર્હિંચિત્. ૧૪
અતિપ્રિયાય તદપિ, દીયતે કવચિદેવ હિ;
નિયતાર્થપ્રદાનેન તદીયત્વં તદાશ્રયઃ ૧૫
પ્રત્યેકં સાધનં ચૈતદ્ દ્વિતીયાર્થે મહાન્ શ્રમઃ
જીવાઃ સ્વભાવતો દુષ્ટા દોષાભાવાય સર્વદા. ૧૬
શ્રવણાદિ તતઃ પ્રેમ્ણા, સર્વં કાર્યં હિ સિદ્ધયતિ;
મોક્ષસ્તુ સુલભો વિષ્ણોર્ભોગશ્ચ શિવતસ્તથા. ૧૭
સમર્પણેનાત્મનો હિ, તદીયત્વં ભવેદ્ ધ્રુવમ્,
અતદીયતયા ચાપિ કેવલશ્ચેત્સમાશ્રીતઃ ૧૮
તદાશ્રયતદીયત્વબુદ્ધ્યૈ કિંચિત્સમાચરેત્;

સ્વધર્મમનુતિષ્ઠન્ વૈ ભારદ્વૈગુણ્યમન્યથા. ૧૯
ઇત્યેવ કથિતં સર્વં નૈતદ્ જ્ઞાને ભ્રમઃ પુનઃ

॥ ઈતિ શ્રીમદ્વલ્લભાચાર્ય વિરચિતો બાલબોધગ્રન્થસંપૂર્ણમ્ ॥

અથ શ્રી સિદ્ધાન્ત મુક્તાવલી ગ્રન્થ.

નત્વા હરિં પ્રવક્ષ્યામિ સ્વસિદ્ધાન્તવિનિશ્ચયમ્,
કૃષ્ણસેવા સદા કાર્યા માનસી સા પરા મતા. ૧
ચેતસ્તત્પ્રવણં સેવા તત્સિદ્ધ્યૈ તનુવિત્તજા;
તતઃસંસારદુઃખસ્ય નિવૃત્તિર્બ્રહ્મબોધનમ્, ૨
પરં બ્રહ્મ તુ કૃષ્ણો હિ સચ્ચિદાનંદકં બ્રહત્;
દ્વિરૂપં તદ્ધિ સર્વં સ્યાત્ એકં તસ્માદ્વિલક્ષણમ્. ૩
અપરં તત્ર પૂર્વસ્મિન્ વાદિનો બહુધા જગુઃ
માયિકં સગુણં કાર્યં સ્વતંત્રં ચેતિ નૈકધા. ૪
તદેવૈતત્પ્રકારેણ,ભવતીતિશ્રુતેર્મતમ્;
દ્વિરૂપં ચાપિ ગંગાવદ્ જ્ઞેયં સા જલરૂપિણી. ૫
માહાત્મ્યસંયુતા નૃણાં સેવતાં ભુક્તિમુક્તિદા;
મર્યાદામાર્ગવિધિના તથા બ્રહ્માપિ બુધ્યતામ્ ૬
તત્રૈવ દેવતામૂર્તિર્ભકત્યા યા દૃશ્યતે કવચિત્;
ગંગાયાં ચ વિશેષેણ પ્રવાહાભેદબુદ્ધયે. ૭

પ્રત્યક્ષા સા ન સર્વેષાં પ્રાકામ્યં સ્યાત્તયા જલે;
વિહિતાચ્ચ ફલાત્તદ્ધિ પ્રતીત્યાપિ વિશિષ્યતે. ૮
યથા જલં તથા સર્વં યથા શક્તા તથા બ્રહત્;
યથા દેવી તથા કૃષ્ણઃ તત્રાપ્યે તદિહોચ્યતે. ૯
જગત્તુ ત્રિવિધં પ્રોક્તં બ્રહ્મવિષ્ણુશિવાસ્તતઃ
દેવતા રૂપવત્પ્રોક્તા બ્રહ્મણીત્થં હરિર્મતઃ ૧૦
કામચારસ્તુ લોકેસ્મિન્બ્રહ્માદિભ્યો ન ચાન્યથા;
પરમાનંદરૂપે તુ કૃષ્ણે સ્વાત્મનિ નિશ્ચયઃ ૧૧
અતસ્તુ બ્રહ્મવાદેન કૃષ્ણે બુદ્ધિર્વિધીયતામ્;
આત્મનિ બ્રહ્મરૂપે તુ છિદ્રા વ્યોમ્નીવ ચેતનાઃ ૧૨
ઉપાધિનાશે વિજ્ઞાને બ્રહ્માત્મત્વાવબોધને:
ગંગાતીરસ્થિતો યદ્વત્ દેવતાં તત્ર પશ્યતિ ૧૩
તથા કૃષ્ણં પરં બ્રહ્મ સ્વસ્મિન્ જ્ઞાની પ્રપશ્યતિ;
સંસારી યસ્તુ ભજતે સ દૂરસ્થો યથાતથા. ૧૪
અપેક્ષિતજલાદીનામભાવાત્તત્ર દુઃખભાક્ ;
તસ્માચ્છ્રીકૃષ્ણમાર્ગસ્થો વિમુક્તઃ સર્વલોકતઃ ૧૫
આત્માનંદ સમુદ્રસ્થં કૃષ્ણમેવ વિચિંતયેતુ;
લોકાર્થી ચેદ્ ભજેત્કૃષ્ણં કિલષ્ટો ભવતિ સર્વથા ૧૬

ક્લિષ્ટોપિ ચેદ્ભજેત્કૃષ્ણં લોકો નશ્યતિ સર્વથા;
જ્ઞાનાભાવે પુષ્ટિમાર્ગી તિષ્ટેત્પૂજોત્સવાદિષુ. ૧૭
મર્યાદાસ્થસ્તુ ગંગાયાં શ્રીભાગવતતત્પરઃ
અનુગ્રહઃ પુષ્ટિમાર્ગે નિયામક ઈતિ સ્થિતિઃ ૧૮
ઉભયોસ્તુ ક્રમેણૈવ પૂર્વોકતૈવ ફલિષ્યતિ;
જ્ઞાનાધિકો ભકિતમાર્ગ એવં તસ્માન્નિરૂપિતઃ ૧૯
ભકત્યભાવે તુ તીરસ્થો યથા દુષ્ટૈઃ સ્વકર્મભિઃ
અન્યથા ભાવમાપન્નસ્તમાત્સ્થાનાચ્ચ નશ્યતિ, ૨૦
એવં સ્વશાસ્ત્રસર્વસ્વં મયા ગુપ્તં નિરૂપિતમ્;
એતદ્ બુધ્વા વિમુચ્યેત પુરૂષઃ સર્વ સંશયાત્. ૨૧

ઈતિ શ્રીમદ્વલ્લભાચાર્ય વિરચિત શ્રી સિદ્ધાન્તમુકતાવલી સમાપ્તમ્

અથ શ્રીપુષ્ટિપ્રવાહમર્યાદાભેદ ગ્રન્થ.

પુષ્ટિપ્રવાહમર્યાદા વિશેષેણ પૃથક્ પૃથક્;
જીવદેહક્રિયાભેદૈઃ પ્રવાહેણ ફલેન ચ. ૧
વક્ષ્યામિ સર્વસંદેહા ન ભવિષ્યંતિ યચ્છ્રુતે;
ભકિતમાર્ગસ્ય કથનાત્પુષ્ટિરસ્તીતિ નિશ્ચયઃ ૨
દ્વૌ ભૂતસર્ગાવિત્યુકતેઃ પ્રવાહોઽપિ વ્યવસ્થિતઃ
વેદસ્ય વિદ્યમાનત્વાન્મર્યાદાપિ વ્યવસ્થિતા. ૩

ક્વચિદેવ હિ ભક્તો હિ યો મદ્ભક્ત ઇતીરણાત્,
સર્વત્રોત્કર્ષ કથનાત્ પુષ્ટિરસ્તીતિ નિશ્ચયઃ ૪
ન સર્વોતઃ પ્રવાહાદ્ધિ ભિન્નો વેદાચ્ચ ભેદતઃ
યદા યસ્યેતિ વચનાન્નાહં વેદૈરિતીરણાત્ ૫
માર્ગૈકત્વેઽપિ ચેદંત્યૌ તનુ ભક્ત્યાગમૌ મતૌ;
ન તદ્યુક્તં સૂત્રતો હિ ભિન્નો યુક્ત્યા હિ વૈદિકઃ ૬
જીવદેહકૃતીનાં ચ ભિન્નત્વં નિત્યતા શ્રુતેઃ
યથા તદ્વત્ પુષ્ટિમાર્ગે દ્વયોરપિ નિષેધતઃ ૭
પ્રમાણભેદાત્ભિન્નો હિ પુષ્ટિમાર્ગો નિરૂપિતઃ
સર્ગ ભેદં પ્રવક્ષ્યામિ સ્વરૂપાંગક્રિયાયુતમ્. ૮
ઇચ્છામાત્રેણ મનસા પ્રવાહં સૃષ્ટવાન્હરિઃ;
વચસા વેદમાર્ગં હિ પુષ્ટિં કાયેન નિશ્ચયઃ ૯
મૂલેચ્છાતઃ ફલં લોકે વેદોક્તં વૈદિકેપિ ચ,
કાયેન તુ ફલં પુષ્ટૌ ભિન્નેચ્છાતોપિ નૈકતા. ૧૦
તાનહં દ્વિષતો વાક્યાદ્ભિન્ના જીવાઃ પ્રવાહિણઃ
અત એવેતરૌ ભિન્નૌ સાંતૌ મોક્ષપ્રવેશતઃ ૧૧
તસ્માજ્જીવાઃ પુષ્ટિમાર્ગે ભિન્ના એવ ન સંશય;
ભગવદ્રૂપસેવાર્થં તત્સૃષ્ટિર્નાન્યથા ભવેત્. ૧૨
સ્વરૂપેણાવતારેણ લિંગેન ચ ગુણેન ચ;

તારતમ્યં ન સ્વરૂપે દેહે વા તત્ક્રિયાસુ વા. ૧૩
તથાપિ યાવતા કાર્યં તાવત્તસ્ય કરોતિ હિ;
તે હિ દ્વિધા શુદ્ધમિશ્ર ભેદાન્મિશ્રાસ્ત્રિધા પુનઃ ૧૪
પ્રવાહાદિવિભેદેન ભગવત્કાર્ય સિદ્ધયે;
પુષ્ટયા વિમિશ્રાઃ સર્વજ્ઞાઃ પ્રવાહેણ ક્રિયારતાઃ ૧૫
મર્યાદયા ગુણજ્ઞાસ્તે શુદ્ધાઃ પ્રેમ્ણાતિ દુર્લભાઃ
એવં સર્ગસ્તુ તેષાં હિ ફલં ત્વત્ર નિરૂપ્યતે. ૧૬
ભગવાનેવ હિ ફલં સ યથાવિર્ભવેદ્ભુવિ;
ગુણસ્વરૂપભેદેન તથા તેષાં ફલં ભવેત્. ૧૭
આસક્તૌ ભગવાનેવ શાપં દાપયતિ ક્વચિત્,
અહંકારેઽથવા લોકે તન્માર્ગ સ્થાપનાય હિ. ૧૮
ન તે પાષંડતાં યાંતિ ન ચ રોગાદ્યુપદ્રવાઃ
મહાનુભાવાઃ પ્રાયેણ શાસ્ત્રં શુદ્ધત્વહેતવે, ૧૯
ભગવત્તારતમ્યેન તારતમ્યં ભજન્તિ હિ;
વૈદિકત્વં લૌકિકત્વં કાપટયાત્તેષુ નાન્યથા, ૨૦
વૈષ્ણવત્વં હિ સહજં તતોઽન્યત્ર વિપર્યયઃ
સંબંધિનસ્તુ યે જીવાઃ પ્રવાહસ્થાસ્તથા પરે. ૨૧
ચર્ષણીશબ્દવાચ્યાસ્તે તે સર્વે સર્વવર્ત્મસુ,
ક્ષણાત્સર્વ ત્વમાયાંતિ રુચિસ્તેષાં ન કુત્રચિત્. ૨૨
તેષાં ક્રિયાનુસારેણ સર્વત્ર સકલં ફલમ્,

પ્રવાહસ્થાન્પ્રવક્ષ્યામિ, સ્વરૂપાંગક્રિયાયુતાન્. ૨૩
જીવાસ્તે હ્યાસુરાઃ સર્વે પ્રવૃત્તિં ચેતિ વર્ણિતાઃ
તે ચ દ્વિધા પ્રકીર્ત્યન્તે હ્યજ્ઞદુર્જ્ઞવિભેદતઃ ૨૪
દુર્જ્ઞાસ્તે ભગવત્પ્રોક્તા હ્યજ્ઞાસ્તાનનુ યે પુનઃ
પ્રવાહેઽપિ સમાગત્ય પુષ્ટિસ્થસ્તૈર્ન યુજ્યતે. ૨૫
સોઽપિ તૈસ્તત્કુલે જાતઃ કર્મણા જાયતે યતઃ
ઈતિ શ્રીમદ્વલ્લભાચાર્ય વિરચિત પુષ્ટિપ્રવાહમર્યાદાભેદ સમાસ.મૂ

અથ શ્રીસિદ્ધાન્ત રહસ્ય ગ્રન્થ.

શ્રાવણસ્યામલે પક્ષે એકાદશ્યાં મહાનિશિ;
સાક્ષાદ્ભગવતા પ્રોક્તં તદક્ષરશ ઉચ્યતે. ૧
બ્રહ્મસંબંધકરણાત્સર્વેષાં દેહ જીવયોઃ
સર્વદોષનિવૃત્તિર્હિ દોષાઃ પંચવિધાઃ સ્મૃતાઃ ૨
સહજા દેશકાલોત્થા લોકવેદનિરૂપિતાઃ
સંયોગજાઃ સ્પર્શજાશ્ચ ન મન્તવ્યાઃ કથં ચ ન ૩
અન્યથા સર્વદોષાણા ન નિવૃત્તિઃ કથં ચ ન
અસમર્પિતવસ્તૂનાં તસ્માદ્વર્જનમાચરેત્. ૪
નિવેદિભિઃ સમર્પ્યૈવ સર્વં કુર્યાદિતિ સ્થિતિઃ
ન મતં દેવદેવસ્ય સામિભુક્તં સમર્પણમ્. ૫
તસ્માદાદૌ સર્વકાર્યે સર્વવસ્તુ સમર્પણમ્;
દત્તાપહારવચનં તથા ચ સકલં હરેઃ ૬

ન ગ્રાહ્યમિતિ વાક્યં હિ ભિન્ન માર્ગપરં મતમ્;
સેવકાનાં યથા લોકે વ્યવહારઃ પ્રસિદ્ધ્યતિ. ૭
તથા કાર્યં સમર્પ્યૈવ સર્વેષાં બ્રહ્મતા તતઃ
ગંગાત્વં સર્વદોષાણાં ગુણદોષાદિવર્ણના. ૮
ગંગાત્વેન નિરૂપ્યા સ્યાત્તદ્વદત્રાપિ ચેવ હિ. ૯
ઇતિશ્રીમદ્વલ્લભાચાર્ય વિરચિતં શ્રી સિદ્ધાન્તરહસ્યં સંપૂર્ણમ્.

અથ શ્રી નવરત્ન સ્તોત્રમ્.

ચિંતા કાપિ ન કાર્યા નિવેદિતાત્મભિઃ કદાપીતિઃ
ભગવાનપિ પુષ્ટિસ્થો ન કરિષ્યતિ લૌકિકીં ચ ગતિમ્ ૧
નિવેદનં તુ સ્મર્તવ્યં સર્વથા તાદૃશૈર્જનૈઃ
સર્વેશ્વરશ્ચ સર્વાત્મા નિજેચ્છાતઃ કરિષ્યતિ. ૨
સર્વેષાં પ્રભુસંબંધો ન પ્રત્યેકમિતિ સ્થિતિઃ
અતોઽન્યવિનિયોગેઽપિ ચિંતા કા સ્વસ્ય સોઽપિચેત્ ૩
અજ્ઞાનાદથવા જ્ઞાનાત્કૃતમાત્મનિવેદનમ્;
યૈઃ કૃષ્ણસાત્ કૃતપ્રાણૈસ્તેષાં કા પરિદેવના. ૪
તથા નિવેદને ચિંતા ત્યાજ્યા શ્રીપુરુષોત્તમે;
વિનિયોગેપિ સા ત્યાજ્યા સમર્થો હિ હરિઃ સ્વતઃ ૫
લોકે સ્વાસ્થ્યં તથા વેદે હરિસ્તુ ન કરિષ્યતિ;
પુષ્ટિમાર્ગસ્થિતો યસ્માત્ સાક્ષિણો ભવતાઽખિલાઃ ૬

સેવાકૃતિર્ગુરોરાજ્ઞા બાધનં વા હરીચ્છયા;
અતઃસેવાંપરં ચિત્તં વિધાય સ્થીયતાં સુખમ્. ૭
ચિત્તોદ્વેગં વિધાયાપિ હરિર્યદ્યત્કરિષ્યતિ;
તથૈવ તસ્ય લીલેતિ મત્વા ચિંતાં દ્રુતં ત્યજેત્. ૮
તસ્માત્સર્વાત્મના નિત્યં શ્રીકૃષ્ણઃ શરણં મમ;
વદદ્ભિરેવં સતતં સ્થેયમિત્યેવ મે મતિઃ ૯

ઈતિ શ્રીમદ્વલ્લભાચાર્ય વિરચિતં નવરત્નસ્તોત્રં સંપૂર્ણમ્.

અથ અંતઃકરણપ્રબોધ ગ્રન્થ.

અન્તઃકરણ મદ્વાક્યં સાવધાન તયા શૃણુ;
કૃષ્ણાત્ પરં નાસ્ત્તિ દૈવં વસ્તુતો દોષવર્જિતમ્. ૧
ચાંડાલી ચેદ્ રાજપત્નિ જાતા, રાજ્ઞા ચ માનીતા.
કદાચિદપમાનેઽપિ મૂલતઃ કા ક્ષતિર્ભવેત્. ૨.
સમર્પણાદહં પૂર્વમુત્તમઃ કિં સદા સ્થિતઃ
કામમાધમતા ભાવ્યા પશ્ચાત્તાપો યતો ભવેત્. ૩
સત્યસંકલ્પતો વિષ્ણુર્નાન્યથા તુ કરિષ્યતિ;
આજ્ઞેવ કાર્યા સતતં સ્વામિદ્રોહોઽન્યથા ભવેત્. ૪
સેવકસ્ય તુ ધર્મોયં સ્વામી સ્વસ્ય કરિષ્યતિ.
આજ્ઞા પૂર્વં તુ યા જાતા ગંગાસાગરસંગમે. ૫

યાપિ પશ્ચાન્મધુવને ન કૃતં તદ્દ દ્વયં મયા,
દેહ દેશપરિત્યાગસ્તૃતીયો લોકગોચરઃ ૬
પશ્ચાત્તાપઃ કથં તત્ર સેવકોડહં ન ચાન્યથા;
લૌકિકપ્રભુવત્કૃષ્ણો ન દ્રષ્ટવ્યઃકદાચન. ૭
સર્વં સમર્પિતં ભકત્યા કૃતાર્થેડસિ સુખીભવ,
પ્રૌઢાડપિ દુહિતા યદ્વત્સ્નેહાન્ન પ્રેષ્યતે વરે. ૮
તથા દેહે ન કર્તવ્યં વરસ્તુષ્યતિ નાન્યથા,
લોકવચ્ચેત્સ્થિતિર્મે સ્યાત્કિંસ્યાદિતિ વિચારય. ૯
અશકયે હરિરેવાસ્તિ મોહં માગાઃ કથંચન,
ઇતિ શ્રીકૃષ્ણદાસસ્ય વલ્લભસ્ય હિતં વચઃ ૧૦
ચિત્તં પ્રતિ યદાકર્ણ્ય ભકતો નિશ્ચિંતતાં વ્રજેત્,

ઇતિ શ્રીમદ્વલ્લભાચાર્ય વિરચિતં " અન્તઃકરણપ્રબોધ "

અથ શ્રી વિવેકધૈર્યાશ્રય ગ્રન્થ

વિવેકધૈર્યે સતતં રક્ષણીયે તથાશ્રયઃ
વિવેકસ્તુ હરિઃ સર્વં નિજેચ્છાતઃ કરિષ્યતિ. ૧
પ્રાર્થિતે વા તતઃ કિં સ્યાત્સ્વામ્યભિપ્રાયસંશયાત્,
સર્વત્ર તસ્ય સર્વં હિ સર્વસામર્થ્યમેવ ચ. ૨
અભિમાનશ્ચ સંત્યાજ્યઃ સ્વામ્યધિનત્વ ભાવનાત્,
વિશેષતશ્ચેદાજ્ઞા સ્યાદ્ અન્તઃકરણગોચરઃ ૩

તદા વિશેષગત્યાદિ ભાવ્યં ભિન્નં તુ દૈહિકાત્,
આપદ્ગત્યાદિકાર્યેષુ હઠસ્ત્યાજ્યશ્ચ સર્વથા. ૪

અનાગ્રહશ્ચ સર્વત્ર ધર્માધર્માગ્રહદર્શનમ્, વિવેકોઽયં સમાખ્યાતો ધૈર્યં તુ વિનિરૂપ્યતે ॥ ૫ ॥ ત્રિદુઃખ સહનં ધૈર્ય મામૃતેઃ સર્વતઃ સદા, તક્રવત્ દેહવત્ ભાવ્યં જડવત્ ગોપભાર્યવત્. ૬ પ્રતિકારો યદૃચ્છાતઃસિદ્ધશ્ચેન્નાગ્રહી ભવેત્, ભાર્યાદીનાં તથાઽન્યેષામસતશ્ચાક્રમં સહેત્. ૭ સ્વયમિન્દ્રિય કાર્યાણિ કાયવાઙ્મનસા ત્યજેત્, અશૂરેણાપિ કર્તવ્યં સ્વસ્યાસામર્થ્ય ભાવનાત્. ૮ અશક્યે હરિરેવાસ્તિ સર્વમાશ્રયતો ભવેત, એતત્સહનમત્રોકતમાશ્રયો તો નિરૂપ્યતે. ૯ ઐહિકે પરલોકે ચ સર્વથા શરણં હરિ, દુઃખહાનૌતથા પાપે ભયે કામાદ્યપૂરણે. ૧૦ ભક્તદ્રોહે ભકત્યભાવે ભકતૈશ્ચાતિક્રમે કૃતે, અશકયે વા સુશકયે વા સર્વથા શરણં હરિઃ ૧૧ અહંકારકૃતે ચૈવ પોષ્યપોષણરક્ષણે, પોષ્યાતિક્રમણે ચૈવ તથાન્તેવાસ્યતિક્રમે. ૧૨ અલૌકિકમનઃ સિદ્ધૌ સર્વાર્થે શરણં હરિઃ એવં ચિત્તે સદા ભાવ્યં વાચા ચ પરિકીર્તયેત્. ૧૩ અનસ્ય ભજનં તત્ર સ્વતો ગમનમેવ ચ, પ્રાર્થનાકાર્યમાત્રેઽપિ તતોઽન્યત્ર વિવર્જયેત્. ૧૪ અવિશ્વાસો ન કર્તવ્યઃ સર્વથા બાધકસ્તુ સઃ બ્રહ્માસ્ત્ર ચાતકૌ ભાવ્યૌ પ્રાપ્તં સેવેત નિર્મમઃ ૧૫ યથાકથંચિત્કાર્યાણિ કુર્યાદુચ્ચાવચાન્યપિ, કિં વા પ્રોકતેન બહુના

શરણં ભાવયેદ્ધરિમ્. ૧૬ એવમાશ્રયણં પ્રોક્તં સર્વેષાં સર્વદા હિતમ્, કલૌ ભકત્યાદિમાર્ગા હિ દુઃસાધ્યા ઇતિ મે મતિઃ ૧૭

॥ ઇતિ શ્રીમદ્વલ્લભાચાર્ય વિરચિત "વિવેક ધૈર્યાશ્રય":

અથ શ્રી કૃષ્ણાશ્રયઃ

સર્વમાર્ગેષુ નષ્ટેષુ કલૌ ચ ખલધર્મિણિ, પાષંડપ્રચુરે લોકે કૃષ્ણ એવ ગતિર્મમ. ૧. મ્લેચ્છાક્રાંતેષુ દેશેષુ પાપૈકનિલયેષુ ચ, સત્પીડાવ્યગ્ર લોકેષુ કૃષ્ણ એવ ગતિર્મમ. ૨ ગંગાદિતીર્થ વર્યેષુ દુષ્ટૈરેવાવૃતેષ્વિહ; તિરોહિતાધિદૈવેષુ કૃષ્ણ એવ ગતિર્મમ. ૩ અહંકારવિમૂઢેષુ સત્સુ પાપાનુવર્તિષુ લાભપૂજાર્થયત્નેષુ કૃષ્ણ એવ ગતિર્મમ. ૪ અપરિજ્ઞાનનષ્ટેષુ મંત્રેષ્વવ્રતયોગિષુ; તિરોહિતાર્થદેવેષુ કૃષ્ણ એવ ગતિર્મમ. ૫ નાનાવાદવિનષ્ટેષુ સર્વકર્મવ્રતાદિષુ, પાષંડૈકપ્રયત્નેષુ કૃષ્ણ એવ ગતિર્મમ. ૬ અજામિલાદિદોષાણાં નાશકોઽનુભવે સ્થિતઃ જ્ઞાપિતાખિલમાહાત્મ્યઃ કૃષ્ણ એવ ગતિર્મમ. ૭ પ્રાકૃતાઃ સકલા દેવા ગણિતાનંદકં બૃહત્, પૂર્ણાનંદો હરિસ્તસ્માત્કૃષ્ણ એવ ગતિર્મમ. ૮ વિવેકધૈર્યભકત્યાદિરહિતસ્ય વિશેષતઃ પાપાસકતસ્ય દીનસ્ય કૃષ્ણ એવ ગતિર્મમ. ૯ સર્વ સામર્થ્ય

સહિતઃ સર્વત્રૈવાખિલાર્થકૃત્; શરણસ્થસમુદ્ધારં કૃષ્ણં વિજ્ઞાપયામ્યહમ્. ૧૦ કૃષ્ણાશ્રયમિદં સ્તોત્રં યઃ પઠેત્કૃષ્ણસન્નિધૌ, તસ્યાશ્રયો ભવેત્કૃષ્ણ ઇતિ શ્રીવલ્લભોબ્રવીત્. ૧૧

ઇતિ શ્રીમદ્વલ્લભાચાર્ય વિરચિતં શ્રી કૃષ્ણાશ્રય સ્તોત્રં સમાપ્તમ્

અથ ચતુઃ શ્લોકી.

સર્વદા સર્વભાવેન ભજનીયો વ્રજાધિપઃ સ્વસ્યાયમેવ ધર્મો હિ નાન્યઃ ક્વાપિ કદાચન ॥ ૧ ॥ એવં સદા સ્મ કર્તવ્યં સ્વમેવ કરિષ્યતિ, પ્રભુઃ સર્વસમર્થો હિ તતો નિશ્ચિન્તતાં વ્રજેત્ ॥ ૨ ॥ યદિ શ્રી ગોકુલાધીશો ધૃતઃ સર્વાત્મના હૃદિ; તતઃ કિમપરં બ્રુહિ લૌકિકૈર્વૈદિકૈરપિ. ॥ ૩ ॥ અતઃ સર્વાત્મના શશ્વદ્ગોકુલેશ્વર પાદયોઃ, સ્મરણં ભજનં ચાપિ ન ત્યાજ્યમિતિ મે મતિઃ ॥ ૪ ॥

॥ ઇતિશ્રીમદ્વલ્લભાચાર્ય વિરચિતા ચતુઃશ્લોકી સંપૂર્ણમ્ ॥

અથ ભક્તિવર્દ્ધિની ગ્રન્થ.

યથા ભક્તિઃ પ્રવૃદ્ધા સ્યાત્ તથોપાયો નિરૂપ્યતે; બીજભાવે દૃઢે તુ સ્યાત્ ત્યાગાચ્છ્રવણકીર્તનાત્ ૧ બીજદાર્ઢ્ય પ્રકારસ્તુ ગૃહે સ્થિત્વા સ્વધર્મતઃ અવ્યાવૃત્તો ભજેત્કૃષ્ણં

પૂજયા શ્રવણાદિભિઃ ૨ વ્યાવૃત્તોપિ હરૌ ચિત્તં શ્રવણાદૌ યતેત્સદા; તતઃ પ્રેમ તથા સક્તિર્વ્યસનં ચ યદા ભવેત્, ૩ બીજં તદુચ્યતે શાસ્ત્રે દૃઢં યન્નાપિ નશ્યતિ; સ્નેહાદ્રાગવિનાશઃ સ્યાદાસક્ત્યા સ્યાદ્ ગૃહારૂચિઃ ગૃહસ્થાનાં બાધકત્વમનાત્મત્વં ચ ભાસતે; યદા સ્યાદ્ વ્યસનં કૃષ્ણે કૃતાર્થઃ સ્યાત્તદૈવ હિ. ૫ તાદૃશસ્યાપિ સતતં ગૃહસ્થાનં વિનાશકમ્ ત્યાગં કૃત્વા યતેદ્યસ્તુ તદર્થાર્થૈકમાનસઃ ૬ લભતે સુદૃઢાં ભક્તિં સર્વતોઽપ્યધીકાં પરામ્, ત્યાગે બાધકભૂયસ્ત્વં દુઃસંસર્ગાત્તથાન્નતઃ ૭ અતઃ સ્થેયં હરિસ્થાને તદીયૈઃ સહ તત્પરૈઃ અદૂરે વિપ્રકર્ષે વા યથા ચિત્તં ન દુષ્યતિ. ૮ સેવાયાં વા કથાયાં વા યસ્યાસક્તિર્દૃઢા ભવેત્, યાવજ્જીવં તસ્ય નાશો ન ક્વાપીતિમતિર્મમ. ૯ બાધસંભાવનાયાન્તુ નૈકાન્તે વાસ ઇષ્યતે; હરિસ્તુ સર્વતો રક્ષાં કરિષ્યતિ ન સંશયઃ ૧૦ ઇત્યેવં ભગવચ્છાસ્ત્રં ગુઢતત્વં નિરૂપિતમ્; ય એતત્સમધીયીત તસ્યાપિ સ્યાદ્દૃઢારતિઃ ૧૧

ઈતિ શ્રીમદ્વલ્લભાચાર્ય વિરચિતં ભક્તિવર્દ્ધિની ગ્રન્થ સમાપ્તમ્.

અથ જલભેદ ગ્રન્થ.

નમસ્કૃત્ય હરિં વક્ષ્યે તદ્દગુણાનાં વિભેદકાન્, ભાવાન્ વિંશતિધા, ભિન્નાન્ સર્વ સંદેહ વારકાન્. ૧ ગુણભેદાસ્તુ

તાવંતો યાવંતો હિ જલે મતાઃ, ગાયકાઃ કૂપસંકાશા ગંધર્વા ઈતિ વિશ્રુતાઃ ૨ કૂપભેદાસ્તુ યાવંતસ્તાવંતસ્તેઽપિ સંમતાઃ કુલ્યાઃ પૈરાણિકાઃ પ્રોક્તાઃ પારં પર્યયુતા ભુવિ. ૩ ક્ષેત્રપ્રવિષ્ટાસ્તે ચાપિ સંસારોત્પત્તિહેતવઃ, વેશ્યાદિસહિતા મત્તા ગાયકા ગર્તસંજ્ઞિતાઃ, જલાર્થમેવ ગર્તાસ્તુ નીચાગાનોપજીવિનઃ, હ્રદાસ્તુ પંડિતાઃ પ્રોક્તા ભગવચ્છાસ્ત્રતત્પરાઃ ૫ સંદેહવારકાસ્તત્ર સૂદા ગંભીરમાનસાઃ, સરઃ કમલસંપૂર્ણાઃ પ્રેમ યુક્તાસ્તથા બુધાઃ ૬ અલ્પશ્રુતાઃ પ્રેમયુકતા વેવેશંતાઃ પરિકીર્તતાઃ કર્મશુદ્ધાઃ પલ્વલાનિ તથાલ્પશ્રુતિભક્તયઃ ૭ ચોગધ્યાનાદિસંયુક્તા ગુણા વર્ષ્યાઃ પ્રકીર્તિતાઃ તપોજ્ઞાનાદિભાવેન સ્વેદજાસ્તુ પ્રકીર્તિતાઃ ૮ અલૌકિકેન જ્ઞાનેન યે તુ પ્રોક્તા હરેર્ગુણાઃ, કાદાચિત્કાઃ શબ્દગમ્યાઃ પતત્ શબ્દાઃ પ્રકીર્તિતાઃ ૯ દેવાદ્યુપાસનોદ્‌ભૂતાઃપૃષ્ટવા ભૂમિરિવોદ્‌ગતાઃ,સાધનાદિપ્રકારેણ૦ નવધા ભક્તિમાર્ગતઃ. પ્રેમપૂર્ત્યા સ્ફુરદ્ધર્માઃ સ્યંદમાનાઃ પ્રકીર્તિતાઃ યાદશાસ્તાદશાઃ પ્રોક્તાઃ વૃદ્ધિક્ષય વિવર્જીતાઃ ૧૧ સ્થાવરાસ્તે સમાખ્યાતા મર્યાદૈકપ્રતિષ્ઠિતાઃ,અનેકજન્મ સંસિદ્ધાજન્મ પ્રભૃતિ સર્વદા, ૧૨ સંગાદિગુણદોષાભ્યાં વૃદ્ધિક્ષયયુતા ભુવિ; નિરંતરોદ્‌ગમયુતા નદ્યસ્તે પરિકીર્તતાઃ ૧૩ એતાદશાઃ સ્વતંત્રતાશ્ચેત્સિંધવઃ પરિકીર્તતાઃ પૂર્ણા ભગવદીયા યે શેષવ્યાસાગ્નિ

મારૂતાઃ જડનારદ મૈત્રાદ્યાસ્તે સમુદ્રાઃ પ્રકીર્તિતાઃ લોકવેદ-ગુણૈર્મિશ્રભાવેનૈકે હરેર્ગુણાન્. ૧૫ વર્ણયન્તિ સમુદ્રાસ્તે ક્ષારાદ્યાઃ ષટ્ પ્રકીર્તિતાઃ ગુણાતીતતયા શુદ્ધાન્ સચ્ચિદાનન્દ રૂપિણઃ ૧૬ સર્વાનેવ ગુણાન્ વિષ્ણોર્વર્ણયન્તિ વિચક્ષણાઃ તેઽમૃતોદાઃ સમાખ્યાતાસ્તદ્વાક્પાનં સદુર્લભમ્ ૧૭ તાદૃશાનાં કવચિદ્વાકય દૂતનામિવ વર્ણિતાઃ અજામિલાકર્ણનવત્ બિન્દુપાનં પ્રકીર્તિતમ્ ૧૮ રાગાજ્ઞાનાદિ ભાવાનાં સર્વથા નાશનં યદા, તદા લેહનમિત્યુકતં સ્વાનન્દોદ્ ગમ-કારણમ્ ૧૯ ઉદ્ધૃતોદકવત્સર્વે પતિતોદકવત્તથા; ઉક્તાતિરિક્તવાકયાની ફલં ચાપિ તથા તતઃ ૨૦ ઇતિ જીવેંદ્રિયગતા નાનાભાવં ગતાભુવિ; રૂપતઃ ફલતશ્ચૈવ ગુણા વિષ્ણોર્નિરૂપિતાઃ ૨૧. ઇતિ શ્રીમદ્વલ્લભાચાર્ય વિરચિતં જલભેદગ્રન્થ સમાપ્તમ્

॥ અથ પંચપદ્યાનિ ॥

શ્રી કૃષ્ણરસવિક્ષિપ્તમાનસા રતિવર્જિતાઃ આનર્વૃતા લોકવેદે તે મુખ્યાઃ શ્રવણોત્સુકાઃ ૧ નિઃસંદિગ્ધં કૃષ્ણતત્ત્વં સર્વભાવેન યે વિદુઃ તે ત્વાવેશાત્તુ વિકલા નિરોધાદ્વા ન ચાન્યથાઃ ૨ વિક્લિન્નમનસો યે તુ ભગવત્સ્મૃતિ વિહ્વલાઃ

અથૈકનિષ્ટાસ્તે ચાપિ મધ્યમાઃ શ્રવણોત્સુકાઃ ૩ પૂર્ણભાવેન પૂર્ણાર્થાઃ કદાચિન્ન તુ સર્વદાઃ અન્યાસક્તાસ્તુ યે કેચિદધમાઃ પરિકીર્તિતાઃ ૪ અનન્યમનસો મર્ત્યા ઉત્તમાઃ શ્રવણાદિષુ દેશકાલ દ્રવ્ય કર્તૃ મંત્રકર્મ પ્રકારતઃ

॥ ઈતિ શ્રીમદ્વલ્લભાચાર્ય વિરચિતો પંચપદ્યાનિ સંપૂર્ણમ્ ॥

અથ શ્રી સન્યાસનિર્ણય ગ્રન્થ.

પશ્ચાત્તાપનિવૃત્ત્યર્થં પરિત્યાગો વિચાર્યતે, સ માર્ગ-દ્વિતીયે પ્રોકતો ભક્તૌ જ્ઞાને વિશેષતઃ ૧ કર્મમાર્ગે ન કર્ત-વ્યઃ સુતરાં કલિકાલત, અત આદૌ ભક્તિમાર્ગે કર્તવ્યત્વા-દ્વિચારણા ૨ શ્રવણાદિ પ્રવૃત્ત્યર્થં કર્તવ્ય ત્વેન નેષ્યતે; સહાયસંગસાધ્યત્વાત્ સાધનાનાં ચ રક્ષણાત્ ૩ અભિમાના-ન્નિ યોગાચ્ચ તદ્ધર્મૈશ્ચ વિરોધતઃ ગૃહાદેર્બાધિકત્વેન સાધનાર્થે તથા યદિ, અગ્રેઽપિ તાદૃશૈરેવ સંગો ભવતિ નાન્યથા; સ્વયં ચ વિષયાક્રાંતપાષંડી સ્યાત્તુ કાલતઃ ૫ વિષયાક્રાંતદેહાનાં, નાવેશઃ સર્વથા હરેઃ અતોઽત્ર સાધને ભક્તૌ નૈવ ત્યાગઃ સુખાવહઃ ૬ વિરહાનુભવાર્થં તુ પરિત્યાગઃ પ્રશસ્યતે; સ્વીય-બંધ નિવૃત્યર્થં વેષઃ સોઽત્રં ન ચાન્યથા. ૭ કૌંડિન્યો ગોપિકાઃ પ્રોક્તા ગુરવઃ સાધનં ચ તત્; ભાવો ભાવનયા સિદ્ધઃ સાધનં

નાન્યહિષ્યતે. ૮ વિકલત્વં તથાઽસ્વાસ્થ્યં પ્રકૃતિઃ પ્રાકૃતં ન હિ; જ્ઞાનં ગુણાશ્ચ તસ્યૈવં વર્તમાનસ્ય બાધકાઃ ૯ સત્યલોકે સ્થિતિર્જ્ઞાનાત્સંન્યાસેન વિશેષિતાત્, ભાવના સાધનં યત્ર ફલં ચાપિ તથા ભવેત્૧૦ તાદશાઃ સત્યલોકાદૌ તિષ્ઠંત્યેવ ન સંશયઃ બહિશ્ચેત્પ્રકટઃ સ્વાત્મા વન્હિવત્પ્રવિશેદ્યદિ. ૧૧ તદૈવ સકલો બન્ધો નાશમેતિ ન ચાન્યથા; ગુણાસ્તુ સંગરાહિત્યા જીવનાર્થં ભવન્તિ હિ. ૧૨ ભગવાન્ન ફલરૂપત્વાન્નાત્ર બાધક ઇષ્યતે; સ્વાસ્થવાક્યં ન કર્તવ્યં દયાલુર્ન વિરૂધ્યતે. ૧૩ દુર્લભોઽયં પરિત્યાગઃપ્રેમ્ણા સિદ્ધ્યતિ નાન્યથા; જ્ઞાનમાર્ગે તુ સંન્યાસો દ્વિવિધોઽપિ વિચારિતઃ ૧૪ જ્ઞાનાર્થમુત્તરાંગં ચ સિદ્ધિર્જન્મશતૈઃ પરમ્; જ્ઞાનં ચ સાધનાપેક્ષં યજ્ઞાદિ શ્રવણાન્મતમ્ ૧૫ અતઃકલૌ સ સંન્યાસઃ પશ્ચાત્તાપાય નાન્યથા; પાષંડિત્વં ભવેચ્ચાપિ તસ્માજ્જ્ઞાને ન સંન્યસેત્ ૧૬ સુતરાંકલિદોષાણાં પ્રબલત્વાદિતિ સ્થિતમ્ઃ ભક્તિ માર્ગેઽપિ ચેદ્દોષસ્તદા કિં કાર્યમુચ્યતે. ૧૭ અત્રારંભે ન નાશઃ સ્યાત્દષ્ટાંતસ્યાપ્યભાવતઃ સ્વાસ્થ્ય હેતોઃ પરિત્યાગાદ્બાધઃ કેનાસ્ય સંભવેત્. ૧૮ હરિરત્ર ન શક્નોતિ કર્તું બાધાં કુતોપરે; અન્યથા માતરો બાલાન્નસ્તન્યૈઃ પુપુષુઃ કવચિત્. ૧૯ જ્ઞાનિનામપિ વાક્યેન ન ભક્તં મોહયિષ્યતિ; આત્મપ્રદઃ પ્રિયશ્ચાપિ કિમર્થં

મોહયિષ્યતિ, તસ્માદુક્ત પ્રકારેણ પરિત્યાગો વિધીયતામ્; અન્યથા ભ્રશ્યતે સ્વાર્થાદિતિ મે નિશ્ચિતા મતિઃ ૨૧ ઇતિકૃષ્ણ પ્રસાદેન વલ્લભેન વિનિશ્ચિતમ્; સંન્યાસવરણં ભક્તાવન્યથા પતિતો ભવેત્. ૨૨

ઇતિશ્રીમદ્વલ્લભાચાર્ય વિરચિતં સંન્યાસ નિર્ણય સંપૂર્ણમ્.

અથ નિરોધલક્ષણ ગ્રન્થ.

યચ્ચ દુઃખં યશોદાયા નન્દાદીનાં ચ ગોકુલે; ગોપિકાનાં તુ યદ્દ દુઃખં તદ્દુઃખં સ્યાન્મમ કવચિત્. ૧ ગોકુલે ગોપિકાનાં ચ સર્વેષાં વ્રજવાસિનામ્; યત્સુખં સમભૂત્તન્મે ભગવાન્ કિં વિધાસ્યતિ. ૨ ઉદ્ધવાગમને જાત ઉત્સવઃ સુમહાન્યથા; વૃન્દાવને ગોકુલે વા તથા મે મનસિ કવચિત્. ૩ મહતાં કૃપયા યાવત્ ભગવાન્ દયયિષ્યતિ; તાવદાનંદ સન્દોહઃ કિર્ત્યમાનઃ સુખાય હિ, ૪ મહતાં કૃપયા યદ્વત્ કીર્તનં સુખદં સદા; ન તથા લૌકિકાનાં તુ સ્નિગ્ધ ભોજન રૂક્ષવત્ ૫ ગુણગુણગાને સુખાવાપ્તિર્ગોવિન્દસ્ય પ્રજાયતે; યથા તથા શુકાદિનાં નૈવાત્મનિ કુતો ન્યતઃ ૬ કિલશ્યમાનાન્ જનાન્ દૃષ્ટ્વા કૃપાયુકતો યદા ભવેત્; તદા સર્વં સદાનંદં હૃદિસ્થં નિર્ગતં બહિઃ ૭ સર્વાનંદમયસ્યાપિ કૃપાનંદઃ સુદુર્લભઃ હૃદ્ગતઃ સ્વ-

ગુણાન્ શ્રુત્વા પૂર્ણઃ પ્લાવયતે જનાન્. ૮ તસ્માતૂ સર્વં પરિ-
ત્યજ્ય નિરૂદ્ધૈઃ સર્વદા ગુણાઃ સદાનન્દ પરૈર્ગેયાઃ સચ્ચિદાન્દ
તા તતઃ ૯ અહં નિરૂદ્ધો રોધેન નિરોધપદવીં ગતઃ નિરૂદ્ધાનાં
તુ રોધાય નિરોધં વર્ણયામિ તે. ૧૦ હરિણા યે વિનિર્મુક્તા-
સ્તે મગ્ના ભવસાગરે; યે નિરૂદ્ધાસ્ત એવાત્ર મોદમાયાંત્વહ-
ર્નિશમ્. ૧૧ સંસારાવેશ દુષ્ટાનામ્ ઇંદ્રિયાણાં હિતાય વૈ;
કૃષ્ણસ્ય સર્વ વસ્તુનિ ભૂમ્ન ઇશસ્ય યોજયેત્, ૧૨
ગુણેષ્વાવિષ્ટચિત્તાનાં સર્વદા મુરવૈરિણઃ સંસારવિરહક્લેશૌ
ન સ્યાતાં હરિવત્સુખમ્. ૧૩ તદા ભવેદ્ દયાલુત્વમ અન્યથા
ક્રુરતા મતાઃ બાધશંકાપિ નાસ્ત્યત્ર તદધ્યાસોપિ સિદ્ધયતિ.
૧૪ ભગવદ્ધર્મઃ સામર્થ્યાદ્વિરાગો વિષયે સ્થિરઃ ગુણૈર્હરેઃ સુખ
સ્પર્શાન્ન દુઃખં ભાતિ કર્હિચિત્. ૧૫ એવં જ્ઞાત્વા જ્ઞાનમાર્ગા
દુત્કર્ષો ગુણવર્ણને; અમત્સરૈરલુબ્ધૈશ્ચ વર્ણનીયાઃ સદા ગુણાઃ
૧૬ હરિમૂર્તિઃ સદા ધ્યેયા સંકલ્પાદપિ તત્ર હિ; દર્શનં સ્પર્શ-
નં સ્પષ્ટં તથા કૃતિગતિ સદા, ૧૭ શ્રવણં કીર્તનં સ્પષ્ટં પુત્રેકૃષ્ણ
પ્રિયે રતિઃ પાયોર્મલાંશત્યાગેન શેષભાગં તનૌ નયેત્, ૧૮
યસ્ય વા ભગવત્ કાર્યં યદા સ્પષ્ટં ન દશ્યતે; તદા વિનિગ્રહ-
સ્તસ્ય કર્તવ્ય ઇતિ નિશ્ચય. ૧૯ નાતઃ પરતરો મંત્રો નાતઃ
પરતરઃ સ્તવઃ, નાતઃ પરતરા વિદ્યા તીર્થં નાતઃ પરાત્પરમ્. ૨૦

ઈતિ શ્રીમદ્વલ્લભાચાર્ય વિરચિત નિરોધ લક્ષણ ગ્રન્થ સમાપ્તમ્.

અથ સેવાફલ ગ્રન્થ.

યાદૃશી સેવના પ્રોક્તા તત્સિદ્ધૌ ફલમુચ્યતે; અલૌકિકસ્ય દાને હિ યાદ્યઃ સિદ્ધયેન્મનોરથઃ ૧ ફલં વા હ્યધિકારો વા ન કાલોત્ર નિયામકઃ, ઉદ્વેગઃ પ્રતિબન્ધો વા ભોગો વા સ્યાત્તુ બાધકઃ. ૨ અકર્ત્તવ્યં ભગવતઃ સર્વથા ચેદ્ગતિર્ન હિ, યથા વા તત્ત્વનિર્ધારો વિવેકઃ સાધનં મતમ્. ૩ બાધકાનાં પરિત્યાગો ભોગેઽપ્યેકં તથા પરમ્, નિષ્પ્રત્યુહં મહાન્ભોગઃ પ્રથમે વિશતે સદા. ૪ સવિઘ્નોઽલ્પો ઘાતકઃ સ્યાદ્બલાદેતૌ સદા મતૌ; દ્વિતીયે સર્વથા ચિન્તા ત્યાજ્યા સંસાર નિશ્ચયાત્, ૫ નન્વાદ્યે દાતૃતા નાસ્તિ તૃતીયે બાધકં ગૃહમ્, અવશ્યેયં સદા ભાવ્યા સર્વમન્યન્મનો ભ્રમઃ ૬ તદીયૈરપિ તત્કાર્યં પુષ્ટૌ નૈવ વિલંબયેત્, ગુણક્ષોભેઽપિ દ્રષ્ટવ્યમેતદેવેતિ મે મતિઃ ૭ કુસૃષ્ટિરત્ર વા કાચિદુત્પદ્યેત સ વૈ ભ્રમઃ

ઇતિ શ્રીમદ્વલ્લભાચાર્ય વિરચિત સેવાફલ ગ્રન્થ સમાપ્તમ્

।। શ્રીમથુરેશાષ્ટકમ્ ।।

શંખ ચક્ર ગદા પદ્મધારિણં, સુખદાયકમ્ । કારણં સર્વ વસ્તૂનાં મથુરેશં નમામ્યહમ્ ।। ૧ ।। દુષ્ટ સંહાર કર્તારં જીવ દોષ નિવારણમ્ । ધારણં સર્વ જગતો મથુરેશં૦ ।। ૨ ।। રજ

કસ્ય શિરશ્છિત્વા ભકતેભ્યો વસ્ત્રદાયકમ્ । પ્રેરકં સર્વભૂતાનાં મથુરેશં નમામ્યહમ્ ૩ હસ્તી કુવલયાપીડો રંગદ્વારિ સ્થિતો બલી । ઘાતકં તસ્ય દુષ્ટસ્ય મથુરેશં૦ ॥ ૪ ॥ મલ્લ મુષ્ટિક ચાણુર શલતોશલ ઘાતકમ્ । બાધકં સર્વ દુષ્ટાનાં મથુરેશં૦ ૫ ॥ રંગભૂમ્યુચ્ચમંચસ્થ કૃદ્ધ કંસ નિકંદનમ્ । રક્ષકં સર્વવસ્તૂનાં । મથુરેશં૦ ॥ ૬ ॥ મથુરાસ્થિત લોકાનાં સુખદં બલસંયુતમ્ । સર્વયાદવત્રાતારં મથુરેશં૦ ॥ ૭ ॥ ઇતિશ્રી મથુરેશસ્ય ચાષ્ટકં કિલ્બિશાપહમ્ । ભક્તયા યસ્તુ પઠેન્નિત્યં મથુરેશપ્રિયોભવેત્ ॥ ૮ ॥

॥ ઇતિશ્રી મથુરેશાષ્ટકં સમાપ્તમ્ ॥

॥ શ્રી નટવરાષ્ટકમ્ ॥

વામ હસ્તે ધૃતં માટં ગો ગોપી ગોપરક્ષકમ્ । યશોદોત્સંગ લલિતં શ્રીનટવરં નમામ્યહમ્ ॥૧॥ દક્ષિણે નવનીતં ચ નૃત્યંતં ગોપિભિઃ સમમ્ । યશોદોત્સંગ લલિતં શ્રી નટવરં૦ ॥ ૨ ॥ કાલીયફણિ માણિકયં રંજિત શ્રીપદાંબુજમ્ । રક્ષકં સર્વભક્તાનાં શ્રીનટવરં૦ ૩ ગોગોપાન્ સર્વાન્ સંજીવ્ય માતૃપિત્રોર્હિતાય વૈ । નાગપત્ની સ્તુતં ભક્તયા શ્રીનટવરં૦ ॥ ૪ ॥ યમુનામૃતપાનેન મૃતગોધનરક્ષકમ્ । રક્ષકં સર્વગોપાનાં શ્રીનટવરં૦ ॥ ૫ ॥ કાલીફણશતે નૈવ સ્વંકિતં ચરણા

મ્બુજમ્ । નિસ્સારિતં હૃદાદેવં શ્રીનટવરં૦ ॥ ૬ ॥ દ્વીપે રમણકે સ્થાનં કલ્પિતં નાગ વલ્લભમ્ ॥ ખલેડપ્યનુગ્રહકરં શ્રીનટવરં૦ ॥ ૭ ॥ અત્યદ્ભુતચરિત્રેણ દેવાનામથ પાલકમ્ । શ્રુતિપ્રકાશવપુષં શ્રીનટવરં નમામ્યહમ્ ૮ હીનબુદ્ધિર્મહા મંદઃ સ્વલ્પ સત્ત્વઃ કૃતોદ્યમઃ । તવનામાબ્ધિ પોતેન પારંગચ્છ તિ સો નરઃ ॥ ૯ ॥ રઘુનાથ તનુજેન ગોપીનાથેન શર્મણા, રચિતંચાષ્ટકમિદં ભક્તિ–મુક્તિપ્રદાયકમ્ ॥ ૧૦ ॥ ગોપીનાથેન ચ કૃતં ભક્તિદં નટવરાષ્ટકમ્ । પાઠં કરોતિ યો નિત્યં સર્વ પાપૈઃ પ્રમુચ્યતે ॥ ૧૧ ॥

॥ ઇતિ શ્રીમદ્ રઘુનાથાત્મજ શ્રીગોપીનાથ(જી)વિરચિતં શ્રીનટવરાષ્ટકમ્ સંપૂર્ણમ્ ॥

શ્રી સર્વોત્તમજીનું ધોળ.

ભલે પ્રકટ્યા શ્રીવલ્લભદેવ, શ્રી પુરુષોત્તમ ભૂતલ ફરીજી; નહિ પ્રાકૃત ધર્મનો લેશ, અપ્રાકૃત નિજવપુ ધરીજી. ૧ કરે નિગમ નિરૂપણ એમ. તે સાકારની સ્તુતિ કરીજી, મહાકાલ કાલાદિક દોષ; પંડિતની દૃષ્ટિ તિમાર ભરીજી. મહિમા નવ જાણે જેહ, તે કહીએ ખરાસુર અરિજી; વહાલે દયા કરીમુખ-રૂપ, નિજલીલા પ્રકટ કરીજી. જેની વાણી અતિદુર્બોધ થાય સુબોધ જેણે કરીજી. તેનાં અષ્ટોત્તર શતનામ, તે કહીએ મહા

અઘ હરિજી. ૪ જેના ઋષિવર અગ્નિકુમાર, જગતી છંદ નામે ધરીજી; શ્રીકૃષ્ણ કમલ મુખ દેવ, બીજ દૃષ્ટિ કરુણા ભરીજી, ૫. જેની ભક્તિમાં અંતરાય, તે નાશને પ્રયોજન સહીજી; આપે અધરામૃતની સિદ્ધિ, તે મધ્યે નિશ્ચય કરીજી. ૬ ઢાળ.

વહાલો આનંદ પરમાનંદ કહેવાય, શ્રીકૃષ્ણ કમલ મુખ કૃપાનિધિ થાય. ૭ વહાલો દૈવી ઉદ્ધારણ પ્રયત્ન ઉપાય, જેના સ્મરણમાત્રથી આર્તિ જાય. ૮ શ્રીભાગવત ગુઢાર્થ પ્રકટાય, સાકાર બ્રહ્મનો વાદ સ્થપાય. ૯ વેદપારંગ ચૌદ ભુવન કહેવાય, માયાવાદ નિરાકૃત સહુ મિલિ ગાય. ૧૦ સર્વવાદિ નિરાસ કીધા તે લખાય, ભક્તિમાર્ગ સરસ કમલ વિકસાય. ૧૧ સ્ત્રી શુદ્રાદિકને ઉદ્ધારવા સમર્થ, જેના સાધનબલથી ન થાય અર્થ. ૧૨ અંગીકારમાત્રથી સર્વસ્વ કીયે, કીધાં શ્રીગોપીજન પતિને પ્રિયે. ૧૩ અંગીકાર કરે મર્યાદાનુસાર, મહાકરુણાવંત સમર્થ અપાર. ૧૪ વહાલો અદેયદાન દેવામે ચતુર, મહાઉદાર ચરિત્ર કરે બહુ પૂર, ૧૫ લીલા દેખાડી પ્રાકૃતની જેહ, તે મિષે મોહ્યા સુર સ્યુ તેહ. ૧૬ વૈશ્વાનર શ્રીવલ્લભજી નામ, વહાલો સુંદર રૂપ સ્વજન હિત કામ. ૧૭ કૃષ્ણભક્તિ કરે જન શિક્ષાકાજ, આપે અખિલ ઇષ્ટ શ્રીવલ્લભરાજ. ૧૮ સર્વ લક્ષણથી સંપન્ન વિવેક શ્રીકૃષ્ણ જ્ઞાનદાતા ગુરુ એક

પોતાના આનંદ થકી બહુ પુષ્ટ, એના કમલપત્રસે નેત્ર સંતુષ્ટ.૨૦ કૃપાદ્દષ્ટની વૃષ્ટિથી હરખ્યા મન, તે હાસહાસી પ્રતિ પ્રિય છે આનન્ય ૨૧ રોષદૃષ્ટિ કરે ભક્તિ શત્રુ પ્રજાલ, ભક્ત સેવંતા સુખ સેવા રસાલ. ૨૨ જીરે ભક્તિ વિના નહિ સેવાસાધ્ય, તે કારણુથી કહીએ દુરાધ્ય ૨૩ જેના ચરણુસરોજ દુર્લભ હરશાય, તેના ઉગ્ર પ્રતાપ ત્રૈલોક કહેવાય. ૨૪ વચનામૃત કરી પૂર્યા સેવકના અર્થ, શ્રી ભાગવત અમૃત મથન સમર્થ ૨૫ તેનો સાર કહીએ વ્રજસુંદરીનો ભાવ, તે પરિપૂર્ણ છે દેહ ભરાવ. ૨૭ સાન્નિધ્યમાત્ર કરે કૃષ્ણુપ્રેમ ભક્તિ મુક્તિ દેવાનું એહુને નેમ.૨૭ એક રાસલીલામાં તેનું તાન, પ્રભુ કૃપા કરીને કરે કથાનું દાન. ૨૮ વહાલો વિરહના અનુભવને હેતે કાજ, સર્વ ત્યાગ જણાવ્યો શ્રીવલ્લભરાજ. ૨૯ ઉપદેશ કર્યો ભક્તિમાર્ગ આચાર, લોક માંહે કર્યો કર્મ માર્ગ પ્રચાર. ૩૦ વેદ શાસ્ત્ર કહ્યાં યજ્ઞાદિક દાન, તેનું ફલ મર્યાદા ભક્તિ નિદાન. પ્રભુ પૂર્ણાનંદ છે પૂરણ કામ, સરસ્વતીના પતિ દેવ દ્દશ અભિરામ. વહાલે સહસ્ર કહ્યાં પુરૂષોત્તમ નામ, નિજજનને આશ્રયનું છે ધામ, ભક્તિમાર્ગની રીતે કરવા ઉપદેશ બહુ ગ્રંથ કરીને ટાળ્યો સંશયનો લેશ. જેને પામવા નેછોડયા પ્રાણુથી પ્રિયે, એવા ભક્તસમાજ બિરાજે શ્રીએ. આપ સા-

ધન કરે નિજદાસને કાજ, એવા સમર્થ શ્રીવલ્લભ મહારાજ-
કરવા ભક્તિ પ્રચારક ભૂતલ માંહી, વશ કીધા પિતા થઇને
ગ્રહી બાંહિ. સર્વ સામર્થ્ય ધર્યું પોતાને વંશ, ગર્વ દૂર કરી
ટાળ્યો સંશયનો અંશ. પ્રભુ પતિવ્રતાના પતિ સાક્ષાત, કરે
યહ લોક પરલોક દાન વિખ્યાત, જેના અંતઃકરણ છે શુદ્ધ
અપાર, અંગીકૃતને જણાવ્યો મનનો વિચાર-
ઉપાસનાદિક માર્ગ જે અન્ય, તેનો મોહ ટાળીને કીધા સેવક
અનન્ય, કર્યો નિશ્ચય જે ભક્તિ સર્વથી વિશેષ, કીધો
શરણમાર્ગનો જુઓ ઉપદેશ. શ્રીકૃષ્ણના મનની જાણે વાત,
લીલાકુંજ બિહારી પરિપૂર્ણ ગાત. કથારસ મગ્ન સદા છે
ચિત્ત, વીસર્યું સઉ તે થકી બીજું વિત્ત. પ્રિય છે ઘણું વ્રજને
વ્રજનો વાસ; કરે પુષ્ટિલીલા એકાંત વિલાસ. કરે ભક્તેચ્છા
પરિપૂર્ણ દાન, નહિ નિજ લીલાનું કોઇને જ્ઞાન. અતિ
મોહિત જેનું શીલ ઘણું, નહિ લોક વિષે આસક્તિ ચણું
નિજ ભક્ત વિષે આસક્તિ છે એક, પ્રભુ પાવન કીધા
પતિત અનેક. જે કરે પોતાના ગુણનું ગાન, તેના હૃદય
કમલ રહેવાનું સ્થાન.

નિજ યશરૂપી અમૃત લહરી;તેથી બીજવી સર્વ રસ વાસના
હરિ. પ્રભુ પોતે સર્વ થકી છે પર, ન કરે તુલ્યતા કોઇ અવર,
લીલારસ અમૃત તરંગ બહુ, બીજવ્યા છે ભક્તશરીર સહુ,

રુચિ આવે ગિરિગોવર્દ્ધન વાસ, તે લીલામાં છે અતિશય ઉલ્લાસ. કરે યજ્ઞ ભોગ ને યજ્ઞ કર્મ, આપે અર્થ કામ ને મોક્ષ ધર્મ, પ્રભુ સત્યવચન છો ત્રિગુણાતીત, નીતિ અનુરાધ છે અતિ અગણિત. કરવા પોતાની કીર્તિ પ્રકાશ, કર્યું વ્યાસ સુત્રનું નૂતન ભાષ્ય, અતિતુચ્છ તુલ જે માયાવાદ, કરી ભસ્માગ્નિ સ્થાપ્યો બ્રહ્મવાદ. અપ્રાકૃત ભૂષણની અતિકાંતિ, હસતાં મુખ શોભે છે બહુ ભાંતિ, પ્રભુ તિન લોકના ભૂષણ સાર, પ્રગટયા ધરણીનું ભાગ્ય અપાર, પ્રભુ સુંદરતા છે અતિ અનૂપ, કેમ વર્ણન કરી શકું એ સ્વરૂપ, સૌ માગે છે પોતાના જન, ચરણારવિંદની રજ જે ધન. એ કહ્યાં એકસોને આઠે નામ, શ્રી વલ્લભ આનંદનું છે ધામ.

વલણ.

જે કોઇ શ્રદ્ધા કરી નિત્ય ગાયરે, તેનું મન પહેલું સ્થિર થાયરે. અધરામૃતની સિદ્ધિ પામેરે, તેમાં સંશયનું નહી નામેરે, એ પામ્યા વિના મોક્ષ છે હીનરે, તેના ફળમાં મુકિત છે લીનરે, તેથી સર્વોત્તમ જપ કરવોરે, શ્રી કૃષ્ણરસે મન ભરવોરે, શ્રી વિઠ્ઠલઉચ્ચરિત એ નામરે, જે ગાયે પૂરે તેનાં કામરે, તેનો જન્મ સફલ કરી લેખેરે, જેનાં વ્રજભૂષણ સુખ દેખેરે.

ઇતિશ્રી સર્વોત્તમજીનું ધોળ સમાપ્ત.

શ્રી નવરત્નનું ધોળ.

શ્રીમદ્વલ્લભ શ્રીમહાપ્રભુજીને નમુંજી, શ્રીવિઠ્ઠલેશ પ્રભુ લાગુ પાય; શ્રીબાલકૃષ્ણજીને પ્રણમુંજી, શ્રીવ્રજભૂષણજી પરમકૃપાળ. શ્રીમદ્. ૧ શ્રીવલ્લભદેવે મહાકરૂણા કરીજી, જેથી જીવનનું કારજ થાય, સર્વે વૈષ્ણવની વૃતિ એહછેજી સઘળી ચિંતા નિવૃત્ત થાય. શ્રી. ૨ દ્રઢ આશ્રય શ્રીમહાપ્રભુજીનો રાખીએજી, ચિંતા નવ ધરીએ લગાર; સર્વે આત્મા શ્રીજીને સમર્પીએજી, એ છે ભક્ત તણા આધાર. શ્રી. ૩ પુષ્ટિમાર્ગમાં શ્રીજી રહે સહાજી, જીવ કીધા છે અંગીકાર; લૌકિકની ગતિ ન આપે કહાજી, પ્રભુ નથી જોતા અધિકાર, શ્રી. ૪ નામનિવેદન કીધા થકીજી, પ્રભુ રાખે પોતાની પાસ; વશ ન થાય એ પ્રભુ કો થકીજી, વશ થઈ રહ્યા વલ્લભપાસ. શ્રી. ૫ નિવેદનમંત્રનું સ્મરણ નિત્ય કરવુંજી, સર્વદા ભગવદી સાથ; અવૈષ્ણવની સંગે ન ફરવુંજી, કૃપા થાય તાહરીય હાથ. શ્રી. ૬ ફલનીચિંતા નવ રાખીએજી, પ્રભુ સર્વેશ્વર કહેવાય; સર્વના આત્મા શ્રીજીસાક્ષી છેજી, દૂર ભક્તથી કેમ રહેવાય? શ્રી. ૭ પ્રભુને ગમે તે ખરૂં એમ જાણુંજી, હરિનું બીરદ છે દીનદયાલ; શ્રીપુરુષાદિક પુષ્ટિમાં આણવાજી, યોગ્ય

તા ના વિચારે મર્યાદ. શ્રી. ૮ નિવેદન કરવું સર્વે સંગાથ શુંજી, અન્યવિનિયોગની ચિંતા ન આણ, અજ્ઞાની હોય કિંવા જ્ઞાનશુંજી, સમજુ છું અધિક એવું ન જાણ, શ્રી. ૯ જેણે આત્મનિવેદન કીધું છેજી, તેના ઉદ્ધારમાં સંદેહ ન આણ; પ્રાણસંગાથે શ્રીમહાપ્રભુજીને દીધું છેજી, તેથી સંશય મનમાં ન આણ, સમર્પણ મંત્ર મહાસમર્થ છેજી, ના જાણશો આછી વાત; એ કોઇ અંશ કલા નથી પૂર્ણ છેજી, શ્રીજી શ્રી પુરૂષોત્તમ સાક્ષાત. ૧૧ પ્રભુ પોતે સર્વથી પર છેજી, વળી મહાસમર્થ છે એ નાથ; ભક્તના દુઃખ હરતા સુખકારી છેજી, ચિંતા નવ કીજીએ માથે નાથ. લૌકિક વૈદિક જે કર્મ છેજી, તે હરિ સિદ્ધ થવા દે નહિ; તો એ સેવા સમર્પણ ધર્મ છેજી; તેથી મન દૂર કીજે નહિ. શ્રી. ૧૩ પુષ્ટિમાર્ગમાં શ્રીજી રહે સહાજી, વલી જીવનું કીધું શું હોય, પ્રભુ કેરે તે સુખ માની રહીએજી, સાક્ષી થઇ રહે સુખ હોય. શ્રી. ૧૪ દીનતાભાવ મનમાં રાખીએજી, બીજા સાધનનું નથી કામ; સર્વદા સેવા કરી શ્રીજી સાધવાજી, ગુરૂની આજ્ઞા થકી એકામ. શ્રી. ૧૫. ગુરૂની આજ્ઞા ઉલ્લંઘન નવ કીજીએજી, શ્રીજીની ઇચ્છાએ થાય તે થાય. આપણું મન ગુરૂને દીજીએજી, પ્રભુથી અધીક રાખીએ ભાવ. શ્રી. ૧૬ સેવા કરો નિત્ય ચિત્ત પ્રીતશુંજી,

તો સુખી થાશો આ જુગમાંહે; પરીક્ષા અર્થે શ્રીજી કદા નવ સુણેજી, ન ઉદ્વેગ ધરો મન માંહ્ય ૧૭ તોયે ધીરજ રાખી સેવા કરવીજી, પ્રભુ સુખકર્તા છે સત્ય; એમની લીલા બોધ ચિંતા દૂર કરવીજી, વૈષ્ણવને એરે જુગત્ય. ૧૮ એકાદશ ઇંદ્રિય પ્રભુને સન્મુખજી, સેવામાં દિવસ ને રાત, એકે ઇંદ્રિય વિમુખ નવ કીજીએજી, સર્વાત્મા ભક્તિ કરો અહોરાત, "શ્રીકૃષ્ણઃ શરણં મમ" સદા જપોજી, ન વિસારશો પળ એક માત્ર; એ જુગતેથી ચિંતા દૂર કરોજી. થાશો શ્રીજીના કૃપાપાત્ર. શ્રી. ૨૦ શ્રીમહાપ્રભુજી કહે અમારી એ મતિજી, વળી એ જ છે નિર્ધાર; સર્વે વૈષ્ણવ રાખજો ચિત્ત ધરીજી, શ્રીવલ્લભજી પ્રાણાધાર. શ્રી. ૨૧ એ અમૂલ્ય રત્ન જે કોઇ ચિત્ત ધરેજી, તેને પુષ્ટિભક્તિ ફલ ફલ હોય; જે આ ધોળ ગાયે ચિત્ત ધરેજી, તેને પરમ આનંદ સુખ હોય. ૨૨

ઇતિશ્રી નવરત્નનું ધોળ સમાપ્ત.

શ્રીહરિરાયજી કૃત શ્રીનિત્યલીલા.

પ્રાતસમે ઊઠી વ્રજબાલા, ગાવત મંગલ ગીત રસાલા ॥ કર સિંગાર મથનીયાં ધાવે, અપનો અપનો દહ્યો બિલોવે ॥ મથન કરે મોહન જસ ગાવે, કુમારિ કુમારિ હરિગુન સરાવે

ખાવે । માખન મિશ્રી દહી મલાઈ, ઔટયો દૂધ કપૂર મિલાઈ ॥ કછુક મનોરથકે પકવાન, થાર સજોવતિ સુંદરિવાન । નયે વસન ભૂષણ હરિલાયક, લે ચલિ સુંદરી સબ સુખદાયક ॥ અતિહી સુરંગ ખિલોનાં લીને । વિવિધ મનોરથ મનમેં કીને । ઊઠે ગ્વાલ ખિરકનકોં ચલે, અતિઆતુર ગાયનસોં મિલે, ટેર કરત સુરભી સમુદાઇ, કારી પિયરી દોરી આઇ. કાજર ધમર ઔર મજીઠી, સબ ગુન પૂરન સબે અનૂઠી. ઘંટા નાદ કરત સબ ડોલે, અપને અપને બછરન બોલે. શંખનાદ ખિરકનમેં સોહે, શ્રવન સુનત સબકો મન મોહે. મંગલ શબ્દ કાન જબ પર્યો, સકલ સાજ કરમેં લે ધર્યો. યહ વિધિ સબ ઘર ઘર તેં ચલી, નંદ નંદનકો દેખન અલી ॥ સુખ સજ્યા પોઢે હરિરાઇ, વાર વાર કે જસુમતી માઇ । ફિરઝાંખે ફિર ફિરકે આવે, કમલ નયનકો નાંહી જગાવે ॥ તાહી સમે આઇ બ્રજબાલા, માનહુ મત્તગયંદકી ચાલા । નૂપુરકી ધુનિ સુન નંદરાઇ, ચોંકિ ઉઠે તબ કુંવર કન્હાઈ ॥ નિકટ ગઇ જહાં જસોમતી માઇ, બહન દેખ કર લેત બલાઇ । બીથુરી અલક લટપટી પાગ, પીક કપોલ મુખ અંજન લાગ ॥ ચંદન ઉરપર બિનગુન માલા, ભૂષણ ઇત ઉત પરમ રસાલા । યહ શોભા નિરખત બ્રજબાલા, રસ મસે નેવ દેખે નંદલાલા

જસુમતી ધાય ઉછંગહી લીનો, ચૂમિ વદન ઉર સીતલ કીનો । મંગલભોગ આનકે રાખ્યો, ગિરિધરલાલ સ્વાદસોં ચાખ્યો, ॥ માખનમિશ્રી મેલ ચટાવે, ધોરીકો પય અતિહી ભાવે । દધિકી છીટ લગી તન શોભિત, માનહુ ઉડગન અંબર લોપિત ॥ લંપટાનો મુખ જસુમતિ દેખે, અપનો જન્મ સુફલ કર લેખે. રંચક જમુના જલસોં ધોવે, પોંછિ વદન અંચલસોં જોવે. પુનિ અચવાય ખવાવે બીરી, સકલ સાજ સજી લાઇ અહીરી, મંગલાકી આરતી ઉતારી, શોભા દેખ રહી વ્રજનારી. ॥ ❋ ॥ સ્નાન સમય. ॥ ❋ ॥॥

કનકપાટ બેઠે મનમોહન, લાગ રહી જસુમતી અતિગોહન. કોઉ હરિકો તેલ લગાવે । પરસત અંગ પરમ સચુપાવે ॥ કોઉ અંગ ઉબટનો કરે ॥ વિવિધ મનોરથ મનમેં ધરે । કોઉ બેની કરમેં લે રહે, તા ઉપરપુની કંગઇ કરે, કોઉ કનક ઘટ જલ લે રહે, કોઉ પદ અંબુજ કર ગહે. કોઉ હરિકો સ્નાન કરાવે, અંગવસ્ત્ર કરી અતિ સચુ પાવે. કોઉ તનિયા અંગ પહેરાવે. કોઉ સૂંથન સરસ બનાવે. ❋ શૃંગારસમય. ❋

કોઉ વાગા પટુકા કરે, કોઉ બહુવિધ ભૂષન ધરે. કોઉ કુલહ સુરંગ ધરે સીસ, પાગ બંધાવે ગોકુલ ઇશ. તુમ તો હો વ્રજરાય લડેતે, સબ લરકનમેં ગુનન બડે તે. મોર ચં

ઢિકા ગુંજાહાર, વ્રજજનકે તુમ પ્રાન આધાર, કોઉ નેના અંજન આંજાવે । કોઉ મૃગમદતિલક બનાવે ॥ પહોપમાલ લે કંઠ ધરાવે, સંકેતસહતકી ડોર બતાવે. રતન જટિત મુરલી કર દઇ, મોહન પરમ પ્રીતસોં લઇ, તબ આઇ વૃષભાનદુલાર, છબિપર વારોં કોટિ કુમાર. હઠ કરી હરિ શૃંગાર કરાયો બહુબિધિ ભૂખન વસન બનાયો. અંજન દ્રગ કેસરકી આડ, સબ જુવતિનમેં લાડલી લાલ. નખસિખલોં શૃંગાર કરાવે; દેખ ગોપાલ પરમ સુખ પાવે, મધુ મેવા પકવાન મિઠાઇ, મુદિત જસોમતિ ગોદ ભરાઇ. સન્મુખ આય રહી વ્રજનારી, દર્પન દેખહુ કુંજબિહારી. વે તો હરિ મુખ કમલ નિહારે, હરિ રાધા વિધુવદન નિહારે. માનહુ મધુપ કમલરસ ચાખ્યો કે જાનું પ્રીતિ અમૃત બાંટયો, નિરખ નિરખ ફુલી વ્રજનારી. દર્શન દેત હે કુંજબિહારી. સોભા નિરખ રહી બ્રજનારી, હંસહંસ દેત પરસ્પર તારી. ❋ ગોપીવલ્લભ-ભોગ. ❋

ગોપીવલ્લભભોગ લે ધર્યો, સો તો ભુવનભુવન પ્રતિ કર્યો, પૂરી દહીં સંધાનો શાક, માંખણ બૂરો બહુવિધ પાક. સબહિનકે મનરંજન કારન, પ્રેમસહિત લીનો મન ભાવન. મનસા પુરન નંદકુમાર, ઠાડે હે જસુમતી કે દ્વાર, મૈયા મથિ મથિ મૈયાં પ્યાવે, વાર વાર ઉર અંતર લાવે, બેનો બહે લાલ

પય પીજે, ઇતનો કહ્યો હમારો કીજે, ધોરીકો પય પરમ રસાલ સાત ઘુંટ જો પીવો લાલ. વેહન ધોય બીરા જબ લીનો, તબ મૈયા જુ ખીલોનાં દીનો. ઠાડી રહી રોહની રાની, મીઠી વાત કહત મનમાની. ખીર સીરાત સ્વાદ નહિ આવે, ગ્રાસ એક મુખ મેલો જ્યોં ભાવે. અતિ હિતસોં હરિ ભોજન કીનો, લાલન મૈયાકો સુખ દિનો. ખેલત ફિરત સખા સંગ લીને, ખરિક ખોર ગિરિ ગહ્વર ચીને. અતિપ્રવીન જસોમતીકો પુત, સબહીનકો મન લીનો ધૂત. ચોરી કરી સબહિન સુખ-દેત, ગોપીનકો સર્વસ્વ હરિ લેત. કર સંકેત બુલાઇ ગોપી, ઇનતેં સબ મર્યાદા લોપી. સબહિનકો કીયો મન ભાયો, તા કારન યહ વ્રજમેં આયો. જસોમતિ સખીયનકોં જુ બુલાવે, કમલનેનકો કહૂં ન પાવે. ❋ રાજભોગ ❋

દેખોરી ગોપાલ કહાંધોં ખેલત, કહો જાય બાબા તોહે બોલત. ભોજનકો બેઠે નંદરાય, તુમ સંગ ભોજન કરહુ આય. જબ માતાકી જાની પ્રીત, આય ગયે ગિરિધર સમીપ, બેઠે આય કનક આસનપર, નંદરાય પકરે કર સોં કર. કનક વરન ઝારી જમુનાજલ, ભરી દીની જસુમતી મન ઊજ્જ-વલ. પનવારો મેલ્યો વિસ્તાર, તાપર ધર્યો કનકકો થાર. બેલા

છોટે મોટે ધરે, ચમચા રત્નજટિત તહાં મારે. અગર ધુપ કીનો તા ઠોર, હિતસોં પ્રભુજી લીનો કોર. અતિસુગંધ ચાંવરકો ભાત, આન ધર્યો હે જસુમતી માત. ઠાડે મુંગ અરૂ દારિ બનાઇ તાકે પાસ કઢી લે આઇ. મિરચનકે કીને બહુ શાક; હિતસોં જસુમતી કીને પાક. સીખરન ભાત અરૂ પીરો ભાત ખાટો મીઠો વડીકો ભાત. તીન ભાંતકી તુરઇ કરી, પાપર ભુંજે અરૂ તિલવરી તરી, ભરતા બેંગન ચકતા કરી, અરવી સુરન સબ લે ધરી, કરેલા મુરેલા કંકોડા કરે, ખંડવા ખંડવી ગલકા ધરે. સકરકંદકો કીનો શાક, પેઠામેં મીશ્રીકો પાક, રાઇતાં કીને ઇકઇસ ભાંતિ, સંધાનેકી કેતિક પાંતિ. બિલસારૂ કીનો જુ બનાઇ, જેંવત હરિકો મન ન અઘાઇ. બહુવિધકી કચરીયાં તરી, બહુભાંતકી ભાજી કરી, બિંજન બહુ વિધિ ગીને ન જાઇ, વારવાર જસોદા લાઇ. રોટી પૂરી લીટી કરી, મીસી રોટી ઘીસું ભરી. માંખન બૂરા પાસ ધરાયો, લુચ્ચઈ લે સીખરનસોં ખાયો સેવ બહુત બૂરાસોં કરી, સો તો જાય નિકટ લે ધરી. બરા મઠાકે સુંદર કીને, તિનકડા અતિરસસોં ભીને, મૈયા મોંકુ સીખરન ભાવે, બેલા ભરભર રોહિનીલાવે, સુરભિ ઘૃતસોં બેલા ભર્યો, સો તો જાય સીખરપર ધર્યો. ઓટયો દુધ દહીંકો બેલા, મીઠે આંબ અરુ સુંદર કેલા, આં-

બનકો સીસ જુ કીનો, સો તો હરિ જુ રુચિસોં લીનો. ખરબૂજા અરુ આલો મેવા યહ વિધ જસુમતી કીની સેવા. છોંક્યો મઠા પરમ રુચિદાયક, સો તો કેવલ હરિજુકે લાયક. યહ વિધ લાલન ભોજન કીનો, માત જસોમતીકો સુખ દીનો. કર અચવન ઠાડે આંગનમેં, અતિ સુગંધ બીરા આનનમેં; શ્રીકરમેં બીરા જબલીનો, સો તો વાંટિ સખનકો દીનો. થાક બિચિત્ર કુંદકી માલા, લે આઇ પહેરો નંદલાલા. કર મુરલી અરુ બેત ગહાઇ, બ્રજવનિતા નિરખી સુખ પાઇ. નીરાંજન બહુ વિધસોં કીનો, સો તો દેખ વારનો લીનો. જો લોં હરિ ભોજન કરિ આવે, તો લોં સહચરી કુંજ બનાવે. ઓલીભર ભર પહોપ લે આવે, પરમ પ્રીતિસોં સેજ બિછાવે. ફૂલ મહલકે ખંભ ચોવારે, ફુલનકે કલસા અતિ ભારે. ફૂલનકી સૈયા લે રચી, તકીયા ગેંદુવા ફૂલન સચી. સેજબંદ ફુલનકે કરે, રંગ રંગ ફૂલનસોં ભરે, ફૂલનકી ચોકી લે કરી, તાપર કરવા કુંજા ધરી. અંગરાગ કે બેલા ભરે, અતિસુગંધ બીરા તહાં ધરે. પુષ્પમાલ અતિસુંદર કરી, સો તો પ્યારી ઉરપર ધરી. ફુલનકે પંખા લે આવે, સો તો કમલનેનકો ભાવે. સકલ પદારથ આગે ધરે; વિવિધ મનોરથ મનમેં કરે. પોઢે પ્રિય પ્યારી કે સંગ, વિવિધ ભાંત અરપત રસ રંગ. બહુત ભાંત પ્રિયકે

સંગ ખેલી, રસ મર્યાદા સબ લે પેલી. શ્રમકન સુભગ અંગ પરૂ આઇ, રસભર પોઢે કુંવર કન્હાઇ. જાલરંધ્ર વ્હે સહચારી દેખે, અપનો જન્મ સુફલ કરી લેખે. * ઉત્થાપનભોગ. *

ઘંટાનાદ ભયો ચહુ ઓર, શંખનાદકી ધુનિ સબ ઠોર, ધુનિ સુનિ ગોવર્ધનધર જાગે, માનહુ પ્રેમસિંધુમે પાગે. કાકડી બીજા ખોવા અરુ પના, કેલા આંબા ખરબૂજા ઘના. કંદ મૂલકે ભાજન ભરે, સો તો કુંજસદનમેં ધરે. ગોપ આવાને સુરભિ દેખી, ફીર કછુ મનમેં મનસા લેખી. વેનુ વેત લે ચલે કન્હાઇ, દેખ સહચરી પરમ સુખ પાઇ. આગે ગોધન પાછે ગ્વાલ, મધ્ય બિરાજત ગિરિધરલાલ. ગૌરજમંડિત મુખપરકેસ, સોભિત હે અતિસુંદર વેસ, મણિમાલા ગુંજાફલ ગરે, ગોરી રાગ બેનુમેં કરે. બ્રજવનિતા આઇ ચહુ કોદ, દેખત શ્રીમુખ ભયો પ્રમોદ. ગોવિંદ ગોપીનકો સુખ દીનો, કછુક મનોરથ મનમેં કીનો. કરિ સત્કાર ચલે આગેં તે, કરિ સંકેત રહે પાછે તે. અતિવિરહિન જે બ્રજકી બાલા, ઘેર લિયે તબ મદનગોપાલા. * સંધ્યા * સંધ્યાભોગ હે જાકો નામ, સો તો લીનો વાહિ ઠામ. નંદભુવનમેં ઠાડે આય, પ્રમુદિત ભઇ જસુમતી માય. અતિહિતસોં આરતિ ઉતારી, કરમેં લીયે કનકકી થારી. ભીતર ભવન પધારે લાલ, આય જુરી સબ બ્રજકી બાલ, કોઇ બેઠ

સિંગાર કરાવે, કોઉ તેલ ફુલેલ લે આવે. કોઉ મર્દન મંજન કરે, વિવિધ મનોરથ મનમેં ધરે. કોઉ જલ લે સ્નાન કરાવે, અંગ વસન કરી અતિ સચુપાવે. કોઉ તનયા અંગ પહેરાવે, બહુ વિધિ ભૂષણુ વસન બનાવે. સેલી કંધ વેનુ કર લયે, હરિ જુ તબહી ખરિકમેં ગયે. સહજ સિંગાર કિયે અતિ સોભિત, નિરખત તન મન અતિસે લોભિત. ધોરી ધુમરી ગાંગ બુલાઇ, કાજર પિયરી દોરી આઇ. યહ તો વ્રજવનિતન સંકેત, વે સબહિનકો બોલે લેત. વિવિધ ભાંત હરિ દોહન કરે, સબ ભાજન લે રસકો ભરે. ॥ * * ॥ શયન. * ॥

ગ્વાલભોગ લીનો રસરીત, વ્રજવનિતાકી જાની પ્રીત, સબહિનકો કીયો મન ભાયો, જા કારન યહ વ્રજમેં આયો. જસુમતી ભોજન કીનો સાજ, વેગિ અઇયો મોહન આજ. જમુનાજલસોં ઝારી ભરી, લે ઉઠાય હરિપાસે ધરી. દોઉ ભૈયા ભોજનકો આવે, જસુમતિ કનકથાર ભરી લાવે. ઘૃત ભાત મિરચનકો શાક, હિતસોં રોહિની કીનો પાક. દુધભાત અતિ મોકું ભાવે, બેલા ભરિ ભરિ જસુમતિ લાવે. યહ વિધ લાલન ભોજન કીનો, માત જસુમતીકો સુખ દીનો. કર બ્યારુ ઊઠે મનમોહન, લાગી રહી જસુમતિ અતિ ગોહન. ઓટયો દૂધ કપૂર મિલાઈ, ડબરા ભરકે રોહિની લાઈ. મુચ્છા

ભોજન કરિ સુખ પાયો, તબ રાની આચમન કરવાયો. અતિ સુગંધ બીરી મુખ ધરી, પુષ્પમાલ લે શ્રીકંઠે ધરિ. કરિ આરતી શ્રીમુખ જબ દેખ્યો, અપનો જન્મ સુફલ કર લેખ્યો. રુનઝુન કરત અંગુરીયાં ગહે, માત જસુમતિ સબ સુખ લહે. સુખ સજ્યા પોઢે હરિરાય, ચાંપત ચરણ જસોદામાય. ભાંત-ભાંતકી કહાની કહે, હરિ હુંકારો ફિર ફિર લહે. નિશલીલા કહો કેસે કહે ? સોતો વ્રજજન મનમેં રહે. નંદભુવનકી લીલા કહે, મનુષ્યદેહ ધરી સબ સુખ લહે. શ્રીગિરિવરધરકી લીલા ગાવે, રસિક ચરનકમલ રજ પાવે.

ઇતિ શ્રી હરિરાયજી કૃત શ્રી નિત્યલીલા સંપૂર્ણ.

અથ શ્રીચોરાશી વૈષ્ણવનું ધોળ.

શ્રીગુરૂ યુગ પદ કમલ રજ, હું વંદુ નિત્ય ધરી નેમ; દુઃખ હરણ સુખ શ્રેય નિધિ ફલદાયક ભકિત પ્રેમ. ૧ શ્રી વલ્લભ શ્રીવિઠ્ઠલ પ્રભુ, શ્રીકૃષ્ણ પૂરણ કામ; ચોરાશી મહાભકત તેહનાં કહું વર્ણન નામ. ૨ જેનું સ્મરણ કર્યા થકી, અઘ દુઃખ કલેશ પળાય; પુષ્ટિ પંથ પ્રભુ પ્રસન્ન હોય મહા પતિત પાવન થાય. ૩ મનવાંછિત ફળ શીઘ્ર પામે, ગાતાં એ અભિધાન; શ્રીમહાપ્રભુજી નિજજન દનું, કરે તેહને દાન. ૪

ઢાળ—શ્રીદામોદરદાસ હરસાનીરે, કૃષ્ણદાસ મેઘન વદે વાણિરે. ૧ સંભરવાળા દામોદરદાસરે, જેનો કનોજ મધ્યે નિવાસરે. ૨ પદ્મનાભદાસ હરિભકતરે, તુલસાં પ્રભુ પદ આસક્તરે. ૩ વધૂ તેની કહીએ પારવતીરે, સુત રઘુનાથદાસ સુમતિરે. ૪ રજોબાઈ વૈષ્ણવ ક્ષત્રાણી રે, સેવ્યા શ્રીવલ્લભ રતિ આણીરે. ૫ વૈષ્ણવ શેઠ પુરૂષોત્તમદાસરે, જેનો કાશીપુરીમાં નિવાસરે. ૬ બાઇ રૂક્ષ્મણી પુત્રી તેહનીરે, સેવા અતુલિત કહીએ જેહનીરે. ૭ શેઠના સુત ગોપાળદાસરે, સેવા સ્મરણમાં હુલ્લાસરે. ૮ રામદાસરે હરિરંગ રાતારે, ગદાધરદાસ જગ વિખ્યાતારે. ૯ વેણિદાસ માધવદાસ બેભાઈરે, હરિવંશ પાઠક સુખદાઈરે. વૈષ્ણવ કહીએ અમા ક્ષત્રાણીરે, ગોવિંદદાસ ભલ્લા હ્યો વખાણીરે. ૧૧ ગજનધાવને સેવ્યા મુરારિરે, દાસ નારાયણ બ્રહ્મચારીરે. ૧૨ મહાવનનાં વૈષ્ણવ ક્ષત્રાણીરે, જીવાદાસ સુરી હ્યો જાણીરે. ૧૩ ક્ષત્રી વૈષ્ણવ દેવા કપૂરરે, શેઠ હિનકર પ્રેમી ઉરરે. ૧૪ મુકુન્દદાસ મહાવૈષ્ણવ મ્હોટારે, ક્ષત્રી પ્રભુદાસ જલોટારે. ૧૫ પ્રભુદાસ ભાટ હરિજનરે, દાસ પુરૂષોત્તમ ધન્ય ધન્યરે. ૧૬ ત્રિપુરદાસ વૈષ્ણવ કાયસ્થરે. પૂરણમલ રસિક રસમસ્તરે. ૧૭ યાદવેંદ્રદાસ પ્રજાપત્યરે, ગુસાંઇદાસ સેવ્યા હરિ અત્યરે. ૧૮ માધવભટ્ટ કાશ્મીરમાં વાસરે, વાંસવાડાના

ગોપાળદાસરે. ૧૯ પદ્માવતીની અતિસેવારે; પુરૂષોત્તમ જોષી સેવારે. ૨૦ જગન્નાથ જોષી તેના ભ્રાતારે, વળી વૈષ્ણવ તેમની માતારે. ૨૧ જોષી નરહરિ હરિના દાસરે, ગામ ગોધરે રાણા વ્યાસરે. ૨૨ વૈષ્ણવ રજપૂતાણી હરિની દાસીરે, રામદાસ ગુજરાતના વાસીરે. ૨૩ હવે ગોવિંદ હરિ રસ માતારે. રાજા માધવ હવે બેઉ ભ્રતારે. ૨૪ ઉત્તમશ્લોકદાસ સેવા ભાસીરે, સેવક શ્રીજીના કહેતા મહેતારીરે. ૨૫ ઇશ્વરદાસ હવે રસ મગ્નરે, હરિ હરિજનશું ચિત્ત લગ્નરે. ૨૬ વૈષ્ણવ છકડા વાસુદેવદાસરે. સેવા અર્થે રહેતા પ્રભુ પાસરે. ૨૭ કૃષ્ણદાસ ઘઘરી સુખ કંદરે. બાબા વેણુ રહિત દુઃખ દંદરે. ૨૮ એ બેઉનો એક ખવાસરે, તેનું નામ તે જાદવદાસરે. ૨૯ થાનેશ્વરના વિપ્ર જગતાનંદરે, સેવ્યા શ્રી હરિ અતિ આનંદરે. ૩૦ બ્રાહ્મણી અડેલની વૈષ્ણવ બાઇરે, આનંદદાસ વિશ્વંભરદાસ બે ભાઇરે. ૩૧ વૈષ્ણવ ક્ષત્રાણી પ્રભુ પદ પ્રીતરે, રામદાસ મીરાંના પ્રોહિતરે. ૩૨ કૃષ્ણદાસી ખવાસણી જાણીરે, જેની વાણી શ્રીવલ્લભે માનીરે. ૩૩ બુલામીશ્ર શ્રીવલ્લભવરનારે, રામાનંદ પંડિત થાનેશ્વરનારે. ૩૪ વિષ્ણુદાસ છીપા રસપૂરરે, જીવણદાસ ક્ષત્રિય કપૂરરે. ૩૫ સારસ્વતદ્વિજ ભગવાનદાસરે, જેનું ચિત્ત સદા પ્રભુ પાસરે. ૩૬ વૈષ્ણવ ભગવાન-

દાસ ભીતરીઆરે, શ્રીજીની સેવામાં ઠરીઆરે. ૩૭ અચ્યુતદાસ સનોડીઆ કહીએરે, ગોડ વિપ્ર અચ્યુતદાસ લહિએરે, ૩૮ સારસ્વત દ્વિજ અચ્યુતદાસરે, નારાયણદાસ અંબાલે વાસરે. ૩૯ નારાયણદાસ ભાટ મથુરાંનારે, નારાયણદાસ લુવાણા ઠઠ્ઠાનારે, ૪૦ ક્ષત્રાણી ગોરજા ને સમરાઈરે, સાસુ વહુ બે વૈષ્ણવ બાઈરે. ૪૧ સીંહનંદના ક્ષત્રિય સારરે. વૈષ્ણવ અડેલના એક સુતારરે. ૪૨ એક વૈષ્ણવ હરિગુણ ગાતારે, દામોદરદાસની માતારે. ૪૩ સીંહનંદ ક્ષત્રાણિનો વાસરે, કવિ લઘુ પુરષોત્તમદાસરે. ૪૪ કવિરાજા ભાટ ગુણગાવેરે, ગોપાળદાસ ઈલેલાના કહાવેરે. ૪૫ જનાર્દનદાસ વૈષ્ણવ ક્ષત્રિયરે, ગરૂડસ્વામી બ્રાહ્મણ હરિની મૈત્રીરે. ૪૬ કન્હૈયાલાલ ક્ષત્રિ પ્રકાશરે, વિપ્ર ગોડીઆ નરહરીદાસરે. ૪૭ બાલકૃષ્ણ બાદરાયણદાસરે, સેવા સ્મરણનો અભ્યાસરે. ૪૮ વૈષ્ણવ રામદાસ ચોહાણરે, સેવા સ્મરણ માંહે સુજાણરે. ૪૯ માણેકચંદ સદુપાંડે ભવાનીરે, નરોબાઇ હરિ મત માનીરે. ૫૦ નરહર સંન્યાસી હરિના ભક્તરે, જેની હરિપદ નિર્મળ મતરે, ૫૧ ગોપાળદાસ કહીએ જટાધારીરે, વસી વ્રજમાં સેવ્યા ગિરિધારીરે. ૫૨ સંત પોપ્યા સત ના ચુકી નારીરે, કૃષ્ણદાસે સોંપી પરને પ્યારીરે. ૫૩ આગ્રે ચોપડા સંતદાસરે, સુંદરદાસે સેવ્યા અવિનાશરે. ૫૪

પટેલ માવજી વિરજો સહિતરે, પતિ પત્નિ પ્રભુપદ ચિત્તરે. ૫૫ ગોપાળદાસ નરોડાના કહાવેરે, સેવ શ્યામને હરખે ઝુલરાવેરે. ૫૬ સૂરદાસ શિરોમણિ ભક્તરે, ગાયા શ્રીગિરિધર જાણે જગ્તરે. ૫૭ સર્વોપરિ દાસ પરમાનંદરે, ગાયા ગુણનિધિ બાલમુકુંદરે. ૫૮ કુંભનદાસ મહારસ કંદરે, સખાભાવે સેવ્યા શ્રીગોવિંદરે. ૫૯ સુત કૃષ્ણદાસ દૃઢ એવારે, છોડયા પ્રાણ ન છોડી ગૌસેવારે. ૬૦ કૃષ્ણદાસ કહીએ અધિકારીરે, ગાયા સેવ્યા શ્રીરાસબિહારીરે. ૬૧ ગાયા વૈષ્ણવ એહ ચોરાશીરે, શ્રીવલ્લભ પદ નિકટના વાસીરે. ૬૨

સકળ તત્ત્વનું તત્ત્વ છે એ સારમાં એ સાર;
પાઠ કરતા માત્રમાં વશ થાય શ્રી નંદકુમાર,
શ્રી વલ્લભ શ્રી વિટ્ઠલ પ્રભુને જે પ્રસન્ન કરવા ચહાય;
નથી અવર ઉપાય બીજો, હરિભક્તના ગુણ ગાય.
શ્રી આચાર્યજી શ્રી મહાપ્રભુજીના અંતરંગ એ ભક્ત;
મુજ ઉપર કરૂણા કરો શ્રી વલ્લભપદ આસક્ત
એ વૈષ્ણવ પદ રજરતિની છે ઘણી મુજને આશ;
ગાય ગુણ હરિદાસના **દયારામ** દાસનો દાસ.

ઇતિ શ્રી ચોરાશી વૈષ્ણવનું ધોળ સંપૂર્ણ.

ગરબી ૧.

આવોની લાલ વરણાગિયા, હોજીરે આવોની લાલ વરણાગિયા
રાતાં રાતાં લોચન દીસે છે રસીલાં,
કેઈ સોહાગણસંગ જાગિયા જીરાજ. આવો. ૧
મનનીમાનીતીને મળીરે આવિઆ,
આજ થયા છો સોહાગિયા હોજીરાજ. આવો ૨
ઘાયલની પેઠે ધુમો છો તેહનાં,
નેનતણાં શર વાગિયાં હોજીરાજ. આવો ૩
માન મૂકાવ્યું છે પાગ પડી તેહનાં,
ઓલતાના ડાઘ ભાલે લાગિયા હોજીરાજ. આવો ૪
હયાના પ્રીતમ મ્હારા મનના સંદેહ સહુ,
ખરેખરા આજ ભાગિયા હોજીરાજ. આવો ૫

ગરબી ૨—પ્રીતડીની રીત અતી અટપટી,
ઓધવજી છે પ્રીતડીની રીત— ટેક
થાવાનો ઉપાય પણ જાવાનો જડે નહી,
વજ્ર રેહેણે જટી તે જટી. ઓધવજી ૧
પ્રીતના કહેવાય તે તે સ્વારથ સમજવો,
ચાર દિવસ પ્રગટી ને મટી. ઓધવજી ૨
પીડાની ભરેલી પ્રીત તોયે કરે પંડિત,
દુઃખ પામે તોય ચ્હાય ના ઘટી. ઓધવજી ૩

કહ્યા સમજ્યામાં ન આવે એ વસ્તુ તો,
જાણે જેને હોય વીતવી મટી. ઓધવજી ૪
દયાના પ્રીતમ વીના પ્રીત તેજા ખીડ઼ા,
ધરમ લાજ ખોય ને મરે ખટી. ઓધવજી ૫

ગરબી ૩

વાંસલડી વાજો, સાંજે આજ વાંસલડી વાજો;
વાત માહારી ભુલીમાં જાજો, સાંજે આજ વાંસલડી. ૧
જે જયમ કરવું હોયે જે રીતે, તેતો ગીત વીશે ગાજો. સાંજે
કોઇને ના કહેશો કદી કોઇ પુછે તો, સમ જુગતે ખાજો. સાંજે ૨
નંદજસોદાજી તો છે ભોળાં, તેહેને વીવેકે વ્હાજો. સાંજે
આપ તો સદા સુખી છો પણ, આજ સુખ માહારૂં ચા'જો. સાંજે ૩
માહારા દોષ ના વિચારશો વાલમ, દીનબંધુ થાજો. સાંજે
દયાના પ્રીતમ જાણી દાસી પોતાની, પ્રેમ પૂરણ પાજો. સાંજે ૪

રાગ ભેરવી. પદ ૪

કાળજ કોર્યું મારા રાજ કયમ કરિયે,
ચિતડું ચોર્યું મારા રાજ કયમ—ટેક
રાજના રૂપની સેહેજે સમાધી,
એહેમાં તે કાંઈ નહી સુઝેરે કાજ. મારા ૧
વ્હાલાને ભામે હમે વિવ્હળ થૈયે,
તે પેલા હરિજનિયાંને મન દાઝ. મારા ૨

દુઃખ દરિયામાંથી હમને બૂડતાં રાખો,
બાંધો આપ નામની પાજ. મારા ૩
મળવા મોહનવર નેહ સહીત કુલ;
લોકડિયાંની તજી લાજ. મારા ૪
અંતરના અભિલાખ હમારા;
પૂરો દયા પ્રીતમજી આજ. મારા ૫

રાગ રામકળી. પદ ૫

જળ જાતાં આજ ઘુંઘટડામાં, મોહનનું મુખ દીઠું રે;
અમૃતરસપણ એ થકી ફીકો બાઇ, એહવું લાગ્યું છે મને મીઠું રે. જળ ૧
એહને પણ કાંઇ નથીરે અજાણ્યું, મને સાન કરી સમજાવીરે;
ચાંપી હૃદે કરી હેત જણાવ્યું મને, સ્હામાંતે નેન નચાવીરે. જળ. ૨
શું કહું દુઃખ સુખ તેજ સમાનું, ઉર સ્નેહતણાં શર વાગેરે;
મનમાં આવે તેમ મુખે કયમ કહેવું, પેલા હુરિજન હેત્યે શા લાગ્યારે. જળ. ૩
રસિયો રૂપાળો ચતુર કો નથી એવો, અવર મેં નિશ્ચે ભાળ્યુંરે;
ધનભાગ્ય જેણે દયાના પ્રીતમ સંગ, મનગમતું સુખ માહાલ્યુંરે. જળ. ૪

આશ્રય. પદ ૬

આ'નું બળીયું રે, શ્રીકૃષ્ણ રાધાવરનું,
અધમને ઉંચું પદ આપે, કાપે દુઃખ પરપરનું. બાનું ૧
ભગવદ ભક્ત નારાયણદાસ ઘેર, ઠગ વૈષ્ણવચાર આવ્યા;
પ્રેમ કરીને પાસે રાખ્યા, બા'નાને નવ દૂભાવ્યા. બાનું. ૨
ઉદરપરાયણ હયે ભવૈયે, વષ્ણવનું બા'નું લીધું;
હત્યાચાર દૂર ગઇ તતક્ષણ, સરવે કારજ સીધું. બાનું. ૩
માલ પિયારો ખાય રસમાતો, કૃત વિષયની કરતો;
ચક્રાંકિત દેખી નહિ કંપે, હીંડે નિરભે ફરતો. બાનું. ૪
દીનતાભાવ સ્નેહ અંતરના, તે અંતરજામી જાણે;
છાપાંતિલક માળા દેખીને, સહુજન ભક્તપ્રમાણે. બાનું. ૫
કપટ થકી જેનાં કારજ સીધાં, તો સાચે શું નવ થાયે;
અરે દયા ! તું પ્રભુને છોડી, એળે શીદ અથડાયે. બાનું. ૬

આશ્રય. પદ ૭

નિકો ગોકુલકો બસવો, સબતેંનીકો;
નિત્ય પ્રતિ ઉઠી ન્હાઉં નીર જુમના;
જુગલ ચરન પરસવો. સબતેંનીકો ૧
મહાપ્રસાદ ઓર જળ જુમનાકો, રાસ વિલાસ હુલસવો. ૨
પરમાનન્દ પ્રભુ વનવનદેખીયત, તનમન પ્રાણ અરપવો. ૩

આશ્રય. પદ ૮

નેનનહીકો નીકો મોલવો નેનનહીકો નીકો.
નંદકીશોર હમારે જીવન, ઓર એ જગ સબ ફીકો. મોલવો.૧
વેદ, પુરાન, ભાગવત ઓર ગીતા, ઓર જ્ઞાનપોથીકો;
ખાટી છાશ રૂચત મોહે નાંહિ, સુર ખચયો ઘીકો. મોલવો. ૨

રાગ સોરઠ. પદ ૯.

રૂડા દીસો છો રાજેશ્વર મંદિર આવતારે, રૂડા દીસો છો ટેક.
જરકશી જામો સુંદરપ્હેરી, માથે બાંધી પાઘ સુનેરી;
રૂડો રેંટો ઓઢી મન લલચાવતારે, રૂડા દીસો છો.૧
હૈયે હાર ગુલાબી ફેરે, ચિતડું રોકી રાખ્યું ચોરે;
ગજરા કાજૂ બાજૂ મુજ મન ભાવતારે, રૂડા દીસો છો. ૨
કનક છડી સુંદર કર લઇને, ગજ ગતિ ચાલે હળવા રહીને;
ચિતડું ચોરી મીઠું મીઠું ગાવતારે, રૂડા દીસો છો. ૩
દયા પ્રીતમનો નાથ વિહારી, જાઉં તુજ વદનકમલ પરવારી;
હેતે શું બોલાવી તાપ સમાવતારે, રૂડા દીસો છો. ૪

ધોલ. ૧૦

શ્રી ગુરૂદેવ મન અભિલાખ જે માહરા, પુરશો તે દિન
કયારે આવશે રે. ટેક.
શ્રીજી મળવામાં પ્રતિબંધ છે જે કંઇ, ચુરશો તે દિન કયારે.

પ્રપંચ છોડી કૃષ્ણ આસક્ત થાશે,
પુષ્ટિ ભક્તિ દ્રઢ પ્રેમરસ પીયુજી પાશે. તે દિન ક્યારે. ૧
નટવર રૂપ રસમાં મન માછલડું રમશે,
શ્રી રાધા પદ પંકજમાં મુજ મતિ મધુકર ભમશે. તે દિન. ૨
શ્રી ગોકુળ શ્રી વૃંદાવન વાસી નિરંતર રહીશું,
ગોપીજન જુથ મધ્યે રમતાં જુગલને જોશું. તે દિન. ૩
જન્મ મરણ કાળ કર્મની ફાંસી ટળશે,
નિત્યે સત્સંગ સેવા સ્મરણમાં મન ગળશે. તે દિન ક્યારે. ૪
હરિના સહુ વલ્લભ મુજને કિંકરી કરશે રીઝી,
દયા તું દાસી મ્હારી કહી કર સાહાશે શ્રીજી. તે દિન ૫

ગરબી ૧૧.

જીવ જાણી લે, જાર પ્રીત જુગદીશ વીના નવ સારી;
મન માની લે, પૂછી જો અનુભવિ હોય જે નર નારી. જીવ ટેક.
એમાં ડાહ્યા ઘેલા થઈ જાયે, વણ તેડયા તે પૂંઠળ ધાયે;
ના ગણે જગમાં હાંસી થાયે. જીવ જાણી લે. ૧
તેની લજ્જા સ્વધર્મ સહુ જાયે, તે નફટ નિર્લજ કહેવાયે;
શું કરે મનમાં બહુ દુઃખ થાયે. જીવ જાણી લે. ૨
જે પાંચ લોકમાં પંકાયે, જેનું બુદ્ધિ બળ કલ્પ્યું નવ જાયે,
તે પણ સ્નેહીને વશ થાયે. જીવ જાણી લે. ૩

તેહેનું વિકળ ચિત્ત સહુથી થાયે, તેહને વિચારમાં વાહાણાં વાયે;
તે ક્લેશ કોઇને ના કહેવાયે. જીવ જાણી લે. ૪
થઇ જાય તેજ યશની હાની, તેની નિંદા કરે સહુ મનમાની
તોયે ન છુટે પામે ગ્લાની. જીવ જાણી લે. ૫
તેહને ભોજન ના ભાવે ભાણે, તેહની મન પીડા કોઇ ના જાણે;
તેહના સર્વ કોઇ અવગુણ આણે. જીવ જાણી લે. ૬
કોઇ શિક્ષા દે તે શર લાગે, વિખવેણુ અમૃત સ્નેહનાં લાગે;
તે જાણે જેને અનુભવ જાગે. જીવ જાણી લે. ૭
એવો પ્રેમ જેને પ્રભુ શું લાગે, તેહનાં સરવે દુઃખ સેહેજે ભાગે;
દયો કરજરી કૃષ્ણ પાસે માગે. જીવ જાણી લે. ૮

ગરબી ૧૨.

શરણ પડયો છું રે શ્રી હરી, નથી માહારે અવર આશ વિશ્વાસ;
શ્રી વલ્લભવરનારે લાડીલા, અનન્ય આપ તણો હું દાસ. શ. ૧
નહી કોઇ દેવીરે દેવતા, નહી કોઇ આપ તણા અવતાર;
ધરનો ગુલામરે રાવલો, મન ક્રમ વચને નંદકુમાર. શ૦ ૨
માહારે નથી બળ સાધનરે ધરમનું, નથી બળ ભક્તિ જ્ઞાન વિવેક;
સેવા સમરણરે ના મળે, મેં નથી સતસંગ કર્યો ક્ષણું
એક. શ૦ ૩
પણ બાનું તમારૂં રે જોઇને, મુજને જગ્ત કેહે હરીભક્ત;

હું છું જાઠોરે જીવણજી, નથી ચાહારૂં મન તાબથી
આશક્ત. શ૦ ૪
તે અંતે ડિંધડીરે વાગશે, પાસું દેશો જો મહારાજ;
બળવંત બાનું રે લાજશે, હું નિર્લજને શાની લાજ. શ૦ ૫
પણ એક ભરોંસોરે એહ છે, અંતરજામી છો તમે સાક્ષ;
બિરદ વિચારોરે કૃપાનિધે, સહજે કરશો કૃપા કટાક્ષ; શ૦ ૬
મોધમ રાખેરે મોટમ ધણી, ઉઘાડું પાડે ઓછું જણાય;
સાચો સંગ્રહરે સહુ કરે, જુઠું નભવે જગ જશ ન થાય. શ૦ ૭
જેહવો તેહવો છું હું રાજનો, દીન લહી કરિયે કરૂણાનંદ;
દાસ દયાનીરે વિનતી, કૃષ્ણ કૃપાનિધી ધરજો કાન. શરણ૦ ૮

ગરબી ૧૩.

દરશન ઘોનીરે દાસને, માહારા ગુણનિધિ ગિરધરલાલ;
નાથ નિવારોરે ત્રાસને, આપો આપ ઉપર અતિ
વાહાલ. દરશન૦ ૧
શ્રી નટવર નંદનરે નંદના, ભાવે મુને મદન મનોહરરૂપ;
ચિત્ત ના ચોંહટેરે માહરૂં, મુને અનુભવ વ્યાપક બ્રહ્મ
અનુપ. દરશન૦ ૨
જપું નહિ અજપારે જાપને, ગમે ના સુણવો અનહદ નાદ;
યજ્ઞ સમાધીરે ના ગમે, ના ગમે સ્વર્ગ મુક્તિના
સ્વાદ. દરશન૦ ૩

અન્ય ઉપાસનરે ના ગમે, વિના એક પૂરણ પુરૂષોત્તમ;
ફીકાં લાગેરે સાધન સહુ, પડી મુને પ્રેમ ભક્તિમાં ગમ. ૪
મને શ્રી વલ્લભસુતરે ગુરૂ ગમ્યા, સહુ વિધ કૃષ્ણજી સમાન
જીવનાં સાધનરે ના જુવે, વહાલો નિજબળે કરે નિજાનં
દાન. દરશન૦ ૫
સર્વ તપાસ્યુંરે ફરી ફરી, કીંચીત્ કંઇ ના દીઠો સાર;
સુખ એક દીઠુંરે સર્વથી, સેવા સમરણ નંદકુમાર; દર૦ ૬
શ્રી માહાપ્રભુનીરે કાનીથી, મુજ પર રીઝો રાધાનાથ;
સમુળ અવિદ્યારે તો ટળે, હરિજી ઝાલોને મુજ હાથ. દ૦ ૭
શ્રી વૃંદાવનનીરે કુંજમાં, જ્યાં કરે જુગલ કીશોર વિલાસ;
દાસ દયાનીરે વીનતી, મુને દાસ કરી રાખો નીજ
પાસ. દરશન૦ ૮

પદ ૧૪.

હરિ જેવો તેવો હું દાસ તમારો, કરૂણા સિંધુ અહો કર મારો;
હરિ જેવો તેવો હું દાસ તમારો. ટેક૦
સાંકડાના સાથી શામળિયા, છો બગડ્યાના બેલી;
શરણ પડ્યો ખળ અમિત કુકર્મી, તદપી ન મુકો ઠેલી૦ ૧
નિજજન જુઠાની જાતી લજ્યા, રાખો છો શ્રી રણછોડ;
શૂન્ય ભાગ્યને સફળ કરો છો, પુરો બિરદ બળજોડ. હરિ૦ ૨

અવળનું સવળ કરો સુંદરવર, જ્યારે જન જાય હારી.
અયોગ્ય યોગ્ય પતિત કરો પાવન, પ્રભુ દુઃખ દુષ્કૃત હારી૦ ૩
વિનતિ વિના રક્ષક નિજ જનના, દોષ તણા ગુણ માનો;
સ્મરણ કરતાં સંકટ ટાળો, ગણો ન મોટો નાનો. હરિ૦ ૪
વિકળ પરાધિન પીડા પ્રજાળો, અંતરનું દુઃખ જાણો;
આરત બંધુ સહિષ્ણુ અભયકર, અવગુણ ઊર નવ આણો૦ ૫
સર્વેશ્વર સર્વાત્મા સ્વતંત્ર, દયા પ્રીતમ ગિરિધારી;
શરણાગતવત્સલ શ્રીજી મારે, મોટી છે ઓથ તમારી હરિ૦ ૬

પદ ૧૫.

કૃષ્ણ કહેતાં શૂં બેસે નાણું, મુરખ તને કૃષ્ણ કહેતાં શું
બેસે નાણું. ટેક૦
મિથ્યા લવરી કરે મન ગમતી, નહી તેનૂં ઠામ ઠેકાણૂં. ૧
દામનું કામ નહીં પરીશ્રમ, ગાતાં ગોવિંદ ગુણ ગાણૂં. ૨
કિંચિત શ્રમ ને લાભ ઘણેરો, નહિં કોઇ એહ સમાણૂં. મુરખ૦૩
ખાતો ન હોય તો નબળો કહું તને, જોઇએ બશેરનું ભાણૂં. ૪
હરિ ભજતાં તને આળસ આવે, ભવભટકણ નિશ વાહાણૂં. ૫
કો દહાડો તુંને કો લીન થવૂં જે, કૃષ્ણ કિર્તન મુખ આણૂં.
પ્રભુ સમરણ વિના ભવ ન તરાયે, હું નિશ્ચે કરીને જાણૂં. ૭
જન દયો કેહે ભજમન માહારા, ફરી નહિ મળે આ ટાણું. ૮

પદ ૧૬

કાંઇ નથી જોતા, કૃષ્ણ કૃપા જ્યાંહાં કરો છો રે. કાંઇ નથી.
કુડિ કૃતી તેહેની સહુ, રૂડી માની લો છો રે; કાંઇ નથી. ટેક
પાંડુ સુતે વેહથી વિરૂદ્ધ કર્યાં કર્મ રે.
તમારી પ્રસન્નતાએ, ઠર્યાં તે સુધર્મ રે. કાંઇ નથી. ૧
વાલી માર્યો બંધુ સંબંધને પાપેરે,
તેજ કીધું વિભીષણ સુગ્રીવે, જોયૂં આપેરે; કાંઇ નથી. ૨
કેહો શું ચુકી સુર્પનખા, નાક તેહેનું કાપ્યું રે,
સાધન શું કુબજા કીધું, પતિ સુખ આપ્યું રે; કાંઇ નથી. ૩
સહેજે અરધે નામે ગુણકા, વૈકુંઠ પમાડી રે,
સંત બીજા પડ્યા રહ્યા, રટતા નામ દહાડી રે. કાંઇ નથી. ૪
નહિં તેહેનું નહીં, ભાવ્યું તેહેનું સરવે ભાવ્યું રે;
વાંક શો હમારો પ્રભૂ તમથી, ચાલ્યું આવ્યું રે. કાંઇ નથી. ૫
એહવી દયા દયા ઉપર ક્યારે કરશો હરિજી રે;
કરૂણાના સમુદ્ર મારા, પ્રાણપાત શ્રીજી રે. કાંઇ નથી. ૬

પદ ૧૭

માહારા અંત સમય અલબેલા, મુજને મૂકશોમાં;
માહારા મદનમોહનજી છેલા, અવસર ચૂકશોમાં૦ ૧
હરિ હું જેવો તેવો તમારો, મુજને મૂકશોમાં;
શ્રી ગુરૂ સોંપે ગ્રહ્યો કર માહરો, અવસર ચૂકશોમાં૦ ૨

માહારા દોષ કોષ સંભારી, મુજને મૂકશોમાં;
શરણાગતવત્સલ ગિરિધારી, અવસર ચુકશોમાં૦ ૩
હરિ મારે ધરમ નથી કોઇ સાધન મુજને મૂકશોમાં;
નથી સતસંગત સમરણ આરાધન, અવસર ચૂકશોમાં૦ ૪
શ્રી પતી સર્વાત્મા સર્વોત્તમ, મુજને મૂકશોમાં;
માહારા પ્રાણજીવન પુરૂષોતમ, અવસર ચુકશોમાં૦ ૫
સમરથ કરૂણા સિંધુ શ્રીજી, દયાને મૂકશોમાં;
માહારે ઓથ નથી કોઇ બીજી, અવસર ચૂકશોમાં૦ ૬

પદ ૧૮–રાધા કૃષ્ણ રાધા કૃષ્ણ રાધા વ્રજરાય;
રાધા કૃષ્ણ ગાય તેનાં પાપ તાપ જાય;
પાપ તાપ જાય, તારી રૂદેમાં સમાય;
વ્રજ લાડીલાહો લાલ. રાધા૦ ૧
જપ તપ તીરથ દાનથી કંઇ કામ;
નહી પોતે શ્રમ, કંઇ નહી બેસે દામ.
નહીં બેસે દામ, સેજે રીઝે સુંદર શ્યામ. વ્રજ. રાધા૦ ૨
રાધા પૂર્ણ પુન્યથી, પ્રતીતી નામ;
નામનો વિશ્વાસ આવે, સરે સઘળાં કામ;
સરે સઘળાં કામ, આપે વૈકુંઠ ધામ. વ્રજ૦ રાધા૦ ૩
કળીમાં કેવળ કૃષ્ણ નામનો આધાર,

સહુ વેદ શાસ્ત્ર શોધ્યું, નિકળ્યો એકસાર;
નિકળ્યો એકસાર,દયા પ્રીતમ નંદકુમાર૦ વ્રજ૦રાધા૦૪

પદ ૧૯—હો શ્રી નાથજી મોપેં રહે કયોં રિસાય.
મેરે પિયુ સુખદાય, હો શ્રી નાથજી. ટેક
દરસકી પ્યાસી તલપત અખિયાં,
શ્રીમુખ દેહો દેખાય. હો શ્રી નાથજી. ૧
દોષ સમુઝકે દૂરે રહતહો,
કિંકરી કહો કહાં જાય. હો શ્રી નાથજી. ૨
હાં હાં કરી કરજોરી નકધસ કહુ઼ં,
અચરાપસાર પરૂંપાય, હો શ્રી નાથજી. ૩
કહા બડાઈ પેંહોં સમરથ પ્રભુ,
દીન દાસી તરસાય. હો શ્રી નાથજી. ૪
અબલા આસપૂરક દયા પ્રીતમ;
અબ મોહે લેહો અપનાય. હો શ્રી નાથજી. ૫

રાગ ભેરવી. પદ ૨૦

મોહે બાંકે નેન ખંજરસે લગાય ગયોરે,
ઓ લગાયકે ઝમક હિયે લાય ગયોરે;
ખુની નેન ખંજરસે લગાય ગયોરે. ટેક.
ગજબી ઘાયલ કર ગયો, દારૂ દવા ન કોય;
મલમ માલમ મેહેબુબહરિ,મિલે તબી સુખ હોય. હો લગાય૦૧

મિલબિછરનકી પીરકુ, બીરન સમઝત કોય;
કહત અયાંને બહાવરી; જાને લાગી હોયરી. હો લગાય. ૨
સહજ ગતી સુધી ચલે, તિરછે પર જિયલેન;
ભયે બુદ્ધિબલકે પદતી. નંદ કુંવરકે ચેન. હોલગાય. ૩
નેનનોક નટસાલસી, સાલન હેં હિયમાંહી;
દયાપ્રીતમ મુખ ચમક બિન, દરસન નિકસેં નાંહી; હોલગાય૦૪

રાગ કેરબો. પદ ૨૧

બરસાંનેકી ડગર બતાદે, મેં ભૂલીરે બતાદે;
મેં ચુકીરે બતાદે. બરસાનેકી. ટેક.
પીરે પટકે વારે છેલ. બરસાંને૦ ટેક
બેહેગઈ સબ સંગકી સાહેલિયાં, મેંતો ભૂલ પરી ગેલ. બ૦
ભૂખુભાન ગોપકી મેં બેટિયાં, જાનો નંદ બાબાજુકે મેહેલ.બ૦
દયા પ્રીતમકી ભઇ અબ બિરીયાં, મેંતો ભૂલ કરૂં ટેહેલ. બ૦

પદ ૨૨

દામોદર દુખડાં કાપોરે, પાવલે લાગું,
નંદલાલ નિજાનંદ આપોરે, એ વર માગું. ટેક.
વહાલાજી હું છું, પળ પળનો અપરાધી;
ભરેલો આધિ વ્યાધિરે, પાવલે લાગું. દામોદર૦ ૧
વહાલાજી હું તો, તમારા બળથી. ઘણો ગાજું,
જાણો છો કહું શું ઝાજુંરે, પાવલે લાગું. દામોદર૦ ૨
વહાલાજી હું જેવો તેવો; તોએ છું તમારો;
આધાર અવર નહિ મહારોરે, પાવલે લાગું. દામોદર૦ ૩

વહાલાજી મારૂં, જોર નથી જો તરછોડો;
શું રૂઠી કરે મંકોડારે, પાવલે લાગું૦ દામોદર૦ ૪
વહાલાજી શ્રી મુખ, પોતાનો કોહોછો મારે લાડુ;
બીજું બળ કયાંથી કહાડુંરે, પાવલે લાગુ. દામોદર૦ ૫
વહાલાજી જનનું, માન જગતમાં વધારો
ગમે તો ઘરમાં મારોરે, પાવલે લાગું. દામોદર૦ ૬
નૃપનાં ગજઘોડાં, મસ્તીખોરાંને માન મોહોટું,
મારે ના માન ખોટુંરે, પાવલે લાગું. દામોદર૦ ૭
દયાના પ્રીતમ પાણિ ગ્રહ્યોછે તો નિભાવો,
મારો દાસપણાનો દાવોરે, પાવલે લાગું. દામોદર૦ ૮

પદ ૨૩

કૃષ્ણ કહેતાં શું બેસે નાણું, મુરખ તને કૃષ્ણ કહેતાં શું બેસે
મિથ્યા લવરી કરે મનગમતી, નહિ તેનું ઠામ ને ઠેકાણું.મુ૦૧
દામનું કામ નહીં પરિશ્રમ, ગાતાં ગોવિંદ ગુણ ગાણું. મુ૦ ૨
કિંચિત્ શ્રમ ને લાભ ઘણોરે, નહિ કોઇએહ સમાણું. મુ૦ ૩
ખાતોન હોય તો નબળો કહતતને,જોઇએ બશેરનું ભાંણું.મુ૪
હરિ ભજતાં તુંને આળસ આવે, ભવ ભટકણ નિશવાહાણું.૫
ત્યારે તું ને પશુમાં તે અંતર શાનો; તું પણ પશુ પુચ્છ વાંણું.૬
કો દહાડો તુંને કોડ ન થયો જે હું, કૃષ્ણકિરતન મુખ આણું. ૭
પ્રભુ સમરણવિના ભવ ન તરાયે, તે હુ નિશ્ચે કરી નેરે જાણું. ૮
દયો કહે હરિ ભજમન મહારા, ફરી નહિ મળે આટાણું. મુ૦૯

પદ ૨૪

હરદમ કૃષ્ણ કહે શ્રીકૃષ્ણ કહે તું જબાં મેરી;
યેહી મતબલ કે ખાતર, કરતા ખુશામતમેં તેરી. હરદમ૦ ટેક
દહી ઓર દુધ સક્કર દેતા હું હર વખ્ત તુઝે;
તોભી હર રોઝ હરિ નામ, સુનાતી ના મૂઝે. હરદમ૦ ૧
કરે ગુનગાન ગોવિંદકા, તું મુખ પરીવે ભલા;
નહિં તો મેં એંચ નિકાલુંગા, કયા મુખ ચામ બલા. હરદમ૦ ૨
ખોઈ જિંદગાની સારી, સોઇ ગુન્હા માફ તેરા;
દયા પ્રીતમ ભુલે મતનામ, આખર વખ્ત મેરા. હરદમ૦ ૩

પદ ૨૫

તું ભજ મન મેરે ગોકુલચંદ્રં. ટેક
ગોકુલચંદ્રં ગોપમયેંદ્રં, શ્રીં વ્રજરાજ કિશોરં;
યશોમતિ બાલં મદન ગોપાલં; ગોપીજન ચિત્ત ચોરં. તું૦ ૧
વ્રંદાવન વાસી રાસ વિલાસી, નટવર નંદકુમારં;
ગિરિવરધરણં ભક્તાભરણં, મદન મહામદ મારં. તું ભ૦ ૨
મધુપુરી ભુપં અકળ સ્વરૂપં, શરણાંગત પ્રતીપાલં;
રૂકમણિનાથં શ્રૃતી ગુણગાતં, મહામતી દીન દયાલં. તું૦ ૩
રાધા રમણં જગત સ્તવનં, સર્વેશ્વર શ્રૃતિસારં;
આત્મારામં પૂરણ કામં, દયારામ ઉરહારં. તું૦ ૪

સમાપ્ત

શ્રીગોકુલનાથજીકે વચનામૃત વ્રજકે માસસું દેખનો. તીજ તેરસ ઔર પાંચમ પુનમ એક. ચૌદસ અમાવસ તજની, યા વચનામૃતપેં વિશ્વાસ રાખિકે પ્રયાણ કરે તો મનોર્થ સિદ્ધ હોય.

પો	મા.	ફા.	ચૈ.	વૈ.	જે.	અ.	શ્રા.	ભા	આ	કા.	મા.	
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	બહોત સુખ હોય, ક્લેશ ન હોય, અર્થ પૂર્ણ હોય.
૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	મહાભારત હોય, અશુભ જીવનાશ હોય.
૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	અર્થ પૂર્ણ હોય, મનોરથ સિદ્ધિ હોય કામના પૂર્ણ હોય.
૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	ક્લેશ હોય, જીવનાશ હોય. કુશલસું ઘર નહિ આવે.
૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	વસ્તુલાભ હોય મિત્ર મિલે, વ્યાધિ મિટે, લાભ હોય.
૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	મહાચિંતા હોય, વિયોગ હોય, કદાચિત ઘર આવે.
૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	સૌભાગ્ય પાવે, રત્નસહિત ભલીભાંતિસું ઘર આવે.
૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	મિલવો નહોય,બહોતગુરોહોય,જીવનાશ હોય, દુખપાવે.
૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	આશા પૂર્ણ હોય, સૌભાગ્ય પાવે, કામના સિદ્ધ હોય.
૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	સૌભાગ્ય પાવે, દિન બહોત લાગે, કુશલસું ઘર આવે.
૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	ક્લેશ હોય, જીવનાશ નહિ, સૌભાગ્ય પાવે નહિ.
૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	માર્ગમેંસિદ્ધિહોયમિત્રમિલેવિઘ્ન મિટે,ધનકો શિઘ્ર લાભહોય.

સૂર્યપ્રકાશ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં, પટેલ મૂળચંદભાઇ ત્રિકમલાલે છાપ્યું.
પાનકોરનાકા : અમદાવાદ.